

ave maria

**GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA**

GOD. XXXVII., br. 1 (105) 2018.

SADRŽAJ

Riječ č. majke (s. K. Maglica)	3
Iz Uredništva AM (s. S. Sente)	5
Glas Crkve: Veritatis gaudium , papina apost. konstitucija	6
Papa započeo Korizmu u crkvi Sante Sabine.....	9
Marijino štovanje kod hrv. Dominikanaca (M. Biškup).....	11
Sedam stvari o anđelima (B. Roach).....	17
Ozanine stranice : O imenu bl. Ozane Kotorske (M. Biškup).....	19
Iz Tajništva Kongregacije (s. B. Rudić).....	23
IDI – Predavanje č. majke na konferenciji za novinare	24
Dan posvećenog života u Dubravi, Zagrebu i Osijeku.....	28
Osvrt na Drugu sinodu (s. A. Begić)	30
Promocija na TPŽ (fr. J. Širić)	32
s. Ivana Pavla imala duh. obnovu OP klericima u Petrovču (fr. B. Franjo).....	33
s. Ana imala duh. obnovu za trajne đakone (M.D.)	34
Nagrada p. Stjepanu Krasiću (N. Sentić)	36
Ostale vijesti iz dominikanske obitelji (s. S. Sente).....	39
Aktivnosti DV	43
Kako živimo u samostanu Bl. Ozane (s. S. Sente).....	44
Velikani OP reda : Bl. Bartolomej iz Vicenze (I. Armando)	47
Da se bolje upoznamo : s. Martina Negovec	51
Što ima nova u kat. knjižarama : (sabrala s. Slavka S.)	61
Što kažu naše najmlađe : Kandidatice u emisiji na HKR	65
Dragi anđeli zamalo me prepadoste (I. Lušo)	65
Stranice povijesti : Zabilješke Nevena Fazinića	67
Dominikanci u našoj sredini (A. Fazinić)	70
Naši pokojnici : p. Marijan Biškup (s. S. Sente)	71
p. Veselko Begić (s. S. Sente)	78
Stipe Madžar (s. M. Nakić)	81
Joseph Schmidt	82
Sjećanje na Ivana Cafuka (s. I. Osredrek)	82
Meditativni trenutak : Uskrs jest i ostaje svetkovina u noć	84
Zeleni agronomov kutić : Planika (s. M. K. Strižak)	86
Razbibriga	88

RIJEČ ČASNE MAJKE

Drage sestre,

Pratile smo Isusa na njegovom križnom putu trudeći se proniknuti u tajnu muke i patnje, križa i umiranja, Isusovog i našeg osobnog. Prolazio je svijetom propovijedajući riječju i životom radosnu vijest uvjерavajući čovjeka, svoga i našega vremena da ga Otac ljubi i da za uzvrat očekuje ljubav. Otkrio je mjeru ljubavi po kojoj ćemo biti odvagnuti i nagrađeni : „*Što god učiniste jednom od ove moje najmanje braće, meni učiniste*“ (Mt 25, 45). Neopipljiva ljubav ne postoji, ne priznaje takvu ljubav, ljubav se djelom dokazuje i djelima mjeri.

Post, molitva i djela milosrđa su stepenice kojima uzlazimo bliže Gospodinu, svestranije ga upoznajemo i s njim hvatamo korak proživljavajući njegove životne postaje i usklađujući svoj križni, životni put s njegovim korakom. Na tom putu ga sigurno susrećemo, a svaki susret s Njim mijenja srce čovječe. Krist ima visoke zahtjeve za življenje svakog pojedinca:

- ✓ služenje umjesto vladanja,
- ✓ oprost umjesto osvete,
- ✓ posljednje mjesto umjesto čežnje za prvim mjestom,
- ✓ molitva za progonitelje umjesto uzvratista istom mjerom.

Pogonska sila njegova zemaljskog života su posluh i ljubav, ujedinjene i isprepletene. Od nas očekuje život ispunjen ljubavlju i darivanjem, život za druge. Tek prihvaćanjem čovjeka do sebe, prepoznavanjem i uvažavanjem njegovih potreba i čežnja, u njemu ćemo susresti i prepoznati Krista krivo osuđenog, prognanog, bičevanog, okrvavljenog, siromašnog, neshvaćenog, razapetog.

U protivnom, sami pokapamo Isusa u grob vlastitog srca. Na njega nabacujemo ogromno kamenje svoje netrpeljivosti, zavisti, osvetoljubivosti, nerazumijevanja i ostalih mana kojima gazimo čovjeka do sebe, ne dopuštamo mu da se digne

iz groba, da uskrsne u nama i po nama. Dijeljenje kruha svoje svakodnevice s braćom i sestrama zalog je prisutnosti i prepoznavanja Uskrsloga Krista, to je put koji nas vodi u Betaniju gdje nam se otkriva. Bog se ne zadovoljava našom molitvom i žrtvicama, već traži opipljivu djelotvornu ljubav.

Zajednice sastavljene od egoističnih pojedinaca ne udomljuju Uskrsloga, tamo on nema pristupa, jer nema ljubavi, zajedništva ni topline bratske blizine. Nije dovoljno skrštenih ruku vapiti za ljubavlju u svome životu, jer nam se ona vraća kao bumerang samo ako s ljubavlju druge susrećemo, pomažemo ih, tješimo ih, razumijemo, ako za drugoga imamo veliko toplo srce.

Svaka nova Korizma nam je podsjetnik da s Isusova groba mičemo kamenje vlastitih mana, propusta i grijeha, posebno onih koji drugima kradu mir i radost, ljudsko dostojanstvo i prva mjesta koje smo im dužni ponuditi u svom srcu i u

životu. Samo snagom Isusova života u sebi pobjeđujemo smrt i preporođeni živimo život, pretačući ga dalje u sve one koji trebaju našu pomoć i blizinu. Samo slobodni ljudi, slobodni od vlastitih loših navika, zabluda i pakosti, mogu drugima nositi mir i ljubav, mogu u potpunosti živjeti zajedništvo s Bogom i s ljudima.

U želji da zaživimo novim životom otoktrljavši kamen koji nam zastire pogled na Isusa i prijeći susret s njime, srdačno vam sestre i braće, prijatelji i dobročinitelji čestitam blagdan Kristova uskrsnuća i njegov zahvat u vašu osobnu i zajedničku povijest!

Vaša, u Kristu,

s. Katarina Maglica, OP

s. Katarina Maglica, OP
vrhovna glavarica

U Korčuli, Uskrs, 2018.

IZ UREDNIŠTVA AVE MARIA

Uskrs je! Čitava nas priroda podsjeća na no-vost života, a uz svečane zvuke zvona srca s ushitom kliču: *On uskrsnu kako reče, veselimo se!* Slušamo i apostola Pavla kako gromoglasno viče: „Ako Krist nije uskrsnuo uzaludna je vjera vaša, još ste u grijesima“ i dodaje: „Ako se samo u ovom životu u Krista ufamo, najbjedniji smo od svih ljudi.“ ... „Ako mrtvi ne uskršavaju jedimo i pijmo jer sutra nam je umrijeti.“ (IKor 15,17,32)

Kakva snažna poruka, ali i sigurnost! Za taj smo se blagdan svjetlosti i spasenja pripremali tijekom čitave Korizme na razne načine. Na zajedničkom je planu uglavnom dobro osmišljeno i organizirano klanjanje, križni put, duhovna obnova, odricanja, post... U osobnom je životu to vjerojatno bila pokajnička, zahvalna i prozbe-na molitva za nutarnju slobodu i izbavljenje od svega što nas zarobljava i pritišće. Čemu sve to? Jer i mi želimo uskrsnuti s Kristom. *A ako pše-nično zrno, pavši na zemlju ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat rod* (Iv 12,24).

Pojam umiranja nije nimalo ugodan. Ali što bi, zaista, bilo kad sjemenje ne bi istrunulo, što bi bilo kad bi nestalo žuljeva na radničkim rukama, što bi bilo kad domaćice i majke ne bi umorile i uprljale svoje ruke služeći svojim uku-ćanima, kad čistači ne bi rano ustajali i odvozili naše smeće.... Što bi bilo, kad bi bilo - možemo se u nedogled pitati. A odgovor je samo jedan: slijedit nam je Učitelja i Pastira koji ide

ispred nas i pokazu-je put; Učitelja, koji je naviještao istinu, ozdravlja bolesne, prošao zemljom či-neći dobro; Učitelja koji je, napokon, radi nas i radi na-šega spasenja bio raspet, umro i po-kopan! Nakon sve-ga toga slijedilo je uskrsnuće!

Što smo svjesniji te činjenice, Kristovo uskr-snuće postaje za nas nepresušno vrelo radosti, zahvalnosti i nade. Ništa nije izgubljeno što je u Bogu utemeljeno. Svaka naša patnja, svaki naš križ pa i sam život i smrt dobiva smisao Kristo-vim uskrsnućem.

Stoga, slavimo svečano ovaj dan; neka uskrsna zvona još jače bruje, neka naša grla još radosnije kliču: *Da budeš vazda Isuse, veselje naše uskrsno. Preporođene izbavi od grijeha smrti užasne.*

U tom duhu poželimo jedni drugima osmi-šljeno svako trpljenje, ruke prepune žuljeva i slatki svakodnevni umor, blagoslovjen zrakama uskrsnoga jutra. Aleluja!

I ovaj je broj AM natopljen i orošen ohra-brujućim vijestima, susretima i događajima, koji su obilježili bogato liturgijsko razdoblje od Bo-žića do Uskrsa. Neke su sestre sijale sjeme svo-jim predavanjima, druge ispunjavanjem svojih dnevnih obaveza, treće svojom tihom patnjom i molitvom. Radosne smo što je to sjeme urođilo i plodom jednog novog zvanja, naše kandidatice Zorane. Ostala zrna možda još čekaju plodnost našeg osvijedočenog života. Neka Uskrsli, milo-srdni Gospodin, svojim blagoslovjenim zraka-ma i nas učini blagoslovom za sve koji još čekaju uskrsnuće.

Urednica

VERITATIS GAUDIUM

Papa novom Apostolskom konstitucijom reformira katoličko obrazovanje

U Vatikanu je u ponedjeljak 29. siječnja predstavljena nova apostolska konstitucija pape Franje „Veritatis gaudium – Radost istine“ o crkvenim sveučilištima i fakultetima. U dokumentu se, među ostalim, potiče studiranje „otvorena duha i na koljenima“, unaprjeđenje znanstvenog istraživanja te promicanje susreta i dijaloga, ne zabavljajući pritom opciju za najsiromašnije. Radost istine – objasnio je Papa – izražava nemir ljudskog srca dok ne pronađe i ne stanuje u Božjem svjetlu, i dok to svjetlo ne podijeli sa svima. Istina pak nije apstraktna ideja, već je to Isus – istaknuo je Sveti Otac. Dodajmo da će se konstitucija početi provoditi od sljedeće akademske godine.

„Veritatis gaudium“ donosi nove uredbe vezane uz crkvene studijske institucije koje su do sad bile uređene apostolskom konstitucijom sv. Ivana Pavla II. „Sapientia christiana – Kršćanska mudrost“ koja je objavljena 1979. godine. Papa

Franjo je objasnio da je, skoro 40 godina nakon objavljivanja spomenutog dokumenta, nužno i žurno njegovo unaprjeđenje. I dok taj dokument ostaje potpuno valjan u svojoj proročkoj viziji i jasnoći izražaja, bilo je potrebno uključiti norme i odluke koje su u međuvremenu done-sene, uzimajući u obzir razvoj sveučilišnih studija, koji se dogodio u posljednjih nekoliko desetljeća, kao i promijenjeni društveno-kulturni kontekst na svjetskoj razini.

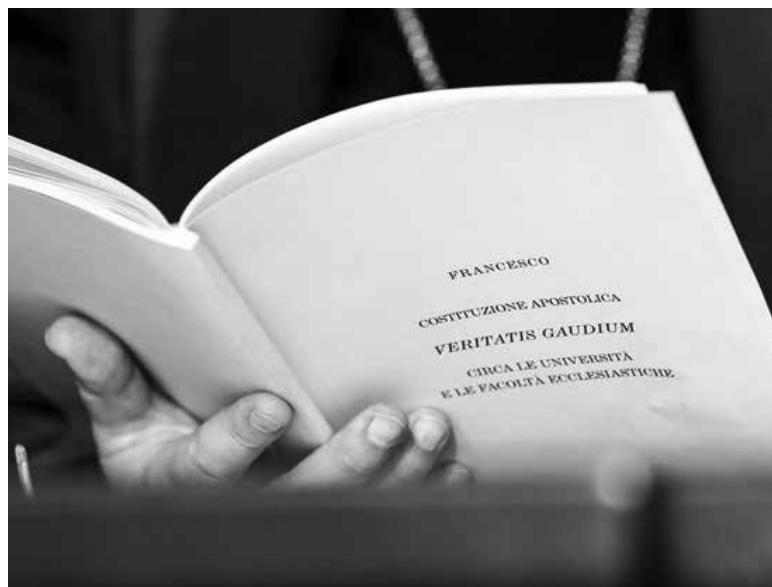
Papa Franjo u dokumentu nudi četiri kriterija za obnovu i ponovno pokretanje prinosa crkvenih studija misionarskoj Crkvi u izlasku. Prvi i najvažniji kriterij je kontemplacija te duhovno, intelektualno i egzistencijalno uvođenje u srce kerigme, naime, u uvijek novu i privlačnu Radosnu vijest Isusa Krista. A ta se Radosna vijest danas očituje kao opredjeljenje za posljednje, za one koje društvo odbacuje i ostavlja po

strani, a ta opcija treba prožimati predstavljanje i daljnje proučavanje kršćanske istine – napisao je Sveti Otac.

Drugi je kriterij dijalog na svim područjima, ne samo kao puki taktički stav, nego kao nutarnja potreba da u zajednici doživimo radost Istine i da potpunije cijenimo njen značaj i praktične posljedice. Naše je navještanje Evangelja i Crkvenog nauka pozvano promicati kulturu susreta, u velikodušnoj i otvorenoj suradnji svih pozitivnih sila koje pridonose rastu opće ljudske svijesti; kulturu susreta među svim autentičnim i živim kulturama, zahvaljujući međusobnoj razmjeni darova svake u tom svjetlu prostoru koji otvara Božja ljubav prema svim njegovim stvorenjima – stoji u dokumentu.

Treći je pak kriterij interdisciplinarnost i transdisciplinarnost koja se provodi mudro i kreativno u svjetlu Objave. Riječ je o tome da se, putem različitih programa koje predlažu crkveni studiji, ponudi različite discipline što odgovara višeslojnom bogatstvu stvarnosti koju otkriva događaj Objave, a koja opet skladno i dinamično konvergira u jedinstvu njezinog transcendentnog izvora kao i njene povijesne i metapovijesne intencionalnosti. Konačno, četvrti se kriterij tiče hitne potrebe „umrežavanja“ među različitim ustanovama koje diljem svijeta njeguju i promiču crkvene studije. Riječ je o davanju novog impulsa znanstvenom istraživanju, o razvijanju novih specijaliziranih centara sposobnih za dublji dijalog s različitim znanstvenim područjima.

Središnji dio dokumenta je podijeljen na dva dijela. U prvom dijelu Konstitucije, koji se tiče općih normi, Sveti Otac objašnjava narav i svrhu crkvenih sveučilišta i fakulteta. Naime, to su one ustanove visokog obrazovanja koje je kanonski ustanovila ili odobrila Sveta Stolica, a koje istražuju svete ili s njima povezane znanosti te mogu davati akademске stupnjeve za što ih je ovlastila Sveta Stolica. Mogu biti bilo crkveni sveučilište ili fakultet „sui generis“, bilo crkveni

fakultet unutar katoličkog sveučilišta, bilo pak crkveni fakultet unutar drugoga sveučilišta.

Dokument također regulira akademsku zajednicu i njezino upravljanje, kao i izbor nastavnika koje uvijek mora karakterizirati čestiti život, doktrinarni integritet i predanost dužnosti. Konstitucija također donosi norme koje trebaju ispunjavati studenti, te određuje ulogu zaposlenika, uprave i drugih službi. Studijski pak program treba uzeti u obzir zdrava postignuća koja proizlaze iz znanstvenog napretka koji može pridonijeti odgovaranju na aktualna pitanja. Konstitucija nadalje poziva na pravednu slobodu istraživanja i podučavanja, ali također podsjeća da je istinska sloboda u proučavanju nužno sadržana unutar granica Riječi Božje, kako ju neprekidno naučava Crkveno Učiteljstvo, te se istinska sloboda u proučavanju nužno temelji na čvrstom pristajanju uz Riječ Božju i poštovanju Crkvenog Učiteljstva čija je dužnost autentično tumačiti Riječ Božju.

Crkvene su ustanove pozvane pažljivo pomiriti znanstvene potrebe s pastoralnim potrebama naroda Božjega. Dokument također obrađuje pitanje akademskih stupnjeva, didaktičkih oruđa, ekonomске uprave, strateškog planiranja i suradnje među fakultetima. U drugom pak dijelu koji se tiče „posebnih normi“, Konstitucija se dotiče posebnosti teološkog i filozofskog studija, te studija kanonskog prava.■

Izvor: Vatikanski radio, 30. siječnja 2018.

VRATITE SE BOGU, GOSPODIN VAS ČEKA

Papa Franjo na misi Pepelnice, u crkvi Svetе Sabine

Nepovjerenje, obamrlost i ravnodušnost, demoni su koji paraliziraju dušu. Međutim, zaustavljanje, promatranje i vraćanje, mogu zagrijati vjerničko srce – istaknuo je papa Franjo u srijedu, Pepelnici, 14. veljače 2018., tijekom mise koju je slavio s obredom pepeljenja u rimskoj bazilici svete Sabine, nakon procesije koju je predvodio od crkve svetog Anzelma. „Tužno je vidjeti kako se pred svakodnevnim promjenama, iskorištavajući patnju i nesigurnost, dižu glasovi koji ne znaju drugo do sijati nepovjerenje”, - rekao je Papa i nastavio: „Vrijeme korizme prikladno je vrijeme da ispravimo krive odgovore svojeg kršćanskog života i prihvativimo uvijek novu, radosnu i punu nade, vijest o Gospodinovu Uskrsnuću.“ Sveti Otac je nadalje pozvao da se zaustavi i prekine ubrzan i nervozan ritam koji izobličuje svakodnevni život.

„Zaustavite se malo, pustite tu nervozu i to besmisleno trčanje koje ispunjava dušu gorčinom osjećaja da se nikada nikamo ne stiže“ – rekao je papa Franjo i dodao – „Zaustavite se, ostavite tu obavezu življenja u brzini, koja raspršuje, dijeli i uništava vrijeme koje bi trebalo posvetiti obitelji, prijateljima, djeci, djedovima i bakama, kao i za zahvalnost i za Boga.

Zaustavite se malo pred oholim pogledom, prolaznim i prezirnim komentarom koji se rađa zbog zaboravljanja nježnosti, milosrđa i poštovanja

susreta s drugima, osobito s najranjivijima i onima koji su uronjeni u grijeh. Zaustavite se pred prisilom da se sve kontrolira, da se sve zna, da se opustoši sve, koja se rađa iz zaboravljanja zahvalnosti za dar života. Zaustavite se malo pred zaglušujućom bukom koja zaglušuje naše uši i tjera nas da zaboravimo plodnu i stvaralačku moć tišine.

Zaustavite se malo pred stavovima koji potiču neplodne osjećaje koji proizlaze iz zatvaranja i samosažaljenja i dovode do zaboravljanja da se ide u susret drugima kako bi podijelili teret i patnju. Zaustavite se pred prazninom onoga što je trenutačno i prolazno, što nas lišava korijena, veza, vrijednosti putova i spoznaje da smo uvijek na putu. Zaustavite se da biste gledali i kontemplirali!

Pogledajte znakove koji sprječavaju gašenje ljubavi, koji održavaju živim plamen vjere i nade – rekao je papa Franjo i dodao – Živa lica nježnosti i dobrote Boga koji djeluje u nama. Gledajte lica naših obitelji koje se iz dana u dan bore velikim naporima da bi išle naprijed, među mnogim nedostacima ne propuštaju ni jednu mogućnost da njihov dom bude škola ljubavi. Pogledajte lica koja nas izazivaju, lica naše djece i mlađih punih nade i mogućnosti koje zahtijevaju predanost i zaštitu. Žive klice ljubavi i života koje se uvijek kreću kroz naše sitne i sebične izračune.

Gledajte lica naših starih izborana od vremena; to su lica sjećanja našeg naroda. Lica

djelotvorne mudrosti Božje. Pogledajte lica naših bolesnih i tolikih koji se za njih brinu, lica koja u svojoj ranjivosti i svojem služenju podsjećaju da se vrijednost svake osobe nikad ne može svesti na pitanje računice i koristi. Pogledajte lica koja se kaju - rekao je Papa - lica mnogih koji nastoje ispraviti svoje pogreške, počevši od svoje bijede i boli, bore se da bi promijenili situaciju i išli naprijed.

Zaustavite se, pogledajte i vratite se, vratite se u kuću svoga Oca. Vratite se bez straha u

ispružene ruke svojeg Oca, bogatog milosrđem koji vas čeka. Ovo je prikladno vrijeme da se vratite u kuću Oca svojega. Bog se ne umara i neće se umoriti pružajući svoje ruke. Vratite se bez straha, da biste doživjeli ozdravljenje i pomirenje s Bogom. Dopustite da Gospodin izliječi rane grijeha i ispunji proročanstvo dano našim ocima: „Dat će vam novo srce, nov duh udahnut će u vas! Izvadit će iz tijela vašega srce kameni i dat će vam srce od mesa.“ – zaključio je Sveti Otac.▪ (RV)

Zašto Papa dolazi na Pepelnici služiti misu u Santa Sabina?

Ova tradicija datira od 14. stoljeća da Papa započinje korizmeni hod na Pepelnici u bazilici svete Sabine, u kojoj je trenutno glavno sjedište Reda propovjednika.

Nakon što je kršćanstvo dobilo slobodu 313. godine, vjernici su počeli obilaziti u procesiji rimske ulice posjećujući razne crkve u čast svetih mučenika koji su često tu pokopani. Pjevajući himne i moleći litanije svih svetih, obično bi im se pridružio i rimski biskup. Tijekom svoga pontifikata, papa Grgur Veliki odredio je kojim će se redom posjećivati crkve, što je postao običaj korizmene prakse – duhovno hodočašće s Isusom i svetima. Nije sasvim jasno zašto je baš Santa Sabina izabrana kao prva crkva hodočašća. Neki kažu da je to zato što je sv. Grgur u toj crkvi našao sklonište za vrijeme kuge. Drugi smatraju da je to zbog toga što je Santa Sabina smještena na brežuljku Aventino. Tko god želi posjetiti tu crkvu mora se popeti na brdo, što simbolizira Kristovo uspinjanje na Golgotu i njegovo raspeće. Neki pak misle da je to zbog povijesnog značenja crkve.

Sveta Sabina je jedna od „kuća crkava“ u Rimu. Za vrijeme prvih progona crkve, kršćani su se tajno sastajali u domovima vjernika da bi slavili euharistiju. Jedan od takvih domova pripadao je ženi zvanoj Sabina, koja je podnijela mučeništvo 125. godine. Između 422. i 432. bazilika je građena na mjestu gdje je bila kuća svete Sabine i njoj u čast prozvana je njezinim

imenom. Njezine su relikvije ostale tu do danas pored onih sv. Aleksandra, sv. Eventiusa i sv. Theodulusa.

Premda su tijekom godine na crkvi učinjene mnoge renovacije, Santa Sabina se ponosi što su još uvjek u funkciji originalna vrata crkve, izrađene od čempresova drveta na kojima su izrezbarene slike Novog i Starog zavjeta, uključujući onu na samom početku koja prikazuje Kristovo raspeće.

Dvije godine nakon što je osnovan Red propovjednika, godine 1218. papa Honorije III. dao je crkvu dominikancima. Otada ona služi kao generalna kurija i sjedište Učitelja Reda propovjednika.

Gotovo 100 godina Papa se na Pepelnici pridružuje dominikancima u Svetoj Sabini, sve dok 1309. nije papinstvo bilo premješteno u Avignon. Zahvaljujući papi Leonu XIII. ta je tradicija početka Korizme u Santa Sabini ponovno zaživjela i danas je to postalo sasvim uobičajeno.

Najprije se počne s kratkom molitvom u bazilici sv. Anselma, što je u neposrednoj blizini, a to je međunarodno sjedište benediktinaca. Odатle papa, benediktinci, dominikanci i vjernici idu u procesiji, za vrijeme koje se pjevaju litanije svih svetih. Kad stignu u Santa Sabinu,

Papa slavi svetu misu. Nakon homilije blagoslivlja pepeo koji, potom titularni kardinal Santa Sabine, posipa Papinu glavu. Tada papa nastavlja s pepeljenjem kardinalima, dominikancima, benediktincima i nekim drugim vjernicima.

Važnost tome daje i činjenica da su dominikanci od svog osnutka imali zadatak obraćati one koji su se udaljili od vjere. To nas sve podsjeća i potiče da budemo propovjednici milosti, posebno za vrijeme Korizme.■ (IDI, prev. s. Slavka)

Papa Franjo molio pred relikvijama sv. Martina de Porresa, sv. Ruže Limske i drugih

Posljednji dan svoga apostolskog pohoda Peruu, papa Franjo se u nedjelju 21. siječnja molio s oko 2 i pol tisuće svećenika, redovnika, bogoslova i članovima crkvenih pokreta pred relikvijama peruanskih svetaca u katedrali sv. Ivana apostola u Limi.

Relikvije sv. Martina de Porresa, sv. Ruže Limske, sv. Turibiusa Mogrovejskog i sv. Ivana Maciasa su donesene iz samostana sv. Dominika. Također je bila prisutna i relikvija sv. Franje Solanusa – koja se čuva u nadbiskupijskom muzeju – i stavljena pred prezbiterij.

Katedrala sv. Ivana apostola i evanđelista nalazi se u povijesnom centru Lime i sagrađena je 1535. godine nakon što je Francisco Pizzaro postavio kamen temeljac. Crkva je pretrpješla mnogo zbog razornih potresa u Limi. Iznad najstarijeg oltara je slika Gospe od navještenja, dar cara Carlosa V. U ruci drži zlatnu ružu koju je 1988. stavio sv. Ivan Pavao II. za vrijeme njegovog drugog posjeta.

Molitva pape Franje pred relikvijama:

*Bože Oče naš,
kroz Isusa Krista osnovao si Crkvu na stijenama apostola, koja, vođena Duhom Svetim treba biti znak i sredstvo tvoje ljubavi i milosrđa u svijetu:
zahvaljujemo ti za darove koje si darovao Crkvi u Limi. Zahvaljujemo ti na poseban način za svetost koja je tekla ovom zemljom. Ova je nadbiskupija postala plodna apostolskim radom svetog Turibiusa Mogrovejskog, povećana molitvom, pokorom i ljubavlju svete Ruže Limske i svetog Martina de Porresa, ukrašena misionarskim žarom svetog Franje Solanusa i ponizne službe svetog Ivana Maciasa.*

Blagoslovljena je svjedočanstvom kršćanskog života i vjernosti Evandželu mnoge druge naše braće i sestara. Zahvaljujemo ti za sve što si učinio u povijesti ovoga naroda i molimo te da ga održiš vjernim baštini koju je primio.

Pomozi nam da budemo Crkva koja ide naprijed, bude bliza svima, posebice unesrećenima.

Nauči nas da budemo poslanici Isusa Krista, čudesnog Gospodina, živeći u ljubavi, tražeći jedinstvo i prakticirajući milosrđe, kako bismo, pod zaštitom i zagovorom naše Gospe od navještaja, mogli živjeti u radosti Evandžela i navijestiti ga svijetu.

(usp. prijev.)

fr. K. A. Kevo, OP,
www.dominikanci.hr)

M A R I J A

I. MARIJINO ŠTOVANJE KOD HRVATSKIH DOMINIKANACA OD XIII. DO XV STOLJEĆA*

Štovanje Majke Božje u hrvatskih dominikana-
ca poznato nam je iz njihova apostolata, pisanih
djela i samostana, gdje su u molitvi i studiju pro-
vodili svoje redovništvo.

1. Hrvatski dominikanci i krunica

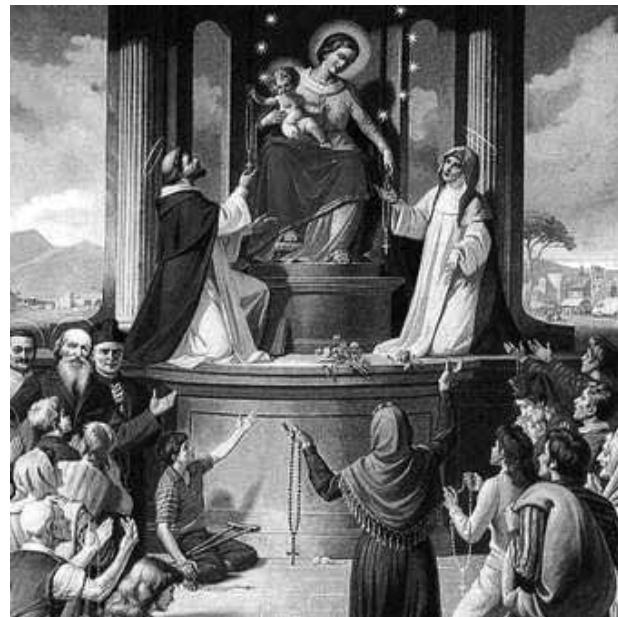
Krumčarski apostolat hrvatskih dominikanaca
nije tek pobožno iznošenje crtice iz Marijina
života, nego popularno izlaganje Radosne vijesti
o najvažnijim trenutcima povijesti spasenja. Dok
su teološki spisi hrvatskih dominikanaca i drugih
redova o Mariji bili dostupni samo užem krugu
ljudi, dотле su razlaganja otajstava krunice bila
pristupačna širim slojevima naroda.⁶⁵

Krajem XV. stoljeća, kako već rekosmo,
osnovane su uz dominikanske samostane u Hr-
vatskoj i prve kruničarske bratovštine, a u sljede-
ćem stoljeću ne postoji više nijedan samostan koji
nije bio žarište kruničarskih pobožnosti. O tome
svjedoče brojne samostanske kronike. Ovdje želi-
mo spomenuti samo najstarije izvještaje o posto-
janju kruničarskih pobožnosti u Hrvatskoj.

Sigismund Ferrarius piše da su dominikanci
u Hrvatskoj i Ugarskoj, za prvih turskih provala,
nastojali kruničarskom pobožnošću utvrditi vje-
ru naroda u pobjedu kršćana.⁶⁶

U dominikanskoj crkvi u Zadru utemeljena
je najstarija hrvatska kruničarska bratovština.
Na početku XVI. stoljeća ta je bratovština imala
više od 1000 članova koji su se redovito sastajali u
posebnoj dvorani, koju im je zadarski samostan
stavio na raspolaganje. Tu se redovito svake ve-
čeri molila krunica, poslije koje bi jedan redovnik
propovjedničkog (dominikanskog) reda održao
govor (homiliju) potičući prisutne na pobožnost
prema Mariji.⁶⁷

Govoreći o crkvi sv. Šimuna u Zadru, o. A.
Crnica spominje i čudotvornu sliku Gospe od
Ružarija, koja je prvotno bila u crkvi otaca do-
minikanaca. Spomenuta se slika nalazila u crkvi
sv. Šimuna do 1807. godine, kada su francuske

okupacijske vlasti ukinule kruničarsku bratovšti-
nu i zatvorile dominikansku crkvu u istoimenom
gradu.⁶⁸

Vrlo star oltar Gospe od Ružarija, oko kojeg
su se okupljali članovi kruničarske bratovštine,
nalazio se u dominikanskoj crkvi u Bolu na Bra-
ču. Tamošnja kruničarska bratovština osnovana je
vrlo vjerojatno (?) oko 1500. godine.⁶⁹

2. Crkve, samostani i slike posvećene Majci Božjoj

Drugi način pobožnosti prema Mariji očituje se
kroz gradnju brojnih crkava, oltara i samostana
koje su hrvatski dominikanci posvetili Bogoro-
dici. Ovdje donosimo samo one najstarije i naj-
važnije:

1. Dubrovnik – Prvi dominikanci došli su
u Dubrovnik oko 1225. godine.⁷⁰ Samo tri godi-
ne kasnije dobili su od obitelji Palmotić crkvu
Uznesenja Marijina, gdje su ostali do godine
1303. Jedan drugi dokument spominje darovni-
cu Bene Gunduliću, koji dubrovačkim domini-
kancima poklanja za gradnju oltara i kapele na
čast Majke Božje 200 perpera.⁷¹

U Dubrovniku je, osim dominikanaca, postao i samostan sestara dominikanki, koji je dala podići Nikolina Gučetić, udana za Lovru Vulcassu, dubrovačkog patricija. Kako su se njezina obitelj i rodbina usprotivile toj njezinoj namjeri i nije kiali joj pravo nasljedstva, ona se obratila papi Grguru IX. Spomenuti je papa 4. travnja 1398., u pismu upravljenom dubrovačkom nadbiskupu Nikoli de Ovisu, naredio da se ispuni zavjet spomenute gospođe. Papina je naredba bila ispunjenja i samostan pod imenom sv. Marije od Andjela ili sv. Mihaela, po glavara andjela, bio je podignut 7. ožujka 1399.⁷²

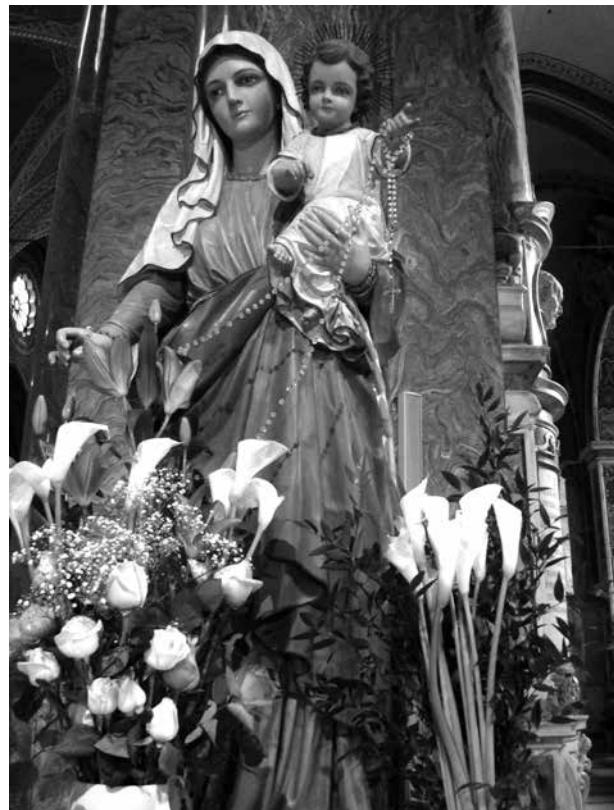
U samostanskom muzeju nalazi se slika Bogorodice sa svecima. Autor djela je Nikola Božidarević (o. 1460.-1518.) a riječ je o temperi i pozlati na dasci, izrađenoj oko 1500. U sredini je Bogorodica s Isusom u krilu, okružena s dvije anđeoske glavice sa svake strane. Na lijevome pobočnom polju je sv. Vlaho (Blaž) i sv. Pavao, a u drugom krilu triptiha prikazani su sv. Dominik s modelom crkve u rukama. Na prsima mu je pogrešno naslikano sunce, simbol sv. Tome Akvinskoga. Uz njega je naslikan i sv. Augustin, crkveni naučitelj.⁷³

2. Nin - Pet dominikanskih vesprimskih redovnica (Vesprima u Mađarskoj), koje su pobegle pred Tatarima, sagradile su oko 1241. u Ninu samostan svete Marije.⁷⁴

3. Zadar - Samostan u Zadru posvećen je sv. Dominiku. A u crkvi se od 13. stoljeća nalazio oltar »Beatae Mariae perpetuae Virginis«.⁷⁵ Pouzdano se zna da je taj oltar poslije pripadao kruničarskoj bratovštini. U istom gradu dominikanke su imale i svoj samostan Svetе Marije »de Alta ripa«.⁷⁶

Osim oltara Majke Božje u crkvi zadarskih dominikanaca, postoji još jedno svjedočanstvo štovanja Djevice Marije. Treba se prisjetiti da je za oltar sakristije zadarske dominikanske crkve bila naručena slika Majke Božje. Naime, venecijanski slikar Nicol' di Pietro 1394.

godine naslikao je po narudžbi zadarskoga građanina Vućine Belgarconea poliptih sa svećima i Bogorodicom na prijestolju za prije spomenuti oltar.⁷⁷

4. Brskovo (kod današnjeg Kolašina u Crnoj Gori) — Godine 1285. pobožni trgovac Hinko de Bibanis sagradio je i predao u trajno vlasništvo dubrovačkim dominikancima kapelicu Majke Božje.⁷⁸

5. Trogir - Na pročelju crkve trogirskega dominikanaca, posvećene sv. Dominiku, nalazi se reljef (timpanon) koji predstavlja Majku Božju s djetetom Isusom u naručju. Bogorodica je na prijestolju u sredini, s jedne strane nalazi se Marija Magdalena, a s druge strane bi. Augustin Kažotić, Trogiranin, najprije zagrebački a potom lucerski biskup. Blaženik je prikazan u biskupskom ornatu, s desnom rukom podignutom na blagoslov, a u lijevoj ruci drži biskupski štap. Pred njim kleći blaženikova sestra. Iznad gospode koja kleći stoji latinski natpis: »Gospođa Bitkula, sestra ovog svetog biskupa«. Timpanon, koji je dao izraditi trogirski biskup Nikola Kažotić, blaženikov nećak (1363.-1373.), izveo je mletački majstor Nikola Dente oko 1372.⁷⁹

Nije naodmet istaknuti da se osim spomenutoga reljefa (timpanona) u crkvi trogirskega dominikanaca nalaze još dva svjedočanstva štovanja Majke Božje kod hrvatskih

dominikanaca, ali iz kasnijeg razdoblja. Prvu od te dvije pale izradio je Jacopo Constantini 1599. godine, a predstavlja Bogorodicu s djetetom Isusom u naručju, sv. Dominika i donatora slike.⁸⁰ Druga je slika oltarna pala presvetog ružarija koju je 1601. izradio Giovanni Battista Argenti.⁸¹

6. Bol - Krajem XV. stoljeća, 10. listopada 1475., dolazak dvojice dominikanaca u Bol u malu kuću, koja se nalazila na mjestu gdje se danas dižu zdanja obnovljenog samostana, znači početak života i rada samostana braće dominikanaca u Bolu na Braču. Ubrzo nakon dozvole za gradnju, umjesto dotadašnje župne crkvice sv. Ivana započinje gradnja nove crkve pod imenom Gospe od Milosti. Zanimljivo je spomenuti da je crkva imala šest oltara, od kojih su tri bila posvećena Majci Božjoj: Majci Božjoj milosnoj, Marijinu navještenju i Kraljici sv. krunice.⁸²

3. Marija u spisima hrvatskih dominikanaca

Na kraju iznesimo ukratko što su hrvatski dominikanski autori od XIII. do XV. stoljeća pisali o Mariji i njezinu štovanju u svojim djelima. Mnoga od tih djela s vremenom su se izgubila, a poznata su nam iz zapisa domaćih dominikanskih povjesničara i duhovnih pisaca.

Dominikanac Antonius Lusitanus u svom djelu *Bi-bliotheca Ordinis Fmtrum Praedicatorum*, tiskanom u Parizu 1585. godine, piše o bratu Adamu, nadbiskupu iz Bara,⁸³ kao autoru djela *Officii sanctificationis Beatae Mariae Virginis*. Na žalost, taj se časoslov nije sačuvao.⁸⁴

Talijanski povjesničar A. Rovetta, u djelu *Bibliothe-ca cronologica illustrium virorum provinciae Lombar-diae Sacri Ordinis Preaeddicatorum*, piše o djelima Nikole Blaževa. Među ostalim njegovim propovijedima spominje i *Sermones de laudibus Virginis Deiparae*.⁸⁵

3.1. Augustin Kažotić, promicatelj štovanja Majke Božje

Iako nije ostavio nijedno pisano djelo o Majci Božjoj, Augustina Kažotića (o. 1260.-1323.) ipak treba ubrojiti među osobite širitelje štovanja Majke Božje kod povjerenih mu vjernika. Kao najstarije svjedočanstvo o Kažotičevu štovanju Majke Božje može se uzeti ono koje nalazimo na Kažotičevu visećem pečatu iz 1305. godine, a opisanom u knjizi o srednjovjekovnoj crkvenoj sfragistici. O samom pečatu možemo pročitati kako slijedi: »U gornjem dijelu pečata, podno luka, jedva se nazire lik Bogorodice s malim djetetom u lijevoj ruci. Prikazana je u sjedećem položaju u aureoli s plaštem. Središnji dio pečata ispunjen je s tri (svetačka) lika unutar tri gotička luka. Lijevo je koncipirana figura biskupa s mitrom na glavi i pastoralom u lijevoj ruci, do njega, u središnjem luku, vjerojatno lik sv. Stjepana, koji je inače zastupljen i kod drugih pečata zagrebačkih biskupa, a u krajnjem desnom rubu prikazan je lik nepoznate svetice u aureoli. Iako je donji dio pečata potpuno oštećen, ipak pretpostavljamo da je on sadržavao, u oštrot gotičkoj niši, lik biskupa Kažotića s njegovim grbom rastućeg orla.«⁸⁶ Općenito se držalo da

je Kažotić kao zagrebački biskup u Zagrebačku biskupiju uveo svagdanju zavjetnu misu u čast Majke Božje. No naš poznati hturgičar Dragutin Kniewald misli da je taj običaj, koji je u Ugarsku i Hrvatsku došao preko cistercita, postojao u Zagrebu već pod konac XII. stoljeća. A biskup Kažotić samo je propisao red za celebrante tih misa.⁸⁷ Misu na čest Majke Božje svakog jutra pjevali su prebendari na oltaru Majke Božje u apsidi desne lađe zagrebačke katedrale.

Kada je riječ o Kažotiću kao štovatelju Majke Božje, valja imati na pameti činjenicu da je u dominikanskom obredu, koji je upravo od cistercita preuzeo određena liturgijska opsluživanja, postojalo posebno Štovanje prema Mariji. Iz raznih povijesnih dokumenata, kako je već prije spomenuto, doznajemo da se od samih početaka Reda braće propovjednika svaka subota slavila po dominikanskim samostanima kao pravi Marijin blagdan. Dominikanski subotnji časoslov u XIII. stoljeću, kako je već prije spomenuto, ima određene blagdanske karakteristike: *Služba čitanja*, ima psalme iz slavlja Blažene

Djevice Marije. Na *Jutarnjoj* psalme od nedjelje, za male časove posebne antifone, a misni obrazac ima *posljednicu* kao da je blagdan.⁸⁸

Premda je učeni Trogiranin u Luceri živio i djelovao tek nepunu godinu dana, nakon sebe je ostavio više svjedočanstava štovanja Majke Božje. Prvo od tih vezano je uz sam Augustinov dolazak u novu biskupiju u Apuliji, o kojem Alfredo Ciampi u životopisu našeg blaženi-ka doslovno kaže: »Prispije (Kažotić) u Luceru putem zvanim della Tribuna, kod sadašnjeg groblja, zaustavivši se u samostanu Gospe od Tribune, koji su redovnici (dominikanci) bili napustili. Augustin je video na jednom zidu bivšeg samostana sliku Blažene Djevice, koju je nježno volio, pa se baci na koljena i glasno se pomoli zazivajući zaštitu Blažene Djevice nad svojom biskupskom službom. Zatim uđe kroz vrata San Severo u Luceru i dođe do trga, koji se tada zvao 'Zastava', gdje se danas diže dvorac što ga je sagradio Josip Colasanto u ulici sv. Dominika, a na kojem je tada bio sud i gradska vijećnica. U gradskoj vijećnici novi biskup

gradskoj vlasti predoči bulu pape Ivana XXII. i jedan dokument kralja Roberta. Primljen s velikim veseljem i slavljen od vijećnika, katedralnog kaptola, svećenstva i naroda, svečano bude ispraćen do stolne crkve presv. Djevice Marije. S biskupskog trona, koji su proslavili biskupi sv. Basso mučenik, sv. Pardo, sv. Marko i bi. Ivan, upravi s gorućom ljubavi svoj očinski pozdrav novim duhovnim sinovima i kćerima i pohvali njihova pobožna vladara Karla II. Anžuvinca, koji je podigao veličanstvenu katedralu u čast presv. Djevice; obećao da će upotrijebiti sva sredstva da Lucera stvarno bude grad presv. Djevice Marije, a ne samo imenom, kako je diplomom Karla II. Anžuvinca od 14. siječnja 1302. naredio, da se Lucera zove. I doista, svojom žarkom i neumornom revnošću učini da se otada u pismima, spisima, javnim i privatnim ispravama grad više ne zove Lucera nego Marijin grad.« Del Jorio u rukopisnoj *Povijesti grada Lucere*, sastavljenoj 1764., spominje blagodati Kažotićeva štovanja Majke Božje: »Stavivši svoje apostolske napore pod okrilje Gospe Pokroviteljice, Augustin je imao sreću vidjeti takvu slogu među stanovnicima Lucere, da je ona poslije poslužila kao uzor obližnjim mjestima.«⁸⁹

Medu više pothvata koje je Augustin Kažotić ostvario ili započeo u Luceri, a drugi onda priveli kraju, spominje se i crkva Majke Božje. Poslužimo se opet riječima A. Ciampija: »Novi biskup (Kažotić) popravi kako je bolje mogao veoma trošnu crkvu Gospe od Tribuna, da se mogu govoriti svete mise u čast Blažene Djevice Marije.«⁹⁰

Došavši u Luceru, Augustin Kažotić rado je i često navraćao u tamošnji dominikanski samostan. »U samostanu, sagrađenu na mjestu gdje je prije bila prostrana, velika i jaka saračenska žitница« - piše Ciampi - »sveti je biskup pridržao za sebe jednu sobicu, da u njoj nađe okrepe u duhovnim naporima. U sobici na zidu dao je naslikati propetog Krista između Bi. Dj. Marije i sv. Ivana Evandelistu, prema kojima je bio posebno pobožan. Pred tom slikom biskup Augustin često se molio.«⁹¹ Iz dosad rečenoga vidi se da je Kažotiću u Luceri upravo štovanje Majke Božje donijelo neobično

uspješan vjerski preporod, što u svakom slučaju svjedoči o njegovu marijanskem duhovnom usmjerenu koje je kao redovnik zadobio u dominikanskome redu, a potom kao biskup Zagreba i Lucere promicao među vjernicima.⁹²

Znakovito je da Augustina Kažotića u brojnim umjetničkim djelima, kao npr. na slici u samostanu Santa Maria Novella u Firenci, na timpanu nad glavnim vratima u svetištu trogirskih dominikanaca i ne malom broju blaženikovih slika po privatnim zbirkama u Luceri i drugdje, redovito vidimo u društvu Blažene Djevice Marije ili kako se molitvom utječe Bogorodici.⁹³

Iz izlaganja se vidi da je sv. Dominik, ute-meljitelj Reda braće propovjednika, bio gorljivi štovatelj Majke Božje. S druge strane Marija je svojim zagovorom pratila ustanovljenje i prve korake dominikanskoga reda. Iz tradicije Reda doznajemo da se Marija više puta ukazala sv. Dominiku i posvjedočila mu svoju osobitu naklonost. Dominikovo štovanje Majke Božje nalazimo i u životu prvih dominikanaca, Dominikovih drugova. Svaka subota po dominikanskim samostanima slavila se kao Marijin blagdan. Tu praksi susrećemo i po hrvatskim

dominikanskim samostanima. Svoju privrženost štovanja Majke Božje hrvatski dominikanci pokazuju osobito na taj način što su podizali brojne crkve i oltare i naručivali brojne slike i kipove i njima uresili svoje crkve i samostane. Najpoznatiji hrvatski dominikanac, gorljivi štovatelji i širitelj štovanja Marije u tom razdoblju, bio je bi. Augustin Kažotić.■

BILJEŠKE:

* Usp. M. BISKUP, // *culto mariano presso i domenicani croati nei secoli XIII - XV.* Zbornik radova: *De cultu mariano saeculis XIII - XV. Acta congressus mariologici-mariano internationalis, Romae, anno 1975 celebrato*, vol. III: *De cultu mariano in nationibus et in ordinibus religi-osis*, PAMI Romae, 1979., str. 541-548.

⁶⁵ Usp. M. BISKUP, »Marijina krunica u Hrvata«, posebni otkazak, u: Zbornik Kačić, g. XXXII. - XXXIII. (2000.-2001.), str. 619-631.

⁶⁶ F. ŠANJEK, *Dominikanci na teritoriju nekadašnjih kraljevina Hrvatske i Slavonije* (rukopis), Zagreb, 1965., str. 51; S. FERRARIUS, *De rebus Hungariae Provinciae Ordinis Praedicatorum*, Vienae Austriae, 1637., str. 575.

⁶⁷ C. F. BIANCHI, *Žara cristiana L*, Zadar, 1877., str. 418; usp. »Crkva i samostan sv. Dominika u Zadru«, u: C. F. BIANCHI, *nav. dj.*, I, Zadar, 1877., str. 415-428; »Dokinuta crkva sv. Dominika u Zadru«, u: G. SABALICH, *Arheološki vodič po Zadru*, Zadar, 1897., str. 295-306.

⁶⁸ A. CRNICA, O.F.M., *Marija i Hrvati. Nacrt djela Gospina Hrvatske*, Zagreb, 1953., str. 26.

⁶⁹ S. KRASIĆ, »Dominikanski samostan u Bolu na otoku Braču«, u: *Spomenica u povodu 500. obljetnice osnutka dominikanskog samostana u Bolu 1475-1975*, Bol - Zagreb, 1976., str. 82, bilj. 102.

⁷⁰ S. KRASIĆ, O.P., *Congregatio Ragusina Ord. Praed.* (1487-1550), Romae ad S. Sabinae, 1972., str. 38.

⁷¹ C. FISKOVIĆ, *Prvi poznati dubrovački graditelji*, Dubrovnik, 1955., str. 34—40. Samostan i crkva dubrovačkih dominikanaca posjeduju više vrlo vrijednih slika naših domaćih majstora posvećenih Majci Božjoj. Na prvome mjestu treba svakako spomenuti veliki poliptih kotorskog slikara Lovre Dobričevića iz 1448. Najpoznatiji dubrovački slikar Nikola Božidarević izradio je po narudžbi obitelji Đordić za kapitol dominikanskoga samostana u Dubrovniku palu »Bogorodica medu svecima« u Dubrovniku 1513. godine. Iste godine dominikanska crkva na Lopudu dobiva sliku »Navještenja«, koju je također izradio Nikola Božidarević, po narudžbi pomorca Marka Kolendića (usp. K. PRIJATELJ, »Slikarska djela«, u: *Dominikanski samostan Dubrovnik*, Zagreb, 1975., str. 53-61).

⁷² S. KRASIĆ, *Congregatio Ragusina...*, str. 44, bilj. 41, str. 91.

⁷³ S. KRASIĆ, *Dominikanski samostan u Dubrovniku*, Dubrovnik, 2002., str. 57.

⁷⁴ S. KRASIĆ, *Congregatio Ragusina...*, str. 44, bilj. 41.

⁷⁵ H. CRISTIANOPULO, O.P., *Cartularium Ord. Praed. Provinc. Dalmatiae*, str. 106.

⁷⁶ S. KRASIĆ, *Congregatio Ragusina...*, str. 44., bilj. 41.

⁷⁷ Usp. *Dominikanci u Hrvatskoj*, Katalog izložbe, Galerija Klovićevi dvori, od 20. prosinca 2007. do 30. ožujka 2008., Zagreb, 2011., str. 121, 124.

⁷⁸ S. KRASIĆ, *Congregatio Ragusina...*, str. 42, bilj. 24.

⁷⁹ C. FISKOVIĆ, »Skulpture mletačkog kipara Nikole Dente u Trogiru i Splitu«, u: *Prilozi za povijest umjetnosti u Dalmaciji*, 14 (1962.), str. 66-67; I. LUČIĆ, »Povjesna svjedočanstva o Trogiru II«, *Čakavski sabor*, Split, 1979., str. 1044.

⁸⁰ Usp. *Dominikanci u Hrvatskoj*. Katalog izložbe, str. 125.

⁸¹ Usp. R. TOMIĆ, *Trogirska, slikarska baština od 15. do 20. stoljeća*, Zagreb - Split, 1997., str. 104-105.

⁸² Usp. S. KRASIĆ, »Dominikanski samostan u Bolu na Braču«, u: *Spomenica ...*, str. 82, bilj. 102.

⁸³ Dominikanac Adam Vilim, misionar u Perziji i kasnije barski nadbiskup, 1322. sastavio je *Vodič za putovanje na Istok pomorskim putem*.

⁸⁴ U spomenutom spisu donosi jednu zanimljivost vezanu uz životni stav Augustina Kažotića, prvoga hrvatskog blaženika, prema materijalnim dobrima: »Brat Augustin, član našega (tj. dominikanskog) reda, zagrebački biskup, zamoljen za savjet od svoje redovničke subraće da li mogu primiti određenu svotu novca od jednog velikodusnog plemića, upozorio ih je na opasnost da bi se s tim prihvatanjem odveć vezali uz određenog plemića... Usp. J. QUETIF - J. ECHARD, *Scriptores Ordinis Praedicatorum*, sv. I, Pariz, 1719., str. 553; M. BISKUP - F. ŠANJEK, *Blaženi Augustin Kažotić (o. 1260.-1323.)*, životopis, Zagreb, 1994., str. 21-22, 91; A. S. LUSITANUS, *Bibliotheca Ordinis Fratrum Praedicatorum*, Pariz, 1585., str. 92.

⁸⁵ A. ROVETTA, *Bibliotheca cronologica illustrium virorum provinciae Lombardiae sacri Ordinis Praedicatorum*, Bononiae, 1691., str. 83.

⁸⁶ A. GULIN, *Hrvatska crkvena srednjovjekovna sfragistika*, Golden Marketing, Zagreb, 1998., str. 107-108.

⁸⁷ Usp. D. KNIEWALD, *Obred i obredne knjige zagrebačke stolne crkve 1094-1788.*, preštampano iz »Katoličkog lista«, Zagreb, 1940., str. 17-18; D. NEŽIĆ, »Bl. Augustin Kažotić«, u: *Kulturno poviestni zbornik zagrebačke nadbiskupije u spomen 850. godišnjice osnutka*, I. dio, Zagreb, 1944., str. 459; V. ZAGORAC, »Štovanje Blažene Djeljice Marije u zagrebačkoj crkvi na temelju liturgijskih rukopisa od XII. do XVI. stoljeća«, u: *Bogorodica u hrvatskom narodu*. Zbornik radova Prvog hrvatskog mariološkog kongresa, Split, 9. i 10. rujna 1976., Zagreb, 1978., str. 186.

⁸⁸ Usp. A. DUVAL, O.P., »La devotion mariale dans l'Ordre sed Freres Precheurs«, u.- *Mario*, *Etudes sur la sainte Vierge*, t. II, Beauchesne et ses fils, Pariz, 1952., str. 746.

⁸⁹ A. CIAMPI, *Blaženi Augustin Kažotić dominikanac, zagrebački, zatim lucerski biskup (oko 1260.-1323.)*, preveo dr. Frano Kovačević, Split - Trogir, 1959., str. 81-82, 84.

⁹⁰ A. CIAMPI, *rum. dj.*, str. 89.

⁹¹ A. CIAMPI, *rwv. dj.*, str. 64.

⁹² Usp. V. ZAGORAC, *nav. dj.*, str. 189.

⁹³ Usp. M. BISKUP, *Blaženi Augustin Kažotić (o. 1260.-1323.)*, *Biskup, prosvjetitelj i zaštitnik siromaha*, Glas Koncila, Zagreb - Dominikanska naklada Istina, Zagreb, 2002., str. 61-64.

Iz knjige: Marijan Biškup, OP: Divote se govore o tebi,
Djevo Marijo, GK, 2016, str. 37-48

A N D E L I

Sedam stvari koje moraš znati o anđelima čuvarima

Nisu to debeluškasti kerubini koji na oblacima sviraju harfu, nego moćna duhovna bića koja se bore za tvoju dušu. Evo kako izbjegći pogrešna vjerovanja o anđelima čuvarima.

Koliko često razmišljamo o tome kako smo blagoslovljeni jer smo dobili na dar jednog anđela čuvara koji nas čuva i bdije nad nama? Mnogi od nas su kao djeca izricali molitvu "Anđele, čuvaru mili", ali kao odrasli malo-pomalo zaboravljamo na važnost i moć koju anđeli mogu imati u našim životima.

Duhovnost New agea izazvala je mnoge pomutnje o tome tko su zapravo anđeli, kako s njima možemo komunicirati te koju moć oni imaju u našim životima. Bitno je stoga znati što predaja Katoličke Crkve govori o anđelima čuvarima. Evo jednog popisa o onome što trebamo znati o anđelima čuvarima kako bismo izbjegli pogrešna vjerovanja:

1. Anđeli čuvari su stvarni

Katolička Crkva nije izmisnila anđele čuvare kako bismo s njima mogli uspavati djecu. Anđeli čuvari zaista postoje. „Postojanje duhovnih, netjelesnih bića koje Sveti pismo obično naziva anđelima, vjerska je istina. Svjedočanstvo Pisma o tome je jasno kao što je i Predaja jednodušna.“ (Katekizam Katoličke Crkve, 328.) Brojna su mjesta na kojima se u Svetom pismu spominju anđeli. Oni su služili svima, od pastira do samog Isusa.

„Kad ste u kušnji, zazovite svojeg anđela. On vam želi pomoći više nego li vi sami želite da vam se pomogne! Ignorirajte đavlja i nemajte straha od njega; on se boji i bježi čim vidi vašeg anđela čuvara.“ (sv. Ivan Bosco)

2. Svi imamo jednog anđela čuvara

„Svaki vjernik pored sebe ima jednog anđela kao zaštitnika i pastira koji ga vodi u život.“

(sv. Bazilije Veliki). Ne moramo dijeliti s drugima anđele čuvare. Oni su tako važni za naše duhovno stanje da je Bog svakog od nas blagoslovio osobnim anđelom čuvarom. „Dostojanstvo je čovječe duše veliko, jer svaki čovjek od početka svojeg života ima anđela koji je zadužen da ga štiti.“ (sv. Jeronim)

3. Oni nas vode u Nebo (ako im to dopustimo)

„Nisu li oni svi poslužnički duhovi poslani za službu radi onih koji imaju baštiniti spasenje?“ (Heb 1,14) Naši anđeli čuvari nas štite od zla, pomažu nam u molitvi, usmjeravaju nas prema mudrim odlukama, predstavljaju nas kod Boga. Mogu djelovati nad našim osjetima i mislima, ali ne i nad našom voljom. Ne mogu birati umjesto nas, ali nas potiču na svaki mogući način izabratiti istinu, dobrotu i ljepotu.

4. Nikad nas ne napuštaju

„Dragi prijatelji, Gospodin je uvijek blizu i dje luje u ljudskoj povijesti i prati nas također s pojedinačnom prisutnošću svojih anđela koje danas Crkva časti kao 'čuvare', tj. službenike božanske brige za svakog čovjeka. Od početka pa sve do smrti, čovjekova je duša okružena njihovom ne prestanom brigom.“ (papa Benedikt XVI).

Nema razloga osjećati se beznadnim i samima, jer su anđeli čuvari uvijek uz nas kako bi se neprestano zauzimali za naše duše. Ni smrt nas ne razdvaja od našeg anđela. Oni su

neprestano uz nas na zemlji i zasigurno ostaju s nama i u nebu.

5. Tvoj anđeo čuvar nije tvoj pradjet

Za razliku od onoga što se često vjeruje i kaže kako bi se utješilo osobe u žalosti, anđeli nisu mrtve osobe. Oni su duhovna bića s razumom i voljom koji su stvoreni od Boga da bi ga slavili i vječno mu služili.

6. Daj ime svojim mačićima, ne svojem anđelu čuvaru

„Pučka pobožnost prema svetim anđelima, legitimna i ispravna, može ipak izroditи nekim devijacijama ... za osuditi je npr. običaj davati anđelima posebna imena, osim Mihaelu, Gabrielu i Rafaelu koja se nalaze u Svetom pismu.“ (Direktorij o pučkoj pobožnosti i liturgiji, 217.)

7. Anđeli nisu nježni kerubini koji sviraju harfu na jednom oblaku – oni su duhovna bića koja se bore za twoju dušu

„Krist je središte anđeoskog svijeta. Anđeli su njegovi: „Kad Sin čovječji dođe u slavi, i svi anđeli njegovi s njime...“ (KKC 331). Anđeli su iznad ljudi jer, iako su poslani da nam služe, oni

su neprestano u Božjoj prisutnosti. Imaju mnoge duhovne moći i sposobnosti koje ljudi nemaju. Ne zamišljaj svojeg anđela čuvara kao osobu iz crtanog filma. Oni su uz tebe da bi te zaštitali, obranili i bdjeli nad tobom.

„Oduševljen si činjenicom da ti je tvoj anđeo čuvar toliko mnogo pomagao. Ne bi trebao jer ga je baš zbog toga naš Gospodin stavio uza te.“ (sv. Josemaria Escriva).

Možeš zamoliti svojeg anđela čuvara da te čuva i trebao bi to činiti. Mnogi nisu svjesni pomoći koje dobiju preko ovih duhovnih stvorenja. Zapamtite, naš nebeski Otac želi učiniti sve kako bi nam pomogao da provedemo vječnost u njegovu kraljevstvu. Stoga trebamo koristiti sve ono što nam daruje kako bismo zadobili sve milosti potrebne za ulazak u Nebo. Neka vas vaš anđeo čuvar sve dublje vodi u dubinu Božjeg milosrđa, ljubavi i dobrote.

O Božji Anđele moj čuvaru kojemu sam povjerena nebeskom brigom, danas (sada) me prosvijetli, čuvaj, ravnaj i upravljam. Amen.

Becky Roach | Aleteia.org

Prijevod: S. Maja Ivković | Bitno.net,

Objavljeno: 17. prosinca 2016.

O IMENU BL. OZANE KOTORSKE – OZANA ILI HOZANA –

U *Glasu Koncila* od 6. svibnja 2001. objavljenje prilog "Kako se zove naša blaženica?"¹¹ u kojem se vlč. Alojzije Žlebečić, župnik župe Krista Kralja u Zagrebu, pita zbog čega se u novije vrijeme i na više mjesta našu jedinu blaženicu (tako je bilo do 2001.) naziva Ozana, a ne Hozana. U prilog svojega mišljenja navodi nekoliko razloga. Prostorna ograničenost ne dopušta mi upustiti se u analizu njegovih argumenata. Slično se pitanje postavljalo i prigodom domovinske proslave beatifikacije Ozane Kotorke 1930. godine, kada je na prijedlog prof Pavla Butorca, Bokelja, kasnije kotorskog a potom dubrovačkog biskupa, u novinama *Hrvatska straža* od 5. listopada 1930. otvorena anketa o tome treba li pisati Hozana ili Ozana.

Većina sudionika ankete izjasnila se za Ozanu, a razloge za upotrebu imena Ozana dao je dominikanac o. Antonin Zaninović u prilogu "Ne Hozana nego Ozana", objavljenom u Hrvatskoj straži od 13. i 14. prosinca 1930.¹² O tome opširno piše i don Niko Luković u knjizi *Blažena Ozana Kotorka*, objavljenoj 1965. u Kotoru, a ovdje spominjemo ono najglavnije.

Kao polazna točka izlaganja u prilog imena Ozana jest dokument vrhovnog učitelja (generala) reda od 1. rujna 1548. kojim se dopušta da blaženica smije nositi bijeli naplećak kako ga nose sestre drugoga dominikanskog reda. Spomenuti dokument glasi: "Sestri Ozani iz Kotora, samostana sv. Pavla u Kotoru, dozvoljava se po naročitom ovlaštenju mnogopoštovanoga, da može nositi bijeli naplećak, kao što je od strane istoga mnogopoštovanoga generala dozvoljeno drugim sestrama spomenutog samostana. Naime, budući da ona nije bila pribilježena sa ostalim u spisku oca generala, stoje izostalo iz napažnje..."¹³

Drugo je svjedočanstvo pisanje Bazilija Gradića, dubrovačkog benediktinca i Ozanina suvremenika, koji u spisu *Libarce od djevstva* iz 1567. (predgovor 1566. godine) piše: "Lansko-ga je aprila u Kotoru vele sveto s ovoga svijeta pri-minula i u nebesku državu vele slavno prišla blažena djevica na ime Ozana."¹⁴

Potrebno je imati na umu da ime Ozana naša blaženica nije dobila od latinske liturgijske riječi "hosanna", nego iz poštovanja prema dominikanskoj redovnici bi. Ozani iz Mantove (1449.-1505.).¹⁵ Kao što se ta talijanska redovnica nije zvala Hosanna, nego Osanna, posve je razumljivo da se i naša blaženica zvala Ozana, a ne Hozana. Zanimljivo je podsjetiti da je liturgijska riječ "hosanna" u transkripciji staroslavenskog misala latinicom zabilježena "Ozana".

Blažena Ozana, Split, Samostan sv. Dominika

Što se pak jezične strane tiče, treba spomenuti da u hrvatskom jeziku postoji glas «h», ali spoj glasova «hoz», „hoza“ nije uobičajen. Ni u Vukovu ni Broz-Ivekovićevu rječniku nema nijedne riječi koja bi počinjala tim glasovima. Akademijin rječnik ima samo dvije riječi koje počinju sa „hoz“, a to su „Hozanovići“ i „Hozići“, imena dva sela u Bosni, koja su, očito, stranog podrijetla. **Stoga je naziv „Ozana“ s jezičnoga gledišta potpuno ispravan.** Osim toga, važno je napomenuti da ime Ozana upotrebljavaju gotovo svi najstariji životopisi blaženice grada ispod Lovćena. Radi ilustracije spominjemo samo najpoznatije.

Serafin Razzi, talijanski dominikanac iz Firence, koji je 24. godine nakon Ozanine smrti, tj. 1589., propovijedao u korizmi u Kotoru, objavio je 1595. njezin životopis naslovljen *Život časne službenice Božje, majke sestre Ozane iz Kotora*.¹⁶

Talijanski dominikanac i kroničar reda Giovanni Michele Pio u knjizi *O životima odličnika [reda] svetog Dominika* (knj. IV, Bologna, 1620., str. 62) spominje i „Blaženu sestrzu Ozanu iz Kotora“, dok francuski dominikanac Jean de Sainte Marie, u spisu *Život i djela znamenitih svetaca* (Pariz, 1636., str. 620-621), donosi i „Život blažene Ozane iz Kotora“.¹⁷

Poznati napuljski dominikanac Dominik Marchese, u djelu *Sveti dominikanski dnevnik* (sv. II, Napulj, 1670., str. 290-295), donosi i „Život blažene Ozane iz Kotora“, preveden na hrvatski i objavljen u biltenu *Blaženi Augustin Kažotić*.¹⁸

Kotorski dominikanac Dominik Čeci sastavio je sedamdesetih godina 17. stoljeća na hrvatskom zanimljiv spjev o „Ozaninim čudesima“, koje je po prvi put objavio o. A. Zaninović 1930. u *Hrvatskoj prosvjeti*.¹⁹

Dubrovački dominikanac i povjesničar Serafin Cerva (Crijević) preveo je 1776. na latinski jezik knjigu, koja u hrvatskom prijevodu glasi: „Spis nepoznatoga pisca o djelima blažene Ozane iz Kotora, djevice Reda propovjednika, preveden iz pučkog talijanskog jezika na latinski i objašnjen bilješkama od brata Serafina Crijevića, Reda propovjednika, godine Gospodnje 1776“. Tu Cervinu knjigu na hrvatski je preveo o. Andeo Miškov i objelodanio na stranicama časopisa *Gospina krunica* 1900. godine.

Talijanski franjevac Bonaventura da Maser napisao je kratak životopis naše blaženice pod naslovom *Bl. Ozana Kotorska, dominikanska trećoretkinja* (Monza, 1882.), koji je preveden i na hrvatski.²⁰

Veoma zanimljiv prikaz svetačkog života i rada naše blaženice objavio je 1929. u Rimu dominikanac o. Inocent Taurisano. Knjiga je naslovljena I« *beata Osanna da Catharo. Domenicana* (1493-1565), a na hrvatski ju je preveo o. dr. Frano Kovačević i, začudo, umjesto početnoga Ozana ima Hozana: *Blažena Hozana Kotorka - Dominikanka* (1493-1565), Zagreb, 1965.

Kotorski svećenik don Niko Luković objavio je 1928. knjigu *Život blažene Ozane Kotorke* (jubilarno izdanje 1965. u Kotoru), a tri godine kasnije sastavio je i *Vjenčić blažene Ozane* (Kotor, 1931.).

Nakon Drugoga svjetskoga rata Ranka Andrić objavila je zanimljivu knjižicu *Božja pastirica. Mali životopis bi. Ozane Kotorke s vjenčićem molitava*, Subotica, 1946.

Govoreći o imenu jedine hrvatske blaženice do lipnja 2003. godine, svakako treba spomenuti i natpis na koji upozorava N. Luković. Naime, na zaklopcu od pozlaćenog bakra najstarijega groba blaženice pod svetom trpezom oltara „obraćenja sv. Pavla“ u crkvi sv. Marije Koleđate u Kotoru stoji latinski natpis koji u slobodnom prijevodu glasi: „Svetim posmrtnim ostacima božanstvene Ozane, ovdje sahranjenima“.²¹

Prigodom domovinske proslave Ozanine beatifikacije (1930.) u glasilu *Gospina krunica, Duhovni život* i drugdje objavljen je niz članka o njezinu svetačkom životu iz pera dominikanskih i drugih autora. Istina, nije bilo stroge ujednačenosti glede imena, tako da manji broj autora upotrebljava ime Hozana, dok se većina služi imenom Ozana. Svakako treba podsjetiti na činjenicu da se, koliko se može uočiti, na plakatima i ostalom promidžbenom materijalu za domovinsku proslavu blaženičine beatifikacije iz 1930. u Kotoru spominje samo ime Ozana.

Neki kao odlučujući dokaz za upotrebu imena Hozana navode dekret Svetog zbora obreda od 21. prosinca 1927., kojim se odobrava

U Križevcima 2016.

štovanje naše blaženice i koji upotrebljava ime Hosanna, a ne Osanna. Na taj dokaz o A. Zaninović odgovara vrlo opširno. Premda je Zaninovićev odgovor poprilično dugačak, ipak ga zbog njegove važnosti donosim u cijelosti: "Prije nego na to odgovorim, spomenut ću, da u spisima crkvene parnice, održane u Kotoru (1905.) i u presudi ondje izdanoj o štovanju Blaženice, koji spisi i presuda bili su poslani u Rim sv. Kongregaciji za obrede, ime je njezino zabilježeno bez slova H (Osanna). Da je u dekretu sv. Kongregacije zapisano drukčije, dale su mislim povoda molbe, što su ih na poticaj blagopok. o. Miškova razne crkvene ličnosti i udruženja iz naših strana upravili sv. Kongregaciji za sv. Oca u kojima se prosilo da odobri štovanje naše Blaženice. Blagopok. o. Miškov pisao je njezino ime sa h ne znajući za one najstarije, tek u zadnje vrijeme nađene spomenike i misleći, neosnovano, kako je već istaknuto, da je naziv bez toga slova talijanizam, kao što su to mislili također nekoji kotorski župnici (vidi bilješku! Hosanna ime u Kotoru u 'Hrv. str.' od l. VII. t. g.) i životopisac Blaženice kanonik Matković koji je međutim u drugom proširenom životopisu, napisanom iza svršene crkvene parnice u Kotoru, ispustio iz njezina imena početno h i pisao (ne sasvim tačno) Osana.

Navedene dakle činjenice postoje, ali po teškoća za naziv **Ozana** samo je prividna. Sv. Kongregacija za obrede i sv. Otac nisu rješavali pitanje, kako se izgovaralo i kako se ima izgovarati ime naše Blaženice, nego da li postoji

neprekidno njezino štovanje od njezine smrti do danas.

Drugo, prema rim. izgovoru kao i prema izgovoru svih romanskih naroda glas **h** se u latinskom jeziku ne čuje, pa tako ni članovi sv. Kongregacije ni sv. Otac Papa, koji je odluku potvrdio, nijesu izgovarali niti izgovaraju ime Blaženice **Hozana** nego **Ozana**. Na ono, što sami ne čine, nijesu sigurno htjeli ni druge obvezati. Stoga, tko bi se, da obrani naziv Hozana, pozivao na vrhovni crkveni auktoritet, pozivao bi se na nešto što u stvari ne opстојi. Ako Česi ime svoje blaženice Zdislave, dominikankinje, izgovaraju i pišu **Zdislava a ne Zedislava** kako je u Brevijaru zabilježeno, s mnogo većim razlogom to možemo činiti mi nazivajući našu Blaženicu **Ozana a ne Hozana**.

Tako otpada i taj jedini, na oko ozbiljniji, prigovor protiv naziva Ozana. Mislim, da se protiv njega drugo što ne može da iznese, stoga zaključujem: Pišimo ime naše Blaženice kako su ga pisali (bez početnog slova h) njezini savremenici te uopće i neprekidno do danas ne samo latinski i talijanski nego također hrvatski, francuski, portugalski, njemački i drugi strani pisci. Nazivajmo je nazivom, kojim su je kroz vjekove nazivali njezini štovatelji u Kotoru, Dubrovniku i po ostaloj Dalmaciji, izvan koje za nju naš narod do nedavna nije znao. Zovimo je onako, kako se ona sama zvala, nazivom koji je i s jezičnog gledišta posve ispravan, kako je to u ovoj radnji bilo, mislim, dovoljno dokazano."²²

BILJEŠKE:

¹¹ A. ŽLEBEĆIĆ, Kako se zove naša blaženica?, u: GK, g. XL (2001.), br. 18, str. 21.

¹² A. ZANINOVIC: Ne Hozana nego Ozana, u: *Hrvatska straža*, g. II (1930.), br. 285, str. 4, i br. 286, str. 4; usp. N. LUKOVIĆ, nav. dj., str. 116-118.

¹³ N. LUKOVIĆ, nav. dj., str. 52; I. TAURISANO, nav. dj., str. 127.

¹⁴ N. LUKOVIĆ, nav. dj., str 103.

¹⁵ Usp. N. LUKOVIĆ, nav. dj., str. 34.

¹⁶ Usp. N. LUKOVIĆ, nov. dj., str. 105.

¹⁷ Usp. N. LUKOVIĆ, nov. dj., str. 114.

¹⁸ BAK, g. XXX (1997.), br. 25, str. 27-32.

¹⁹ A. ZANINOVIC, Pjesma kotorskog dominikanca o. Cecija o čudesima bi. Ozane Kotorke, u: *Hrvatska prosvjeta*, g. XVII (1930.), str. 148-151; usp. BAK, g. XXXI (1998.), br. 26, str. 20-23.

²⁰ BAK, g. XXXIII (2000.), br. 28, str. 26-32.

²¹ N. LUKOVIĆ, *nav. dj.*, str. 117-118.

²² A. ZANINOVIC, Ne Hozana nego Ozana, u: *Hrvatska straža*, g. II (1930.), br. 286, str. 4; N. LUKOVIĆ, *nav. dj.*, str. 116-118; M. BISKUP, Još o imenu bi. Ozane Kotorske, u: *GK*, g. XL (2001.), br. 23, str. 21.

Iz knjige:

Marijan Biškup OP, *BLAŽENA OZANA KOTORSKA, Tragovi, Dominikanska naklada Istina*, Zagreb, 2007. str. 19-25.

Molitva za proglašenje svetom bl. Ozane

Svemogući Bože, tvoja je službenica bl. Ozana Kotorska svojim svetim životom povezivala narode različitih vjera i kultura i bila im uzor pravog jedinstva. Molimo te da što prije bude

proglašena svetom kako bi je zajedničkim slavlјem zazivali narodi Istoka i Zapada, te u miru i jedinstvu promicali tvoje kraljevstvo na zemljama, kraljevstvo pravde, ljubavi i mira. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

Molitva bl. Ozani Kotorskoj za posebnu milost

S velikim pouzdanjem utječem se tebi, blažena Ozano, koja si još za života spremno pritekla u pomoć svima koji su se k tebi utjecali. Izmoli mi nebesku pomoć u ovoj mojoj potrebi... da mogu zajedno s tobom zahvaljivati Bogu i slaviti ga u sve dane svojega života. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

(Blaženoj Ozani) Znamenje

V kmečne komorice kamenite zidine
voštana se sveća pomalo talila.

Blede je sozice spuščala na zemleni pod,
i tam ž njih kraljuža slagala.

Stenj joj je treptal i senke po stena hital,
poprhavale so one kak krila sveteljih anđelcov,
i zastavljaše se na opravi pokornice Ozane
privite k lojtri.

Štele so videti kak svetla igla v njezini roka,
navojena z črlenu merku, fletno po trdem platnu
plazi,

i za sobu trage cufridne muštre dela.

Gda so se naluknule v njezina črna oka,
v glibine so vgledale
trpečega čovjeka na respelu
i mam su znikle bez tragija,
kak svetsvo na žerafski.

Nesu se zagledele v telce spodi respela,
nemo, ovito v črnine,
tožnih oči i mokrih obrazof.

Telce je to čutilo se boli trpečega
i od njih se nakel k zemli frkalo.
Spoznala je Ozana jade Presvete,
zgrčila je prste i vlovila se ž njimi
za vrlce na lojtri, tak fest,

da je igla vu njih vlezla, i krf joj črljenu opustila.

I dok se krf ftikala v belo platno,
kak predi kojeg cajta merka,
pred očmi pokornice vkazala se sa moka Ježušova
i saka huda rana na blage doše Presvete.

V onom času gda se sveči plamen podušil,
a sonce čež obloček brez stekla
prineslo mučko svojega zlata v komoru,
spazila je Ozana na platnu z krvljiju
spisano znamenje.

Srčeko z črljenim sozami, ograjeno z rožica,
z sablju probodeno,
i z ognjecom vužgano.

Prignula je pokornica svoja kolanca pred
znamenjem Presvete.

I sonce je toga znamenja spazilo
i čudaj mu
zlatnejih zraki na dare
Ozanine poniznosti nadodalo.

Tibor Martan
Madžarevo - Novi Marof, 2017.

KRONOLOŠKE ZABILJEŠKE IZ TAJNIŠTVA KONGREGACIJE

Od proteklog broja AM zabilježila sam nekoliko važnijih događanja u našoj Kongregaciji:

30. prosinca 2017. – U našu je zajednicu u Korčuli došla nova kandidatica. Zove se Zorana Kadić, iz Krila Jesenica.

3. i 4. siječnja 2018. – Vrhovno vijeće održalo je svoju redovitu sjednicu u Šibeniku. Ujedno je održan sastanak Vijeća sa ravnateljicama naših vrtića.

11. siječnja – S. Ivana Pavla Novina održala je duhovnu obnovu za franjevačke trećoredce u Dubravi.

13. siječnja – S. Ivana Pavla Novina imala je duhovnu obnovu za dominikansko laičko bratstvo na Peščenici.

27. siječnja – Proslavljen Dan posvećenog života u Dubrovniku. Časna majka Katarina Maglica održala je predavanje na temu: Za novo vino nove mještine.

1. veljače – S. Ana Begić održala je predavanje za posvećene osobe u Osijeku na temu: Za novo vino nove mještine.

1. veljače – Časna majka Katarina Maglica sudjelovala je u emisiji *Dobro jutro Hrvatska* na HRT-u

2. veljače – U Zagrebu je održana konferencija za novinare. Časna majka Katarina Maglica imala je tom prigodom predavanje na temu: Karitativno djelovanje redovničkih zajednica.

1. veljače – S. Ana Begić, Karmela Šagud, Irena Lušo i Ana Turi sudjelovale su u emisiji *Budimo mladi* na Hrvatskom katoličkom radiju povodom Dana posvećenog života.

16. veljače – s. Kristijana Remetin premještena je iz Kuće matice – Korčula u zagrebačku zajednicu bl. Ozane Kotorske

18. veljače – Službu učiteljice novicijata preuzeila je s. Mihaela Viher.

20. veljače – S. Ana Begić održala je predavanje na duhovnoj obnovi za trajne đakone Zagrebačke

crkvene pokrajine. Tema je bila: Korizma - vrijeme milosti, oprosta i kušnje.

2. do 4. ožujka – Časna majka Katarina Maglica održala je u Skadru duhovnu obnovu sestrama franjevkama od Bezgrješne crnogorske provincije, koje će biti sudionice njihovog generalnog kapitula.

9. i 10. ožujka – U Zagrebu je održan godišnji susret priora i starješica naših zajednica.

S. Leonija Bralić imenovana je starješicom u našoj zajednici u Splitu, Hrvojeva 2.

NAŠI POKOJNICI

p. Marijan Biškuć – OP 5. siječnja

p. Veselko Begić – OP 23. veljače

Josef Schmidt – 1. veljače

Stipe Madžar – 25. siječnja (nećak s. Milanke)

GODIŠNICE ZAVJETA

50. obljetnica zavjeta

30. KOLOVOZA

s. Mala Tereza Mačković, s. Cecilia Škriljevečki

60. obljetnica zavjeta

9. SVIBNJA

s. Imelda Cindrić, s. Magda Čulin, s. Martina Negevec, s. Lina Jukić i s. Jordana Đuderija (8. 12.)

DUHOVNE VJEŽBE

KORČULA: 2. do 8. travnja 2018.

Voditelj: o. Marko Bijelić OP

ZAGREB: 22. do 27. lipnja 2018.

Voditelj: o. Marko Bijelić OP

KORČULA: 16. do 22. rujna 2018.

Voditelj: fra Ivan Bradarić konventualac

Krist nam je svojim uskrsnućem darovao novi život. Neka uskrsna radost i nova nada ispunи vaša srca za puno i smisleno življenje običnih dana u kojima je zauvijek nazočan Uskrsli!

s. Blaženka Rudić

Sabrala, prevela i priredila s. Slavka Sente

KONFERENCIJA ZA NOVINARE U POVODU DANA POSVEĆENOŽ ŽIVOTA U ZAGREBU

Karitativno djelovanje redovničkih zajednica

U povodu dana Posvećenog života, u sjedištu Hrvatske redovničke konferencije u Zagrebu u petak, 2. veljače održana je tradicionalna konferencija za novinare. Ove godine, hrvatsko je redovništvo pred javnost stavilo temu „Karitativno djelovanje redovničkih zajednica“. O temi je govorila vrhovna poglavarica Kongregacije Svetih Andjela čuvara sestara dominikanki s. Katarina Maglica.

Na konferenciji su uz predsjednicu Hrvatske redovničke konferencije s. Anu Mariju Antolović, ASC, i dopredsjednika fr. Slavku Sliškovića, OP, sudjelovali predstavnici medija, predstavnici viših redovničkih poglavara i poglavarica, te oko pedesetak redovnika i redovnica.

Pozdravljajući medije i okupljene redovnike i redovnice, predsjednica Hrvatske redovničke konferencije s. Ana Marija Antolović je podsjetila kako je Dan posvećenog života 1997. utemeljio papa Ivan Pavao II., te naglasio tri motiva za tu odluku. Prvi motiv je poziv Crkvi da slavi Gospodina i zahvaljuje za veliki dar posvećenog života koji mnoštvom karizmi obogaćuje i oživljava kršćansku zajednicu. Drugi motiv je da se svim ljudima približi i pomogne upoznati

vrijednost i ulogu posvećenog života, s treći je poziv posvećenim osobama da zahvaljuju i slave Gospodina za čudesna koja čini u njima, te u otvorenosti Duhu s pogledom vjere postaju svjesni svoje uloge i poslanja u Crkvi i u svijetu.

U ovoj prigodi s. Antolović je predstavila sažetu statistiku stanja u redovništvu danas. Tako, HRK okuplja članice 39 ženskih redovničkih zajednica i članove 24 muške redovničke zajednica. Uz to je i 17 klauzurnih ženskih samostana, te 4 muške monaška samostana. Broj redovnica je oko 3090, a redovnika 955 od toga 894 redovnika-svećenika.

Na tragu promišljanja poslanja posvećenih osoba u suvremenom svijetu, odabrana je i tema ove konferencije, a poticaj za izbor teme dolazi od pape Franje koji „od početka svoje službe riječima i osobnim primjerom neumorno poziva i potiče na djelotvorno svjedočenje ljubavi. Ne- posredni povod je utemeljenje Svjetskog dana siromašnih“ rekla je s. Antolović.

„Upravo smo mi, posvećene osobe pozvane iz bližega slijediti Krista, biti poslanici njegove ljubavi, dobrote i milosrđa.“ – rekla je s. Katarina Maglica uvodno i nastavila: „Uzalud nam pravila, dokumenti, znanstveni traktati, ako oni koji dotiču naš život ne mogu prstom u nas pokazati i zadržano uskliknuti “gle kako se ljube”, ili još bolje “vidi kako nas ljube.“ Potom je s. Katarina naglasila kako je karitativno služenje nedjeljivo povezano s temeljnim poslanjem zajednice i bitni je kriterij njezine vjerodostojnosti. „Karitas je zapravo životni zakon jedne zajednice. U izvori i uzoru Ljubavi, Isusu vidimo more ljubavi prema Bogu i čovjeku, a mi smo ti koji smo za Njim pošli, mi smo ti koji želimo biti otisak bića

Njegova. Dakle, mi smo ti koji ga želimo što bolje i vjernije naslijedovati. Sve zapovijedi sazdane su u jednoj: ljubi Gospodina Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom i svim umom svojim, ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe. Karitativni rad nalazi svoje uporište upravo u toj zapovijedi i ona ga određuje. Trebao bi biti natopljen ljubavlju, nježnom brigom za drugoga” rekla je s. Maglica, te nastavila „svjesni smo da taj osjećaj u nama odrasta paralelno ili proporcionalno s urastanjem pojedinaca u zajednicu. Ako ga nemamo za one koji nas okružuju, neće ga biti ni za one dalje od nas. Pružanje nasušnoga komada kruha i čaše vode nije dovoljno. Ljudi trebaju osjetiti da o njima iskreno brinemo, da nas zanimaju kao osobe, a zato treba žrtvovati vrijeme i biti kreativan u iskazivanju ljubavi. Možda im treba netko kome će ispričati svoju životnu priču, pokazati svoje rane i ožiljke koje im je život ostavio u baštinu. Ponekad treba ljudima obećati molitvu i moliti da i oni za nas mole, i za našu zajednicu. Time se uspostavlja dublja veza. Ponekad im ne treba ni milostinja ni dar: treba im naša prisutnost i doživljaj Kristove ljubavi koja se po nama na njih izljeva. Oni su gladni čovječnosti, gladni su ljubavi”.

U nastavku s. Maglica iznijela je neke konkretnе oblike karitativnih aktivnosti redovništva koje je prikupila od redovničkih poglavara i poglavarica čiji članovi žive i djeluju na području

Hrvatske, te upozorila kako nema namjeru iznositi statističke podatke, jer se „ljubav i dobrota ne mogu izmjeriti niti prikazati niti brojkama, niti dijagramima”, no „željela sam imati potvrdu onoga što već od prije znam: htjela sam da se moja sigurnost temelji na svjedočanstvu onih koji to svakodnevno žive”. Tako je temeljem prikupljenih odgovora naglasila kako redovnici i redovnice u gotovo svim zajednicama dijele hranu potrebnim pojedincima i obiteljima mnogi djeci plaćaju tople obroke u školi, finansijski pomažu ekonomski sabije obitelji i obitelji s brojnom djecom, nekima plaćaju račune za režije, nabavljaju knjige i školsku i sportsku opremu učenicima, stipendije studentima, nabavljaju ogrjev za obitelji i potrebi, pripremaju hranu za pučke kuhinje, novčano i u vidu namirnica pomažu socijalne samoposluge, redovito šalju pomoći misionarima, uključuju se i humanitarne projekte kad su ljudi pogodjeni prirodnim nepogodama, pomažu potrebnim članovima obitelji svojih braće i sestara, sudjeluju i troškovima pogreba bliske rodbine i onih za koje se brinu, ako je potrebno, novčano pomažu razne udruge. Također pomažu u vrtićima, internatima, studentskim i domovima za starije i nemoćne gdje žive djeca i stariji koji ne mogu potpuno, ili djelomično podmirivati troškove. Svoje prostorije otvaraju za rodbinu i druge pratitelje bolesnih osoba, posjećuju starije u bolnicama,

domovima za starije i domovima gdje se nalaze osobe s posebnim potrebama, zatvorenike u zatvorima, traže smještaj starcima, vode ih liječniku, traže posao došljacima, pomažu pri nabavi skupih lijekova i ortopedskih pomagala, a sudjeluju i u troškovima operacija ako se izvode u inozemstvu.

Važan oblik djelovanja je i socijalizacija osoba s posebnim potrebama i siromašnijih koji se povlače iz društva. Spomenula je i mrežu ustanova za potrebe najpotrebnijima koju su razvili franjevci u Bosni. Upozorila je i na činjenicu, da dosta redovničkih zajednica izvan Zagreba sufincira katoličke djeće vrtiće koje same vode, kao i domove za starije.

„Zanimljivo je spomenuti, kako klauzurne sestre i Male sestre koje same žive od milodara, prenose dar ljubavi“ dodala je s. Maglica. Spomenula je i zaklade kojima su osnivači pojedine redovničke zajednice, odnosno udruge preko koji se odvija karitativno djelovanje. No, naglasila je, kako karitativno djelovanje obično ide direktno potrebitima. Govoreći o sredstvima za karitativno djelovanje, rekla je kako su ta sredstva vlastita, tj. zajednica i njezini članovi se odriču ili odvajaju od sredstava, ali se dio sredstva prikuplja senzibiliziranjem na različite načine (dobrotvorne večeri, putem medija, od gospodarstvenika, različitim proizvodima i sl.). No, uvijek je važno posvijestiti da je karitativni rad ljubav, a ljubavi nema bez žrtvovanja, dodala je s. Maglica.

Osvrnula se i na pitanje je li bolje karitativno djelovanje institucionalizirati ili ne. Odgovorila je: „karitativna djelatnost i zauzetost ne smije

postati samo jedan socijalni servis, ili akcija za ublažavanje nevolja u svijetu, gdje su profesionalni kriteriji i stručnost jedini uvjeti uključivanja u dotične institucije. Posebno vlastite institucije toga tipa, Crkva i redovništvo u njoj ne smiju se svoditi isključivo na socijalne strukture čiji je glavni motiv djelovanja humanost. Svjesni smo da praktično djelovanje koje ne počiva na molitvi, razmatranju i sakramentalnom životu postepeno gubi svoj sjaj i snagu, jer će se svesti na rad, posao, prestat će biti sredstvo prenošenja i otkrivanja Božje ljubavi i milosrđa, njegove blizine i brige za svako njegovo stvorenenje. Jer sama ljudska snaga bez pomoći Božje nema trajnosti i ustrajnosti“.

U tom je kontekstu s. Maglica posvijestila kako je karizma svake redovničke zajednice u početku imala jasan cilj i djelovanje, „polaziste je bio čovjek, čovjek tražitelj, čovjek patnik, čovjek ponižen u svom dostojarstvu, prezren čovjek, izgnan, izgubljen u prostoru i vremenu. Možda je to razlog što su zajednice uspjele preživjeti. Od redovništva se očekuje da postane snažan faktor pomirenja svijeta i to svojim življnjem i propovijedanjem evanđelja posebno vršeći tjelesna djela milosrđa. Dok bude ljudi uvijek će nam ostati klanjanje, krunica, zagonvorna molitva, uvijek ćemo moći doći do čovjeka saslušati njegovu patnju i bijedu, uvijek ćemo moći biti osobe kojima će se ljudi bez pridržaja moći povjeriti, jer će znati da će njihova tajna nama biti svetinja. A vjerujte sve više ima ljudi kojima treba upravo to, da mogu izgovoriti, da mogu osjetiti da netko s njima pati, da je spreman obrisati suzu“.

Zaključujući osvrt na temu, rekla je, kako uvijek ostaje pitanje „radimo li dovoljno”. Odgovor je „ne znam, ali znam da radimo koliko možemo. Istina to je kap u oceanu ljudskih potreba. Nikada nećemo iskorijeniti svu bijedu svijeta, otrti svaku suzu, ni izlijeviti svaku ranu, ali radimo koliko možemo. Uvijek nam ostaje biti znak, i budimo to”.

Nakon predavanja fr. Slavko Slišković se zahvalio s. Katarini na predstavljanju karitativnog djelovanja redovničkih zajednica. Sve redovničke zajednice nastale su iz milosrđa. Utemeljitelji su osjetili trenutak i htjeli su pomoći gladnjima, bolesnima, obespravljenima i svim onima koji su u potrebi, rekao je fr. Slavko dodajući da je sestra Katarina govorila i izvan okvira Konferencije, govorila je o cijeloj Crkvi u Hrvata pa i o Crkvi u Bosni i Hercegovini i nije u svome govoru govorila samo o karitativnom djelovanju redovničkih zajednica već o milosrđu molitve i blizine. Dodao je potrebu da se koordinira rad i transparentnost redovničkog karitativnog djelovanja. Bilo bi dobro da se na razini Konferencije nastoji koordinati karitativni rad redovničkih zajednica kako bi se lakše djelovalo, a time bi i javnosti bilo jasnije što redovništvo radi u Crkvi i u društvu. Sestra Ana Marija je, nadovezujući se na fr. Slavka, rekla da se redovničke zajednice trebaju umrežavati i dijeliti unutar Konferencije.

Kapucinski provincijal i donedavni predsjednik Konferencije fra Jure Šarčević je intervenirao potrebom da se u redovničkoj formaciji kandidati trebaju formirati za karitativno djelovanje

kao bitnu sastavnicu svoga redovničkog poziva. Sestra Katarina je odgovarajući fra Juri na pitanje rekla da od zajednice treba započeti formacija kandidata da osjeti ljepotu dijeljenja. Često i same zajednice ni unutar sebe nisu dovoljno transparentne po ovom pitanju. Dodala je da dokument „Za novo vino nove mješine“ upravo govori o potrebi povezivanja i transparentnosti.

Pri kraju je fr. Slavko spomenuo da je danas Dan posvećenog života te da posvećeni život ne završava s redovništvom, da ima puno oblika posvećenog života, instituta, trećih redova i pokreta. Dodao je i da ljudi žive posvećeno u svojim obitelji i da je danas možda potrebnije svjedočiti posvećeni život u obitelji, nego li naš redovnički. Postoji puno mogućnosti suradnje s osobama koje u svojim poslanjima nadilaze redovnički život, a danas je i njihov dan, a ne samo naš. Na kraju se zahvalio svima na sudjelovanju.

Na kraju se predsjednica Konferencije zahvalila medijima, redovnicama i redovnicima na sudjelovanju pozivajući ih na misno slavlje u zagrebačkoj katedrali. Podsjetila je na poruku „Siromaštvo i zajedništvo“ koju su u prigodi proslave Dana posvećenog života redovnicama, redovnicima i posvećenim laicima uputili predsjednik Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za ustanove posvećenoga života i družbe apostolskoga života, msgr. Zdenko Križić i predsjednica Hrvatske redovničke konferencije, s. Ana Marija Antolović, ASC.

Autor: ika/hrk

Objavljeno: 2. 2. 2018 - 19:59

Biskup Šaško predvodio euharistijsko slavlje prigodom blagdana Svjećnice i Dana posvećenog života u Zagrebu

Na blagdan Prikazanja Gospodinova, Svjećnicu, u petak 2. veljače 2018. godine, svečanim euharistijskim slavljem koje je predvodio zagrebački pomoćni biskup mons. Ivan Šaško u zagrebačkoj prvostolnici, proslavljen je Dan posvećenoga života. Euharistijsko zajedništvo okupilo je mnogobrojne redovnike

i redovnice predvođene predsjednicom Hrvatske redovničke konferencije s. Anom Marijom Antolović, regionalnom poglavaricom Klanjateljica Krvi Kristove Regije Zagreb, i dopredsjednikom fr. Slavkom Sliškovićem, provincijalom Hrvatske dominikanske provincije.

Dan posvećenog života u Dubrovniku

U subotu, 27. siječnja, proslavljen je u Dubrovniku Dan posvećenog života. Proslava je započela u dvorani Ivana Pavla II. u 10 sati molitvom Trećeg časa, nakon čega je uslijedilo predavanje časne majke Katarine Maglica „Osvrt na dokument ‘Za novo vino nove mješine’“.

S. Katarina je predstavila dokument Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života „Za novo vino nove mješine“. Istaknula je kako je na nama otkrivanje novog vina i promjena mješina jer bi redovništvo trebalo biti proročki znak. Prisutni su brojni izazovi, poput raskoraka između starijih i mlađih u samostanima, težnje za ostajanjem u sigurnosti tradicije i nedovoljne fleksibilnosti u poslanju. Novo vino potrebno je tražiti u Evandelju, a ne u znanostima poput psihologije i sociologije. A novo vino treba ulijevati u nove mješine, odnosno graditi nove strukture, prilagodljivije od postojećih. Osobe koje pri tom u zajednicama imaju odlučujuću ulogu jesu poglavari i odgojitelji. No, time ostali članovi nisu izuzeti od

odgovornosti – cijela zajednica svojim pozitivnim ili negativnim primjerom utječe na odgoj mlađih članova. Sve što je rečeno u prijašnjim dokumetima o redovništvu sabrano je u ovom dokumentu, što je zapravo pokazatelj da prijašnje smjernice još uvijek nisu zaživjele. To nas ne smije obeshrabriti, zaključila je s. Katarina, jer svaka je zajednica, kao i svaki čovjek, u neprestanom razvoju. Potrebno je samo probleme prepoznati i potražiti pomoć kako bi se riješili.

Nakon predavanja uslijedio je blagoslov svjeća u crkvi sv. Vlaha, pri čemu je dubrovački biskup mons. Mate Uzinić pozvao okupljene da budu poput svjeća i izgaraju u svom poslanju. U procesiji se zatim krenulo prema katedrali Gospe Velike, gdje je u misno slavlje predvodio mons. Uzinić. Na početku misnog slavlja okupljeni su redovnici i redovnice obnovili svoje zavjete. U propovijedi je mons. Uzinić povezao sliku Isusa koji spava na lađi za vrijeme oluje s ulogom koju On ima u životu posvećenih osoba. Biti posvećena osoba znači biti s Njim do kraja, pa i onda kad nam se čini da spava.

Učenici nisu bili spremni ići s Isusom do kraja, bojali su se. Alternativa umiranju ovdje nije ostati s Isusom na lađi, nego potonuti bez Njega. Ne smijemo zaboraviti da je Isus jači od svake oluje i od svake napasti te samo ako se odvažimo s Njim umrijeti možemo s Njim i suuskrsnuti. Biskup se osvrnuo i na biblijski tekst o Natanu i Davidu u kojem David krivnju odmah traži kod drugoga i pita

„Tko je taj čovjek“, umjesto da prepozna da je on taj o kome Natan govori. Na sličan način i mi se trebamo prepoznati u spomenutom dokumentu Kongregacije, prepoznati vlastite propuste i obratiti se. Za to nam je potrebno povjerenje, ali i odvažnost poput Natana izreći ono što nije dobro – trebamo jedni drugima biti poput Natana. Na kraju propovijedi biskup se osvrnuo na lik i djelo sv. Andeleta Merici, čiji se spomendan tog dana slavio. Ona u svojim spisima govori o ženama koje su majke i ljubavi koju imaju za svoju djecu. Bez obzira na njihov broj, majka svu svoju djecu jednako nosi u srcu. Na isti su način i poglavari pozvani nositi u srcima sve koji su im povjereni i na taj način ostvariti svoju majčinsku odnosno očinsku dimenziju.

Poticanjima ispunjen susret zaključen je zajedničkim objedom i druženjem u restoranu „Klarisa“.

s. Jana Dražić

Dan osoba posvećenog života u Osijeku

OSIJEK/SLAVONSKI BROD (TU) – Povodom Dana posvećenog života, koji se tradicionalno obilježava na blagdan Prikazanja Gospodinova u hramu, susret osoba posvećenog života – redovnika, redovnica i članova svjetovnih instituta Osječke regije održan je 1. veljače u pastoralnim prostorima pri Vikarijatu Osijek. Istoga dana osobe posvećenog života u Slavonskom Brodu sudjelovale su na misi i klanjanju u franjevačkoj crkvi Presvetog Trojstva.

Prisutne redovnice, redovnike i članove svjetovnih instituta Osječke regije, njih oko 60, pozdravio je biskupski vikar za pastoral grada Osijeka mons. dr. Vladimir Dugalić, koji je susret organizirao zajedno sa s. Monikom Kolić, povjerenicom za osobe posvećenog života Osječke

regije. Predavanje Za novo vino nove mještine održala je dr. sc. s. Ana Begić, redovnica Kongregacije sv. Andela čuvara sestara dominikanki.

Svoje predavanje dr. s. Ana temeljila je na dokumentu Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života Za novo vino nove mještine koji je izdan povodom pedesete obljetnice održavanja II. vatikanskog koncila, konstitucije Lumen gentium i dekreta Perfectae caritatis. Tijekom izlaganja istaknuto je kako dokument zadire izravno u posvećeni život dotičući aktualna pitanja svake redovničke zajednice, usmjerava na važnost formacije i važnost službe odgojitelja. „Glavni naglasak dokumenta je zajedništvo i supsidijarnosti“, istaknula je s. Ana pojašnjavajući kako treba imati na umu da dokument nije pisan na temelju promišljanja na nacionalnoj razini, već je stvaran na temelju razgovora svih redovnika i redovnica svijeta. Promišljalo se i o uvijek aktualnom pitanju duhovnih zvanja, spomenuto je postojanje časopisa za promicanje redovničkog života Susret, ali i o problematiči napuštanja redovničkih zajednica.

S. Ana predavanje je zaključila riječima: „Život preobražen evanđeoskim savjetima postaje proročko i tiho svjedočanstvo, ali ujedno i rječiti prosvjed protiv nečovječnoga svijeta.

Dokument Za novo vino nove mještine pred oči nam stavlja realnu sliku našega svakodnevnoga života, ono što mi jesmo – slabí, pali, grešni te nam nudi relacijske modele kako bismo se mogli popraviti i biti prije svega bolji ljudi, bolje sestre i braća. Svijet našeg vremena ispunjen je različitim izopačenostima i silom grijeha, ali osobe koje uistinu susretnu Krista ne mogu ga držati za sebe. One ga moraju naviještati i u tome jest pobjeda nad zlom i nad grijehom.“

Osvrćući se na izlaganje, mons. dr. Dugalić istaknuo je na potrebu odvažnosti i rizika u

življenju posvećenoga života danas. Podsjetio je prisutne na živote utemeljitelja njihovih zajednica koji su bili spremni, unatoč nerazumijevanju, ići protiv struje, boriti se, prolaziti uspone i padove, ali se nisu zatvarali u sigurnost. Redovnike, redovnice i članove svjetovnih instituta pozvao je da svjedoče Krista ljubeći bez interesa, a potom je potaknuo na promišljanje o identitetu redovničkih zajednica u gradu Osijeku. Usljedila je pjevana molitva Večernje te zajednička večera i druženje.

M. Kuveždanin

Izvor: Portal Đakovačko-osječke nadbiskupije

OSVRT NA DRUGU SINODU ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE

Sinoda je najznačajnije okupljanje na razini jedne (nad)biskupije, ona je događaj Duha, događaj Crkve, u vidljivom i nevidljivom otajstvu. U tome i takvom događaju Gospodin mi je udjelio milost sudjelovanja na što se želim osvrnuti ovim kratkim prilogom.

Prije svega važno je znati da u radu Sinode sudjeluju članovi po pravu, zatim izabrani članovi, i pozvani članovi prema slobodnom imenovanju Nadbiskupa. Moje sudjelovanje u Sinodi bilo je, uz još sedam redovnica, kao izabrana članica u ime redovnica Zagrebačke nadbiskupije, čime mi je iskazana velika odgovornost i povjerenje.

Sinoda se ne održava svake godine i nije događaj koji bi se trebao olako shvatiti, kako smo katkada mi ljudi kadri promišljati. Prva Sinoda Zagrebačke nadbiskupije održana je u vrijeme Zagrebačkog nadbiskupa Antuna Bauera, 19. lipnja godine 1925. I ako se samo osvrnemo unatrag možemo vidjeti koliko je godina trebalo da bismo započeli "Hod u novosti života". Najzaslužnija osoba za ovaj novi sinodalni hod je svakako ime uzoritoga gospodina kardinala Josipa Bozanića. Koliko je odvažnosti, hrabrosti i snage bilo potrebno da bismo krenuli naprijed? I baš kao što je uzoriti kardinal toliko puta istaknuo tijekom različitih prigodnih susreta,

Euharistijskih slavlja, molitva je ona koja nam je otvarala nove vidike i smjerokaze. Ona je naša suputnica i pratiteljica!

Godine 2002., na blagdan blaženoga Alojzija Stepinca, kada je i najavljenja Sinoda, kardinal je u homiliji istaknuo: „Sinodom želimo vidjeti kako možemo biti snažnije svjetlo ljudima; kako živimo svoju crkvenost i kršćansko zajedništvo koje nam je darovano Radosnom viješću te kako možemo odgovoriti novim izazovima današnjice svojim kršćanskim identitetom“¹. I tako tijekom godina pripreme uslijedila je i zaključna godina sinodalnih zasjedanja počevši na svetkovinu Bezgrješnoga začeća Blažena Djevice Marije 8. prosinca 2016., i završila na blagdana blaženoga Alojzija Stepinca 10. veljače 2018. godine. Sinodalni hod obilježila su četiri sinodalna zasjedanja na kojima su članovi sinode njih 188, iznosili revno svoje intervente vezane uz tematske sadržaje: Crkva zagrebačka u djelu evangelizacije, Crkva zagrebačka u slavljenju Kristova otajstva, Crkva zagrebačka u zajedništvu svoga poziva i poslanja, Crkva zagrebačka u hrvatskome društvu.

Intervent svakoga člana sinode bio je izričaj bogatstva Božjega naroda. Posebno se ta slika očitovala u sudjelovanju vjernika laika u zasjedanjima. Njihov svakodnevni život, kao i izloženost često opasnim situacijama s obzirom na svjedočenje vjere, itekako je obogatilo nas koje pripadamo posvećenom životu. Vrijeme predviđeno za iznošenje intervenata bilo je 3 minute, pa iako svaki čovjek ima potrebu izreći što više, umijeće je znati izreći ono bitno u samo nekoliko minuta. U Sinodalnim susretima očitovalo se zajedništvo svih sudionika u Kristu, bilo je to ujedno i vrijeme upoznavanja, vrijeme koje je prožeto djelovanjem Duha Svetoga da bi donijelo plodove za bolje sutra naše Zagrebačke nadbiskupije.

Sinoda je iznjedrila ukupno više od 500 iznesenih intervenata koje su radne skupine pojedinih područja uobličavale u prijedloge – propozicije, za izglasavanje. Svaka knjiga prijedloga – propozicija zahtjevala je i potpis osobe koja glasa, jer u Crkvi Božjoj nema potrebe za skrivanjem istine. Transparentnost u iznošenju osobnih stavova jest bogatstvo koje osvjetjava

¹ Tajništvo Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije, Druga sinoda Zagrebačke nadbiskupije – prigodni prospekt, Zagreb, 2017.

Istinu. U konačnici, na posljednjem zasjedanju izglasano je 199 prijedloga – propozicija, koje su svečano uručene na euharistijskom slavlju na Stepinčevo, uzoritom gospodinu kardinalu Bozaniću, temeljem čega će uzoriti odlučiti o sa-stavljanju konačne sinodalne knjige. U nadi da plodovi Sinode neće ostati samo mrtvo slovo na papiru, već da ćemo se zajedno truditi zaživjeti njene plodove u tome će nam knjiga Sinode biti temelj i smjerokaz.

Moram biti iskrena da na samom početku nisam razmišljala koliko je događaj Sinode važan i bremenit. Kada sam na prvoj zasjedanju ušla u sinodalnu dvoranu zamijetila sam kako raspored sjedenja u dvorani nije bio prema titulama ili akademskim stupnjevima, odnosno službama koje vršimo, već prema prezimenima. Iskreno me je to oduševilo jer time je uzoriti kardinal svima nama otvorio oči da smo svi jednaki pred Bogom. Da nema većeg ili manjeg

po onome što vrši ili prema službi koju obavlja. Naše posljednje zasjedanje bilo je obilježeno, mogli bismo reći, iznenađenjem koje nam je uzoriti gospodin kardinal Josip, u suradnji sa pomoćnim biskupima mons. Ivanom Šaškom i mons. Mijom Gorskim, priredio. Svi sudionici Sinode dobili su zahvalnice kao obilježje priznanja za aktivno sudjelovanje i doprinos u radu Sinode, te medaljon koji će nas uvjek podsjećati na početak i kraj Sinode, kao i na vrijeme kada je kardinal Josip Bozanić, o svojoj 20 obljetnici služenja kao zagrebački nadbiskup, uspješno sazvao i zaključio drugu u povijesti Sinodu Zagrebačke nadbiskupije.

Bilo je lijepo biti dijelom ovako velikog događaja u Crkvi, koje će mi, sigurna sam, svakim spomenom na Sinodu uvjek izazvati bujicu dobrih, plemenitih i vrijednih sjećanja.

s. Ana Begić

PROMOCIJA NA STUDIJU TEOLOGIJE POSVEĆENOŽ ŽIVOTA U REMETAMA

U velikoj dvorani karmelskog samostana Majke Božje Remetske, 16. prosinca 2017. održana je svečanost Dana studija i promocija novih diplomata. Uz trinaest diplomanata, bila je naša s. Jana Dražić, te i fr. Ante Kazoti OP.

S. Jana Dražić je diplomirala Teologiju posvećenog života s temom rada "Postmodernizam u pjesništvu Rajmunda Kuparea" pod vodstvom prof. dr. sc. Ivana Kopreka, dekana FFDI.

Fr. Ante Kazoti je napisao završni rad na temu: „Redovnik kao osoba dijaloga: Tomo Vereš OP (1930.-2002.). Dijalog Tome Vereša s Karlom Marxom“ pod vodstvom istog mentora prof. dr. sc. Ivana Kopreka.

Program je započeo uvodnom riječi voditeljice, Danijele Blažević. Pozdravne govore svim nazočnim uputili su predstojnik teologije posvećenog života prof. dr. sc. Jure Zečević i predstojnik sustavnog studija duhovnosti doc. dr. sc. Franjo Podgorelec.

Kako je već uobičajeno kod ovakvih svečanosti, nazočnima je predstavljen novi dokument Kongregacije za nauk vjere: „Iuvenescit Ecclesia“ o odnosu između hijerarhijskih i karizmatskih darova. Potom je pozdravnu riječ diplomantima uputio ravnatelj mr. sc. Srećko Rimac, nakon čega je uslijedila dodjela diploma. Promociju su popratile glazbenim točkama ženska klapa „Domenica“, te novoosnovani zbor studenata Sustavnog studija duhovnosti. Poslije dodjele diploma i čestitanja, uslijedio je domjenak kojeg su diplomanti pripremili za sve nazočne goste.

Tekst: Josip Širić, OP • Foto: Ilija Lešić, OP

PETROVČE: Duhovna obnova u Petrovču

Dominikanski studenti su od 8. do 10. prosinca 2017. imali adventsku duhovnu obnovu u dominikanskom samostanu u Petrovču u Sloveniji. Voditeljica duhovne obnove bila je sestra dominikanka Ivana Pavla Novina.

Nije slučajnost da je duhovna obnova počela na svetkovinu Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije jer upravo je Marija ona koja pod svojim srcem nosi živoga Boga čije rođenje budno iščekujemo kroz vrijeme došašća. Ona nam mora biti uzor u koji se moramo zagledati kako bismo poput nje mogli izreći svoj „Fiat“ i „Magnificat“ i to svakodnevno počevši već danas.

Sestra Ivana Pavla je kroz nagovore bogoslovima kazala kako se kroz likove iz Svetog Pisma jasno mogu uočiti životne situacije koje su i danas prisutne kod svakoga od nas. Nadalje, voditeljica

je dočarala naše živote poput glazbenih partitura čiji je autor sam Bog, no nerijetko čovjek je onaj koji misli da može napraviti bolje te od neprocjenjive glazbe note pretvoriti u papir prepun mrlja, a melodija koju nam je Bog skladao poprima sasvim drugačiji zvuk, a zapravo je samo trebalo od Boga primljenu partituru pomalo učiti i uvježbati kroz život te u konačnici veličanstveno je odsvirati kako je to On i naumio. Da bi se to postiglo čovjek mora biti poput djeteta; neiskvaren, spontan i iskren, a poznato da je kako je upravo istina geslo Reda propovjednika.

Ova trodnevna duhovna obnova bila je odlična prilika za produbljivanje osobnog odnosa s Bogom te izgrađivanje i jačanje međusobnih odnosa između braće i sestara Reda propovjednika.

Fr. Bonifacije Franjo, OP

KORIZMENA DUHOVNA OBNOVA ZA TRAJNE ĐAKONE ZAGREBAČKE CRKVENE POKRAJINE

U utorak 20. veljače u našoj je župi Krista Kralja, u Trnju, bila korizmena duhovna obnova za trajne đakone Zagrebačke crkvene pokrajine. Na obnovi je bio nazočan i Livio Marijan, đakon Križevačke biskupije. Trajni đakoni okupili su se u 17 sati, a obnova je započela duhovnim nagovorom kojega je vodila s. Ana Begić, dominikanka i profesorica moralne teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Tema nagovora je bila: „Korizma vrijeme, pokore, milosti, oprosta i kušnje”. Na početku razmišljanja s. Ana upozorila je kako današnji čovjek sve više gubi osjećaj svjesnosti o grijehu. „Usuđujem se reći da je u današnjem vremenu najraširenija pojava grijeha grijeh zavisti. Osobe koje su zavidne više ne mogu ljubiti drugoga, ali prestaju biti i sposobne biti ljubljene”, rekla je s. Ana. Istaknula je da postoji razlika između ljubomore i zavisti i da ih se može opisati kao sestre. „Ljubomore za razliku od zavisti, teži zadržati ono što smatramo da je dragocjeno za nas te u strahu da to možemo izgubiti potiče razne sumnje i dvojbe. Ona se rađa iz straha da ćemo nekoga ili nešto izgubiti, dok se zavist u osobi rađa iz razloga što nešto ne posjeduje ili joj

ne pripada. Zavist se od početka očituje kao kći oholosti, a oholost je temelj svih grijeha”, istaknula je s. Begić. „U tom i takvome svijetu upravo vi trajni đakoni svjedočite izuzetnost crkvene službe. Poslužit ću se Kristovim riječima ‘Vi ste u svijetu, ali niste od svijeta!’, rekla je. U drugom dijelu izlaganja s. Ana je upozorila: „Osim što se danas izgubio osjećaj svjesnosti za grijeh tako je u našem društvu zamro govor i o krepostima. A kreposti su one koje nam pomazu da budemo bolji ljudi, da smo spremni boriti se protiv zla i grijeha u svijetu. Po njima čovjek treba pozitivno kročiti, one su stepenice po kojima će se uspješno penjati kako bi došao do svoje konačne svrhe”, zaključila je s. Begić.

Nakon duhovnog nagovora uslijedila je pobožnost križnog puta koji su predvodili trajni đakoni u nazočnosti domaćih župljana. Euharistijsko slavlje predvodio je nadbiskupijski povjerenik za formaciju trajnih đakona Zagrebačke nadbiskupije vlč. mr. Milan Dančuo, privremeni upravitelj župe u Trnju. U homiliji vlč. Dančuo domaćim vjernicima približio je trajni đakonat, istaknuvši da je to „bogatstvo naše Crkve gdje oženjeni muškarci kroz različita poslanja služe u Crkvi i postaju Njezin vidljivi znak”.

Tko su đakoni?

Prema Novom zavjetu već se u apostolsko doba spominju đakoni koji imaju dužnost dijeliti milostinju. To je bio i sada je najniži red. U Djelima apostolskim spominju se sedmorica muževa koji su se trebali brinuti za milostinju i zbrinjavanje siromašnjih u zajednici: Stjepan, Filip, Prohor, Nikanor, Timon, Parmen i Nikola (Dj 6,5). Ipak, njihova se služba tek kasnije naziva đakonskom, a i znatno se razlikuje od one koju će đakoni obavljati u kasnije doba. U prvim stoljećima kršćanstva đakoni upravljaju materijalnim dobrima Crkve, čuvaju sveto posude i svete knjige.

U kasnijim se stoljećima opseg njihovih dužnosti proširuje – tako da oni čitaju evanđelje na misi, uz dozvolu biskupa propovijedaju, dijele pričest, a u nekim slučajevima i krštenje. U srednjem vijeku u Rimokatoličkoj Crkvi važnost đakonata opada, te on postaje drugi od 3 viša reda (subđakonat, đakonat i svećeništvo). Đakon je od toga razdoblja samo pomoćnik pri svečanoj liturgiji. No na Zapadu, za razliku od istočnih Crkava, đakon može redovito krstiti, a i nazočiti vjenčanju.

Tko su trajni đakoni?

Drugi vatikanski sabor daje biskupima mogućnost da obnove instituciju trajnog đakonata. U novije vrijeme Crkva zaređuje za đakone i oženjene

muškarce koji doživotno ostaju đakoni i ne mogu postati svećenici. Inače svaki svećenik prvo postaje đakon pa onda svećenik. Trajni đakon može krstiti, vjenčati, voditi sprovod, propovijedati na misi i nositi pričest bolesnicima. Ne može služiti sv. misu, ispovijedati i podijeliti bolesničko pomazanje, što su službe koje pripadaju svećeniku.

Prilikom sudjelovanja u misnom slavlju redovito đakonovo liturgijsko odijelo sastoji se od bijele albe, preko koje se stavlja štola i to tako da stavi preko lijevog ramena a priveže o desnom boku. Preko štole odijeva se dalmatika. Štola i dalmatika uvijek su u odgovarajućoj liturgijskoj boji koja ovisi o liturgijskom vremenu (došašće, božićno vrijeme, Korizma, vazmeno vrijeme, ili vrijeme kroz godinu) ili o pojedinim blagdanima koji se određenog dana slave. Liturgijska boja đakonova odijela jednaka je liturgijskoj boji svećeničkog odijela.

Trajni đakonat znači trajnost, odnosno stalnost u Crkvi. Zadatak trajnih đakona je biti uzor pobožnosti, a đakonat je ponajprije služenje. Potrebni uvjeti za trajni đakonat su sljedeći: završen teološki studij, navršenih 35 godina života, kandidat mora biti oženjen te imati dopuštenje supruge da pristupi pripravi koja traje dvije godine. Nakon perioda duhovne, teološke i liturgijske formacije, kandidat ređenjem postaje trajni đakon. (usp. IKA i M.D.)

ŠIBENIK: Biskup Rogić i biskup u miru Ivas posjetili sestre

Od 2. do 5. siječnja, zajednica sestara u Šibeniku ugostila je članice Vrhovnog vijeća, koje su se okupile na svoju redovitu sjednicu.

Tom prigodom susrele su se s biskupom mons. Tomislavom Rogićem, koji je posjetio samostan i sa sestrama razgovarao o aktualnim zbivanjima u Šibenskoj biskupiji. U petak ujutro zajednicu je posjetio biskup u miru mons. Ante Ivas. U koncelebraciji sa župnikom p. Paulom Karimom predslavio je svetu misu i u prigodnoj homiliji podsjetio sestre da ne zaborave pravi smisao Božića. Nakon euharistijskog slavlja zadрžao se sa sestrama na doručku i ugodnom razgovoru.

DUBROVNIK: Nagrade za životno djelo p. S. Krasiću i posthumno p. P. Perici

U sklopu programa proslave Feste sv. Vlaha u Kazalištu Marina Držića održana je svečana sjednica Gradskog vijeća Grada Dubrovnika na Kandeloru, 2. veljače, na kojoj su ove godine nagrade

za životno djelo dodijeljene dvojici istaknutih redovnika. Nagradu kao zahvalu za iznimani doprinos u znanosti i kulturi dobio je akademik fr. Stjepan Krasić, a posthumno kao zahvalu za dosljedno promicanje slobode i ljudskog dostoјanstva p. Petar Perica u čije je ime nagradu primio p. Dalibor Renić, provincijal Hrvatske pokrajine Družbe Isusove. Nagrade je uručio gradonačelnik Grada Dubrovnika Mato Franković.

Na svečanoj sjednici također su dodijeljene i nagrade za godišnja postignuća a dobitnici su: Dubravka Šeparović Mušović, Ljekarna Čebulc i Udruga slijepih i slabovidnih osoba Dubrovnik. Uručio ih je predsjednik Gradskog vijeća Marko Potrebica.

U ime dobitnika okupljenima se obratio akademik Krasić koji je iskazao zahvalnost za ukazanu čast. Kazao je i kako koliko god da su počašćeni i sretni da ipak smatraju kako nisu ništa osobito veliko i izvanredno učinili. „Smatramo da je svaki građanin, ne samo po Ustavu, nego i po svojoj dužnosti, po svojoj savjesti dužan učiniti sve što može za svoj grad, zajednicu, domovinu. Grad to smo mi, građani“, istaknuo je govornik. Dodao je i kako osim što se ponose svojim nagradama da one za njih predstavljaju i dužnost da nastave raditi. „Istina je da se za ono što smo učinili trebalo oznojiti i koječega u životu odreći. No mi smo to učinili radosno i svjesno jer je to bila naša dužnost i obveza.“

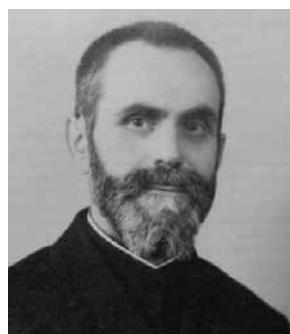
Govoreći o p. Petru Perici kazao je kako je ono što mu je trebala biti najveća pohvala proglašeno krivnjom zbog čega je svoj život skončao s brojnim sugrađanima na otočiću Daksi. „On nam poput nas živih danas ne može reći

hvala za nagradu, ali može učiniti nešto drugo veće i važnije, moliti za vas“, poručio je. Na kraju je citirao i riječi dubrovačkog pjesnika fra Anselma Katića koji je rekao kako najveće blago ovoga Grada nisu palače i zidine već ljudi, te uzrečicu starih Helena da je čovjek mjera svih stvari i najveća vrednota. Još jednom je uime svih dobitnika zahvalio na ukazanoj časti.

Među brojnom publikom u kazalištu su bili predstavnici Grada Dubrovnik, Dubrovačko-neretvanske županije, Vlade Republike Hrvatske, dubrovački biskup mons. Mate Uzinić, rektor crkve sv. Vlaha mons. Toma Lučić, ovogodišnji festanjuli Ivo Mazavac i Nedjeljko Zelen te nećakinje p. Petra Perice.

Podsjetimo kako je na osmoj sjednici Gradskog vijeća donesena odluka u ovogodišnjim laureatima. Biografije laureata možete pročitati u nastavku:

Petar Perica je rođen 27. lipnja 1881. godine u Kotišini kraj Makarske. Kao učenik petog razreda u Travničkom sjemeništu 1900. godine ispjevao je pjesmu „Do nebesa nek se ori“ za Kongres svehrvatske mladeži i Dan posvete Srcu Isusovu, a kao mladi isusovac 1904. godine, uz 50. obljetnicu dogme o Bezgrešnom Začeću Blažene Djevice Marije, pjesmu „Zdravo Djeko.“ Za svećenika je zaređen 1914. godine te je djelovao u Zagrebu, Travniku, Splitu, Šibeniku i Dubrovniku. Partizani su ga zatvorili 22. listopada 1944. godine u Dubrovniku i pogubili 26. listopada 1944. godine na otočiću Daksi, zajedno s ostalim brojnim Dubrovčanima. Nakon ekshumacije posmrtnih ostataka žrtava s Dakse pokopan je 2010. u isusovačkoj grobnici na Gradskom groblju Boninovo u Dubrovniku.

Stjepan Krasić je rođen 6. listopada 1938. u Čitluku kod Mostara. Osnovnu je školu pohađao u rodnom mjestu, klasičnu gimnaziju u Bolu na Braču. Odsluživši dvogodišnju vojnu obvezu, studirao je filozofiju na Visokoj Filozofsko-teološkoj

školi Dominikanskog reda u Dubrovniku, teologiju na Teološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i na Papinskom sveučilištu Sv. Tome Akvinskoga u Rimu postigavši doktorat povjesnom disertacijom o Dubrovačkoj dominikanskoj kongregaciji (1487-1550). Istovremeno je na Paleografsko-diplomatičkoj školi u Vatikanu diplomirao paleografiju, arhivistiku i diplomatiku. Studij povijesti pohađao je na Papinskom sveučilištu Gregoriani u Rimu gdje je doktorirao disertacijom o dubrovačkom učenjaku i diplomatu Stjepanu Gradiću (1613 - 1683).

Krasić je predavao na Papinskom sveučilištu sv. Tome Akvinskoga u Rimu, gdje je vršio i razne druge dužnosti. Bio je znanstveni suradnik talijanske „Accademia Nazionale delle Scienze detta dei XL“ (Brera – Milano) za izdavanje Opera omnia Ruđera J. Boškovića (2002-) i dr. Dopisni je član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Aktualni je profesor povijesti na Međunarodnom sveučilištu Dubrovnik gdje mu je 21. veljače 2011. podijeljen naslov profesora emeritusa. Za svoj je rad je primio tri nagrade za životno djelo među kojima one grada Zadra i Dubrovačko-neretvanske županije, počasni doktorat Sveučilišta u Zadru i dr.

U istraživačkom radu Stjepan Krasić proučava različite aspekte društvenih, kulturnih i religioznih gibanja hrvatske povijesti, objavivši s tih područja 19 knjiga i oko 200 znanstvenih rasprava i članaka dužine do nekoliko do preko 200 stranica.

Nikša Sentić

ZAGREB: Slovenski violinist Miha Pogačnik u samostanu bl. Augustina Kažotića

Dominikanci su u petak 26. siječnja 2018. u Multimedijalnoj dvorani „Fr. Dominik Bačić“ dominikanskoga samostana bl. Augustina Kažotića u Zagrebu na Peščenici ugostili poznatoga slovenskog violinista maestra Mihu

Pogačnika, inovatora u polju poslovnog rukovodstva, socijalnog poduzetnika te kulturnog ambasadora Republike Slovenije. U toj je prilici mo. Pogačnik, pred brojnom okupljenom publikom, održao predavanje i koncert, a cijeli je susret sniman za programske potrebe Hrvatskoga radija.

Pozdravljajući njega i okupljene poštovatelje glazbene umjetnosti u ime je domaćina fr. Anto Gavrić podsjetio da Hrvatska dominikanska provincija ima svoje samostane u Sloveniji i da dominikance zato posebno raduje što je jedan slovenski umjetnik došao u jedan dominikanski samostan u Hrvatskoj. Za uspomenu na susret o. Gavrić mu je darovao monografiju o samostanu i župi.

Umjetnik je na hrvatskom jeziku uvodno ispriporijedao da se još prije četrdesetak godina zaljubio u zvuk violine u katedrali i da je dosad svirao barem u sto katedrala diljem svijeta. „Umjetnost se danas mora nanovo pozicionirati, umjetnost treba njegovati kao princip, ona mora biti tamo gdje se odlučuju najvažnije stvari, zato ja ne sviram samo u prostorima koji su predviđeni za umjetnost, već surađujem s poslovnim ljudima, s menadžmentom“ – istaknuo je maestro. Glazbu je, posebice sviranje na violini, prikazao kao svoj pogled na Europu, kojem je na dnu Balkan, na vrhu Skandinavija, a u sredini Hrvati, Slovenci koji, prema njegovim riječima, trebaju biti europski most. Naglasio je da se iz takvih suodnosa komponira

polifonska Europa koja je bezvremenska. Njegova je teza da se prava Europa nalazi u svevremenim aktima umjetničke genijalnosti koji zajedno predstavljaju njen suštinski smisao te da tu i takvu Europu valja

pronaći te ju pokrenuti kako bi stari kontinent realizirao svoje posebno poslanje koje ima. U tom smislu mo. Pogačnik od prošle godine organizira i vodi projekt „Europa – nedovršeno remek djelo“ koji u ovom europskom prijelomnom vremenu pokušava pomoći u toj potreboj i dubinskoj preobrazbi. Na papiru je zatim umjetnik slikao mijene raspoloženja koje se doživljavaju kroz glazbene fraze, prikazao je glazbu kao proces, od početnih tonova, razvijanja snage, dolaska do kriza, preobrazbi, utkao je u taj proces socijalni faktor i taj je prikaz nazvao ne muzikološkim, već fenomenološkim.

Nakon toga uvodnoga predavačkog dijela susreta, mo. Pogačnik je odsvirao ciklus Johanna Sebastiana Bacha, 3 sonate i 3 partite za violinu solo (BWV 1001-1006). Svirao je na violini Parzival Guarneri koja je izrađena 1710. godine, prema maestrovim riječima, samo deset godina nakon što je Bach skladao sonate koje je Pogačnik tu večer odsvirao. Tim je nastupom na svojevrstan način umjetnik obilježio i 45. obljetnicu svojega prvog izvođenja Bacha u Zagrebu, bilo je to u crkvi sv. Marka 1973. godine.

Mo. Pogačnik svoj je nastup održao pred brojnom okupljenom publikom, u kojoj je bila i prof. Marina Tomić iz Srednje glazbene škole u Sarajevu, a koja je s nekoliko učenicama doputovala u Zagreb isključivo sa željom da susretu proslavljenog umjetnika.

Tanja Baran

OSLO: Susret europskih sestara dominikanki u Oslu 2018.

Osmi, godišnji, tzv. „Düsseldorfski susret“ mlađih sestara dominikanki iz Europe, održan je, od 5. do 7. siječnja 2018., ovaj put u samostanu sestara dominikanki Gospe od milosti, u **Oslu**, Norveška. Središnja tema ovogodišnjeg susreta bila je: *Ljudsko dostojanstvo prema Socijalnom nauku Crkve*. Ovu je temu nadahnuto obradila sr. Helen Alford OP, koja je, na Papinskom sveučilištu sv. Tome Akvinskoga (Angelicum) pokrenula Institut za socijalni nauk, a trenutno vrši službu prorektorice na istom sveučilištu. Svoje je predavanje usredotočila na katoličko socijalno razmišljanje kroz dominikansku duhovnost, nadahnjujući se posebno dominikanskim propovijedanjem radosnog, svjetlosnog, žalosnog i slavnog otajstva krunice.

Sestre sudionice bile su iz 12 zemalja: Njemačke, Francuske, Latvije, Portugala, Engleske, Irske, Austrije, Češke, Slovačke, Švicarske, Španjolske i Norveške.

Susret je, uz svoje suradnice, organizirala s. Elise-Britt Nilsen, OP, kontinentalna koordinatorica za europske dominikanke. (IDI, prev. s. Slavka)

IRAK: Sestre dominikanke pomažu povratak iračkoj djeci

Kad su Irak okupirale snage tzv. Islamske države, mnogi su ljudi pobegli iz svojih domova, ostavljajući kuće i sve što su imali i tako su godinama životarili kojekuda. Za djecu je to ujedno značilo i prekid njihova školovanja mjesecima ili godinama. Da bi se barem donekle pomoglo

djeci, na nekim je mjestima organizirana privremena nastava u izbjegličkim kampovima.

Sada, skupina sestara dominikanki u jednom iračkom gradu, pomaže pri učenju djeci, kako bi se njihove obitelji vratile u svoje domove i počele ponovno normalno živjeti. Podržane Katoličkom udružom *Crkva u potrebi* koja djeli u Španjolskoj, dominikanke sv. Katarine Sijsenske uspjele su u Iraku obnoviti svoj samostan koji su Islamisti razorili. Tu su, u svom samostanu, otvorile razrede za stotinjak djece koja su zbog rata bila u izgnanstvu.

„Pokušavamo pomoći djeci dajući im mir u našem samostanu“. – kaže s. Ilham. Sestre rade gotovo, 12 sati dnevno. Jedne vode skrb za djecu od 3 do 5 godina, druge prije podne poučavaju oko 150 djece u dobi od 6 do 12 godina. Poslije podne onu od 12 i više godina. Osim poučavanja u samostanu, sestre posjećuju kršćansku zajednicu u njihovim domovima, uče djecu katekizam i pripravljaju ih za prvu pričest.

Kad se jednom ponovno sagradi škola, djeca će moći nastaviti redovitu nastavu. A dotle se sestre, u svom samostanu, brinu da djeca ne zaostaju sa školskim gradivom. Zahvaljujući pomoći udruge *Crkva u potrebi*, trenutno se obnavlja 13.000 kuća i više od 300 crkava koje su porušili islamići u Iraku.

Djeca su najjače osjetila posljedice rata u Iraku - rekao je za vatikansku radijsku postaju Paolo Rozera, glavni ravnatelj UNICEF-a Italia. Moramo intervenirati kako bi u toj velikoj mobilizaciji za obnovu Iraka djeca bila stavljena na prvo mjesto, jer su ona doista budućnost te zemlje. Govori se o čak milijun djece kojoj je potrebna psihosocijalna potpora; riječ je o djeci koja su bila lišena svega. (IDI, prev. s. Slavka)

SAD - Nashvilli: Sestre dominikanke brinu se za obitelji

Sestre dominikanke kongregacije svete Cecilije u Nashvilleu, - glavnom gradu američke savezne države Tennessee, - posvetile su se na poseban način apostolatu obitelji. Odlaze, na poziv, u njihove kuće i potiču ih na molitvu, osobito zajedničku koja učvršćuje njihovu vjeru i pomaže im nadići neminovne životne teškoće i borbe. Osim toga, organiziraju mjesecne sastanke za sve obitelji, gdje kroz zajednička druženja i izmjene iskustava ohrabruju i pomažu jedni druge. Predile su i jedan molitvenik, naslovjen *Moleći kao obitelj*, koji pomaže, posebno mladim obiteljima, ući u molitvu, upoznati njezinu vrijednost i zavoljeti je. Zajednička obiteljska molitva najdjelotvorniji je način prenošenja vjere djeci. Djeca, naime, nabolje uče svoju vjeru kad vide kako se njihovi roditelji odnose prema Bogu. U Predgovoru molitvenika nadbiskup Charles Chaput između ostalog kaže: „Roditelji koji mole zajedno svjedoče na taj način da Bog postoji; da je nazočan, da sluša i želi biti uz nas. Molitveni nas život čini humanijima, jer kroz molitvu spoznajemo tko smo. Oslobađa nas od nas samih i uvijek nas iznova vraća u odnos sa Začetnikom života, s Bogom koji nas je stvorio iz ljubavi.“ (IDI, prev. s. Slavka)

KONGO: Napad na dominikansku crkvu u Kinshasi, u Kongu

U nedjelju 31. prosinca 2017., za vrijeme svete mise u župnoj crkvi sv. Dominika u Kinshasi, koju vode dominikanci, oružane snage demokratske republike Kongo, koju čine vojska i policija, izvršile su napad na okupljene vjernike.

Kongoški biskup, podržan koalicijom civilnih društvenih skupina, pozvao je na miran prosvjed nakon mise 31. prosinca, da se poništi novi izborni zakon koji je stupio na snagu 25. prosinca. Predsjednik Kabila, čiji je mandat završio u prosincu 2016. složio se da izbori budu krajem 2017. kako bi se smirile tenzije u zemlji bogatoj mineralima. Međutim, izborna je komisija sada odredila da izbori ne mogu biti održani prije prosinca 2018. Kritičari optužuju Kabila

zbog odgađanja izbora čime želi što dulje ostati na vlasti, a to izaziva nasilje i demonstracije sa smrtnim posljedicama diljem zemlje, što traju od konca 2016.

Vlada nije dopustila zbog sigurnosnih razloga najavljene demonstracije 31. prosinca, ali usprkos tome više od 160 crkava diljem zemlje odazvalo se na prosvjed. Policija je odgovorila suzavcem, gumenim topovima, čak i oružjem. Najmanje je sedmero ljudi poginulo, a mnogo ih je ranjeno. Također su mnogi pritvoreni. Nekoliko je policajaca ušlo u dominikansku župnu crkvu u Kinshasi, navalila na dominikansku braću i počela pucati na vjernike oko crkve čak i u crkvi. Jedna je žena pogodjena metkom u čelo, drugi u noge, a fr. Jean Nkongolo je pogoden u lice gumenim metkom.

Braća dominikanci pozivaju cijelu dominikansku obitelj da se mole za pravedan mir u Kongu. (IDI prijev. s. Slavka)

FILIPINI: Nadbiskup Palma prvi novak svećeničkog bratstva na Filipinima

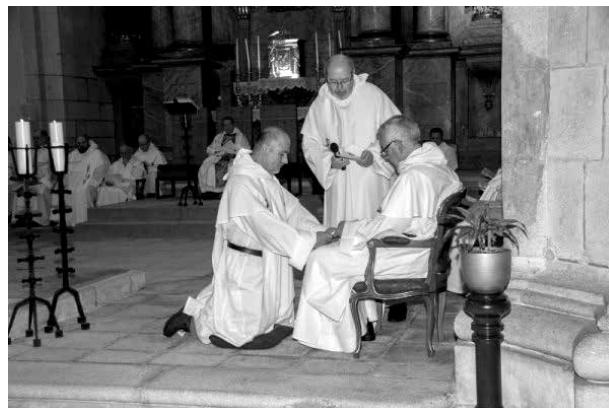

U utorak 23. siječnja 2018., cebuski nadbiskup mons. Jose Palma, pridružio se dominikanskoj obitelji. Obred primanja, u nazočnosti braće dominikanaca, sestara dominikanki i prijatelja, vodio je provincijal filipinske provincije, fr. Napoleon Sipalay Jr u kapeli nadbiskupske palače u Cebu Cityu, za vrijeme molitve Večernje.

Bratstvo sv. Vinka Fererskoga jedno je od devet drugih svećeničkih bratstava filipinske dominikanske provincije, koje je osnovano 23. rujna 2017. povodom posjeta Učitelja fr. Brune

Cadorea samostanu sv. Dominika u Quezon City. Trenutni prior ovog bratstva, koje broji oko 20 članova, je fr. Simplicio Pugasan Jr, inače cebuski arhiđakon. Zahvaljujući na primanju u dominikansko bratstvo, nadbiskup Palma je istaknuo svoju privrženost dominikancima čiju naobrazbu posebno cijeni. Inače mons. Palma je diplomirao na teološkom fakultetu sv. Tome u Manili, a doktorirao na Papinskom sveučilištu sv. Tome (Angelicum) u Rimu. Od 2011. do 2013. bio je predsjednik filipinske biskupske konferencije. (IDI prev.s. Slavka)

ŠPANJOLSKA: Zavjeti novog člana svećeničkog bratstva sv. Dominika u Španjolskoj

Osmi susret svećeničkog bratstva sv. Dominika u Španjolskoj održan je od 4. do 6. prosinca 2017. u La Coruna, Galicia. Ljepota ovoga grada nije ništa prema radosti i entuzijazmu ovog posebnog susreta. Okupila su se braća iz raznih mjesta da bi sudjelovala zavjetima novog člana svećeničkog bratstva, Don Miguela Angel Cruz Fernardeza, svećenika Ciudad Rodrigeške biskupije, župnika u La Coruna.

Svečanost profesije bila je 5. prosinca, u dominikanskom samostanu, za vrijeme euharistije. Osim braće dominikanaca, u euharistijskom su slavlju sudjelovali i svećenici okolnih župa, redovnice, župljani, a posebno rodbina don Miguela koja je došla iz Aragona, kao i njegova majka koja je inače s njim u župi.

Svećeničko bratstvo sv. Dominika u Španjolskoj uvelike učvršćuje i obogaćuje poslanje Reda propovjednika. (IDI, prev. s. Slavka)

SAD: Dva dijecezanska svećenika položila svećane zavjete u svećeničkom bratstvu sv. Dominika

U srijedu 7. veljače 2018. fr. James V. Marchionda, provincijal dominikanske provincije sv. Alberta Velikog u SAD, primio je svećane zavjete u svećeničkom bratstvu sv. Dominika fr. Maura Rodas, inače svećenika Indianapoliške nadbiskupije i fr. Jordana Fetcko, svećenika Garyjske biskupije. Od samog početka, 2014., kada je osnovano u SAD, svećeničkom se bratstvu sv. Dominika pridružuje sve više članova. (IDI, prev. s. Slavka)

INDONEZIJA: Ustanovljena tri dominikanska bratstva u Yogyakarti

U Indoneziji su ustanovljena tri dominikanska bratstva (trećoreci) posebnim dekretom što ih je odobrio fr. Napoleon B. Sipalay, prior dominikanske filipinske provincije. Ova filipinska provincija ima dva samostana u Indonesiji: sv. Dominika u Pontianku i sv. Tome Akvinskog u Surabayu. Mjesni biskupi kao i župnici radošno su odobrili osnivanje dominikanskih bratstava u Pontianaku, Surabayu i Yogyakarti (15. 16. i 17. siječnja 2018.).

Mr. Theophilus Atmadi - Nacionalni koordinator dominikanskih bratstava u Indoneziji i mr. Stephanus Suriaputra - predsjednik laičkog bratstva sv. Katarine Sijenske priredili su im toplu dobrodošlicu. Slavlje je održano u samostanu sestara dominikanki koje su velikodušno ponudile svoj prostor i ugostile sve nazočne. (IDI, prev. s. Slavka)

WASHINGTON: Dominikov trenutak

Od 2007. godine u američkoj dominikanskoj provinciji sv. Josipa, u Washingtonu, zapaža se sve veće zanimanje za intelektualni i duhovni život, što se vidi po brojnim novim duhovnim zvanjima. Između 66 svećeničkih kandidata od ukupno 102 studenta, uključujući i studente laike, na fakultetu su se našla i dva rođena brata, Anthony i Luka VanBerkum, dominikanca, koji su osjetili poziv da se pridruže Redu propovjednika.

„Svako je zvanje Božji dar i ja sam mu zahvalan što me pozvao ovamo“, - rekao je 25 godišnji fr. Anthony za glasilo *Michigan Catholic*. „U ovom pozivu vidim ispunjenje svojih osobnih težnji i darova koje mi je Gospodin dao.“

Rođena braća, Anthony i Luca, najstariji su od sedmoro djece. Još imaju pet mlađih sestara.

Anthony, najstariji, položio je svećane zavjete 10. veljače, zajedno s 12 drugih novaka, u bazilici nacionalnog svetišta Bezgrešnog Začeća B.D. Marije, dok je Luka prošle godine, nakon godine novicijata, položio prve zavjete i sada je na prvoj godini studija teologije.

Fr. Anthony je prvi put susreo dominikance na studiju u St. Paulu, u Californiji. Tu se, kako sam kaže, jednostavno zaljubio u taj skladan spoj zajedničkog života, molitve i studija. Osjetio je poziv za svećeništvo, a najviše mu se svidjela ta sinteza zajedničkog života i aktivnog apostolata što je prepoznao u dominikanskom redu.

„Počeo sam ići svaki dan na svetu misu i obavljaо čestu isповijed. Nije to bilo ništa

Dominikanska braća leže prostri u veniji u kolovozu 2016 u crkvi sv. Getrude u Madeiru, Ohio, blizu Cincinnati.

posebno, nego postepeni i sve jači poziv u duhovni stalež“ – kaže fr. Anthony i dodaje: „U dominikanskoj sam intelektualnoj i teološkoj tradiciji spoznao da poziv prepostavlja rad – Bog nas dobro poznaje, On zna što mi volimo i zato nam upućuje upravo onaj poziv gdje ćemo moći najbolje ostvariti ono na što nas poziva.“ Ako Bog da, fr. Anthony će slijedeće godine biti zaređen za svećenika.

Fr. Luka (24 godine), je pet godina iza svog brata. I on je osjetio poziv da bude dominikanc. Najprije je studirao na Sveučilištu Notre Dame. Kad je njegov brat Anthony imao jednostavne zavjete, bio je potresen kad je video toliko mladih dominikanaca i dominikanki. Fr. Luka se prisjeća: „Nisam odmah rekao – to je ono što želim biti – jer nisam imao pojma tko su dominikanci. To me ipak ponukalo da uzmem životopis sv. Dominika. Čitajući ga počeo me privlačiti njegov način života, njegova duboka

Dva rođena brata Anthony i Luka VanBerkum sa svojim župnikom mons. Patrickom Halfpenny.

molitva, kontemplacija i propovijedanje. To me privuklo.“ Sjeme je bilo posijano i fr. Luka je počeo razmišljati o redovničkom životu.

Fr. Steven Boguslawski, rektor velikog sjeničista ističe kako u zadnjih 10 godina maju puno zvanja, te moraju proširiti postojeće zgrade. Životna dob većine dominikanskih novaka je između 24-29 godina, dok je samo nekolicina oko 40. „Sve je to Božje djelo“ – ističe učitelj fr. Trudel. „To znači da je ovo Dominikov trenutak kad mnogi mlađi žele posvetiti svoj život u dominikanskom redu.“ Nitko, osim Boga, ne zna zašto su dominikanska zvanja u tolikom porastu. Fr. Boguslawski kaže kako je važno da mladići vide bratsko zajedništvo utemeljeno na vjeri. Mlađi vole vidjeti visoko obrazovane ljudi koji su svoje talente posvetile Bogu i Crkvi u nekoj redovničkoj zajednici, gdje u zajedništvu s braćom ostvaruju svoje poslanje. Ne radi svojih vlastitih ambicija, nego isključivo u službi zajednice i njezina poslanja. (IDI, prev. s. Slavka)

Dominican Province of St. Joseph

do velikog slavlja, Uskrsa. Dogovorili smo se da ćemo kroz to vrijeme pokušati biti što bolji i da ćemo ujutro kad se ustanemo, uvečer kad podemo na spavanje i prije i nakon obroka učiniti znak križa kako bismo bili pravi Isusovi prijatelji. Kao znak tog dogovora i naše odluke da budemo dobri i u vrtiću i kod kuće, svakoga je od nas fr. Marko posuo pepelom.

Hodočašće katoličkih vrtića grada Zagreba u Karlovac

U Godini sv. Josipa, djeca i 'tete' iz našeg dječjeg vrtića 'prkosila' su hladnoći i krenula u nedjelju 25. veljače, u Nacionalno svetište svetoga Josipa, u Karlovac, zajedno sa svim katoličkim dječjim vrtićima u Zagrebu i okolici. Unatoč snijegu i hladnoći svetište je ispunilo 800 djece, roditelja i odgojitelja. Euharistijsko slavlje koje je bilo obogaćeno obredom Obnove bračnih obećanja, predslavio je rektor svetišta mons. Antun Sente. Djeca i roditelji našeg vrtića Bl. Hozane animirali su pjevanje i sviranje na misi. Za ovo su hodočašće 'tete' pripremale djecu kroz različite aktivnosti – priče, pjesme i likovno izražavanje na temu „sv. Josip“, kako bi djeci što više približili lik sv. Josipa. Molili smo sv. Josipa da zagovara i čuva naše obitelji.

Nakon slavlja sv. Mise roditelji, djeca i odgojitelji posjetili su slatkovodni akvarij „Aquatika“ u kojem su jednako uživali i mali i veliki posjetitelji. Vratili su se, Bogu hvala, živi i zdravi, puni lijepih dojmova i osnaženi moćnim zagovorom Svetoga Josipa.

KORČULA: DV Anđeli Čuvari -

Početak Korizme

U srijedu, 14. veljače, zajedno sa svojim tetama okupili smo se u samostanskoj kapeli. Ondje nas je dočekao fr. Marko Bobaš te smo najprije pozdravili Isusa otpjevavši mu nekoliko pjesama.

Fr. Marko nas je upitao znamo li koji je danas dan. Svi smo znali da je Valentinovo, ali nas je on podsjetio da je osim toga i Pepelnica, dan kojim započinje dugo vrijeme od četrdeset dana

ZAGREB: Evo kako živimo, mičemo se i jesmo u samostanu Bl. Ozane

Ove nas je godine pogodila polarna hladnoća, ali, hvala Bogu, nije bilo (pre)visokog snijega. To je ralica brzo riješila. U kući nam je ugodno toplo, premda ćemo to 'skupo platiti' na kraju mjeseca. Ali kad je vani jako hladno, na to nitko i ne misli. Naša kuća, čini se, doslovno ispunjava svoju početnu svrhu, kako ju je zamislila č. Beninja, da se gradi za starije i bolesne sestre. Starosna dob nam je na vrhuncu, a odmah nakon nje popunjava se i druga svrha. Gotovo nema dana da netko ne ide kod liječnika, bilo u Dom zdravlja ili u bolnicu. Za sada nije to ništa alarmantno, ali Gospodin nas sve pripravlja i na ozbiljnije trenutke. U tom kontekstu 'dobra' je vijest što nitko ne zna tko će biti „prvi“, a tko „posljednji“....

Naša se zajednica opet malo pomladila dolaskom s. Kristijane Remetin. Radost je to za svaku zajednicu kada dođu mlade, poletne duše, a u ovom slučaju tu radost posebno dijeli s. Antonija, jer će s. Kristijana najvećim dijelom raditi u našem DV.

Prošlog smo mjeseca proslavili 80. rođendan s. Imeldi. Naše mlade sestre su se dosjetile na slikovit način prikazati prolaznost naše dobi, kao što se vidi na slici. Sjedalicu slavljenice

okitile su balonima i biblijskim citatom koji točno odgovara tom trenutku *Zbroj naše dobi sedamdeset je godina, ako smo snažni i osamdeset (Ps 90,10)*. Imali smo mi u proteklom razdoblju još rođendana, pa i jedan 'jubilarni', ali o tome nećemo...

Ali hoćemo o jednom drugom, još 'bogatijem' rođendanu, a to je 97. č. Beninje Mekjavić. Njezina rodica, Helenka Dubravić, točno zna kakvu tortu ona želi i napravila joj je čak dvije, jednu za 85. obljetnicu redovništva (računajući od njene dvanaeste godine kad je došla u samostan), a drugu za 97. rođendan. Računala je, name i na sve nas, a kako nas ima puno „pa neka

svakoj dođe barem malo“ – rekla je. Slavljenica se radovala i blagoslivljala sve koji su joj došli čestitati i svima se preporučivala u molitve. Kad su joj sestre došle zajednički čestitati, zapjevale su Gospu jednu pjesmu, č. Beninja im se

pridružila i gotovo sve nadjačala. Tih joj je dana trebao doći svećenik radi mjesecne isповijedi, i kad joj je rečeno da će doći 12. veljače, rekla je da je to nezgodno jer da će joj taj dan doći čestitari. Morali smo svećenika pozvati dan ranije, jer su čestitari zaista dolazili kako je predviđela. Svakoga je primala radosno i zahvalno. Jedino joj je nedostajao vlč. Alojzije Žlebečić, koji nije nikada propustio taj datum. Ona i dalje moli za njega svaki dan, premda često ponavlja da je to „bio svet svećenik“. Kad pak netko prolazi hodnikom blizu njene sobe, može se uvjeriti tko je sve na popisu njezinih molitava. U sav glas, naime, nabraja pojedine osobe, žive i mrtve, jednima moli pokoj vječni, drugima da ih Bog prosvijetli, trećima da ih blagoslovi i slično, i tako skoro cijeli dan. Kako je ugodno kad u tom nabranjanju osoba čujete i svoje ime. Zato preporučamo svima da se što prije „predbilježe“ i uvrste u taj njezin popis. Isplati se!

ZANIMLJIVO SVJEDOČanstvo bračnog para iz Cenacola

„Ja i moja žena Paola imali smo već šest sinova, a onda su u našu misiju doveli šestoro braće siročadi koji su trebali posvojenje...“

Moja žena i ja tražili smo znak od Boga što da radimo. Napisali smo mail u Italiju kako bi se možda tamo pronašla neka obitelj koja je spremljala posvojiti svih šestero

Ja sam Maurizio, a ovo je moja supruga Paola i draga nam je što možemo reći nešto o upravo čudesnim događajima u našem životu.

Sve je započelo prije dvadeset i sedam godina, dok sam ležao u zatvoru. Jednog dana sam sasvim nenadano dobio pismo od jedne časne sestre. Bila je to Majka Elvira. Nisam imao pojam tko bi bila ta časna, međutim moji roditelji su bili u kontaktu s njom. U tom mi je pismu rekla istinu u lice, bez rukavica. U početku me to naljutilo, no nakon godinu dana sam shvatio da me ona doista voli govoreći mi istinu na taj način. Kada sam izašao iz zatvora i bio u kućnom pritvoru, došla me je posjetiti. Rekao sam joj: „Ali sestro, vi mi govorite o vjeri, a ja nemam vjere!“ Ona mi je odgovorila: „Ne brini se,

ja ju imam!“ Ja sam pun sebe izjavio: „Ali ja ne vjerujem ni u Boga, sestro, a kamoli vama, ne budite smiješni!“ Ona je odvratila gledajući me u oči: „Bog vjeruje u tebe!“ To je bio odlučan trenutak. Ušao sam u Zajednicu, napravio put, a onda mi je Bog dao najljepši dar u mome životu, Paolu, moju ženu. Vjenčali smo se, sretni, željni puno djece.

No nakon tri godine braka postajalo je sve jasnije da nešto nije u redu. Naime Paola bi ostajala trudna, a onda bi u trećem ili četvrtom mjesecu trudnoće izgubila dijete. Liječnici su nam rekli kako trebamo biti oprezni jer Paolino zdravlje može ozbiljno doći u pitanje. To se događalo u Brazilu, gdje smo kao misionari željeli zahvaliti Bogu, kroz jednogodišnje volontiranje s djecom s ulice, na svim pozitivnim promjenama u našem životu. Rekli smo si: „Majko moja, mi ovdje imamo djecu koju više ne žele njihovi roditelji, a mi ne možemo imati vlastitu djecu! Zar Bog ne može učiniti neko čudo?“ Odlučili smo intenzivirati molitvu. Kroz molitvu i međusobni razgovor shvatili smo da je dobro da smo u Brazilu. Iako

nismo mogli imati vlastite djece, obnovili smo svoje „da“ Bogu i toj djeci smatraljući ih svojom.

Mir se vratio u naše srce, a potom se, već nakon devet mjeseci, rodio Francesco, zatim Stefano, Tommaso, Filipo, Lorenzo i onda Ivan Pavao. Sve dečki! Vjera raste preko djela ljubavi. Unatoč našim ograničenjima i slabostima potrudili smo se posvetiti djeci iz Brazila, kojih je danas, u misiji gdje živimo, osamdeset.

Onda se dogodilo još jedno čudo. Prije nekoliko godina stiglo je šestero djece u našu misiju, svi braća: najmanjem, Samuelu, bilo je dvije godine, a – najveći, Daniel, imao je deset godina. Kada su mali, idu na posvajanje dosta brzo, samo što u ovom slučaju nije bilo niti jedne obitelji koja bi posvojila svih šestero. Stoga nam je sudac rekao da ih pripremimo, jer neće moći svih šestero biti posvojeni u istoj obitelji. Kada smo im to rekli počeli su plakati i preklinjati nas da ih ne razdvajamo.

Moja žena i ja tražili smo znak od Boga što da radimo. Napisali smo mail u Italiju kako bi se možda tamo pronašla neka obitelj koja je spremljala posvojiti svih šestero. Istovremeno, ne govorеći nikom ništa, u molitvi sam izrazio svoju spremnost da ih mi posvojimo. No nisam imao hrabrosti tu ideju nikome iznijeti, ponajmanje svojoj supruzi. Stoga sam rekao Bogu: „Ako ti to želiš, ja sam spreman, ali Majka Elvira mora

potvrditi taj korak i moraš ti to reći Paoli.“ Nakon nekoliko mjeseci otac Stefano i Majka Elvira su nam poslali odgovor: „Molili smo i tražili, ali nismo našli nijednu prikladnu obitelj. Ali zašto ne biste vi mogli biti roditelji toj djeci?“ Dirnut, potrčao sam Paoli i pročitao joj mail. „Paola, Majka Elvira nam preporučuje da ih mi posvojimo!“ Paola mi je sa suzama u očima rekla: „Znaš da sam upravo to tražila od Boga?“ I tako nas je Bog pripremio i daje nam snage da odgajamo ovu fantastičnu djecu. Ali čuda time nisu završila! Malo nakon toga išli smo u Rim. Na grobu Ivana Pavla II. Paola i ja smo rekli djeci da je ovo bio poseban papa i da ga mogu pitati bilo što. Kada smo izašli iz Vatikana pitao sam ih: „Što ste pitali?“, a svi su u glas rekli: „Jednu sestricu!“ Devet mjeseci poslije, 2. travnja, na dan kada je Ivan Pavao II. otišao u nebo, rodila se Maria Chiara Luce! Kao zadnje iznenađenje u nizu, prije tri mjeseca rodio se Federico, dijete s Downovim sindromom. On je najljepši dar koji nam je Bog mogao dati da dovrši djelo. Naime djeca s Downovim sindromom su jako bezazlena, nesposobna za bilo kakvu znamjernost. Federico je došao kako bi pročistio našu ljubav. Što reći nego veliko hvala Bogu i ljudima na svemu što živimo.

*Maurizio i Paola | Zajednica Cenacolo
Objavljeno: 24. veljače 2018.*

Bl. Bartolomej iz Vicenze

(1200. – 1270.)

Povjesničari Vicenze slažu se s dominikanskim povjesničarima koji smještaju bl. Bartolomeja iz Vicenze među prve i najznačajnije učenike sv. Dominika. Redu propovjednika pridružio se, kako sam piše, u dječačkoj dobi i ubrzo se iskazao kao vrstan propovjednik, učen teolog, vješt diplomat i brižan biskup sveta života. Nažalost, u izvorima se bl. Bartolomeja rijetko spominje, pa je gotovo nemoguće rekonstruirati njegov životni put. Bl. Jordan Saski u svojoj Knjižici o počecima Reda propovjednika nije zabilježio ništa o bl. Bartolomeju, a ne spominje ga ni bl. Cecilija u svom izvještaju o sv. Dominiku i njegovim čudesima. Ni u drugim onodobnim dominikanskim izvorima, iz kojih inače crpimo podatke o počecima Dominikanskoga reda i njegovim prvim članovima, ovog se blaženika ne spominje. No, premda su sjećanja na događaje iz njegova života izblijedjela, glas svetosti, koji ga je pratio još za života, očuvao se do danas.

Propovjednik u službi mira

Nedostatak izvora o njegovu životu i djelovanju, pa stoga i nemogućnost donošenja točnih podataka o većini važnijih događaja o njemu, čine bl. Bartolomeja sličnim brojnim svećima i blaženicima iz početaka Reda propovjednika. Ipak, zahvaljujući rijetkim i podatcima škrtim vrelima, među kojima je osobito dragocjena blaženikova oporuka, moguće je barem djelomično i okvirno rekonstruirati njegov životni put. Bartolomej je rođen 1200. ili 1201. godine u Vicenzi. Prema nekim, datum njegova rođenja je 8. rujna. Brojni povjesničari i biografija nazivaju ga bl. Bartolomejem od Breganze, držeći da je pripadao obitelji grofova od Breganze.

Ta tvrdnja, premda vjerojatno odgovara istini, ipak se ne može dokazati.

O Bartolomejevu djetinjstvu ništa se pouzdano ne zna, a slično je i s mladenačkim razdobljem njegova života. Zna se tek da se neko vrijeme školovao u Padovi, gdje se susreo sa sv. Dominikom. Oduševio ga je primjer svećeva života, ali i redovnička zajednica koju je Dominik osnovao, pa je odlučio pridružiti se braći Reda propovjednika. U Red ga je primio sam sv. Dominik iz čijih je ruku primio redovničko odijelo. Premda se ne zna kada je stupio u Red, ne treba sumnjati da se to dogodilo u samim počecima Reda, vjerojatno u prvoj godini njegova postojanja, jer sam Bartolomej kaže da je

u Red stupio u svojoj dječačkoj dobi. Uzevši u obzir da je rođen 1200. ili 1201., treba isključiti da je stupio u Red nakon 1220. i prikloniti se mišljenju da je to vjerojatno bilo 1217. ili 1218. Tome u prilog ide činjenica da su dominikanci od 1217. bili prisutni u Padovi. Primio je potom redovničku formaciju i teološku izobrazbu te bio zaređen za svećenika. Nažalost, ne zna se gdje je studirao i gdje je djelovao u prvim godinama svećeničke službe.

Nakon svećeničkog ređenja Bartolomej je, poput druge svoje subraće, bio poslan propovijedati vjernicima i krivovjernicima. Propovijedajući ispravni crkveni nauk borio se protiv kri-voga nauka što su ga promicale razne sljedbe, te je tako ostvarivao osnovni poziv i svrhu koje je Redu propovjednika dao njegov utemeljitelj. Istodobno je radio na izmirenju pojedinaca, obitelji i gradova u Lombardiji. Pretpostavlja se da je upravo on između 1230. i 1232. posredovao u sporu između Genove i Alessandrije. No, ishod njegova posredovanja bio je negativan, za što se u veljači 1232. sam optuživao pred generalom Reda u Milanu.

Mirovno posredovanju između Genove i Aleksandrije oduzelo je Bartolomeju mnogo vremena i stajala ga mnogo truda, čak do te mjere da je zanemario neke redovničke obveze. Možda je upravo to utjecalo na njegov zaključak da te zadaće treba povjeriti posebnoj kongregaciji ili posebnoj redovničkoj zajednici. Stoga je utemeljio Vojsku Isusa Krista, svojevrsnu redovničku zajednicu vojničkoga uređenja, čiji su članovi imali raditi na očuvanju mira tamo gdje on postoji i na uspostavi mira tamo gdje je narušen ili potpuno uništen. Pritom nam je naglasiti da se izvor nemira često tražio u heretičkim sljedbama, pa se pod uspostavom mira mislilo prvenstveno na borbu protiv heretika i na njihovu pacifikaciju. Prema nekim autorima, zajednicu je utemeljio 1233. u Parmi, gdje je boravio i prethodne godine. Zajednica je imala svoja pravila i vlastitoga poglavara, a potvrdio ju je papa Grgur IX. 1234. godine.

Od Rima, preko Pariza do Cipra

Oko 1235. papa Grgur IX. pozvao je Bartolomeja u Rim i imenovao ga svojim teologom. Službu je

nastavio vršiti i za pape Inocenta IV. Pretpostavlja se da je teolog papinskoga doma ostao otprije do 1244. U međuvremenu, napisao je više teoloških djela duhovnoga sadržaja, komentara na Sveti pismo i na djela pripisivana Dioniziju Areopagitu te nekoliko zbirki propovijedi. Pripisivao mu se i traktat o odgoju prinčeva, ali su suvremeni povjesničari opovrgnuli njegovo autorstvo tog djela. Među značajnija njegova djela ubrajaju se traktati *De veneratione divini amoris*, a od propovijedi najljepše i najuspjelije su mu one posvećene Blaženoj Djevici Mariji.

Nije poznato kada je i na koji način francuski kralj Ljudevit IX., kasnije proglašen svetim, saznao za Bartolomeja. Moguće je da je do monarha došao glas o njegovoj svetosti i učenosti, ali je ipak vjerojatnije da je papa poslao Bartolomeja u neku diplomatsku misiju francuskom kralju. Svakako, kralj ga je izabrao za svojega isповjednika. Pretpostavlja se da ga je na toj službi zateklo imenovanje biskupom Limassola na Cipru. Premda neki povjesničari smatraju da se to dogodilo 1250., ipak je vjerojatnije da se Bartolomejevo biskupsko imenovanje zabilježilo 1248. Naime, sam je blaženik zapisao da je imenovan u doba dok je kralj Ljudevit putovao s križarskom vojnog prema Svetoj Zemlji. Vjerojatno je i sam Bartolomej putovao s kraljem, koji je u rujnu 1248. došao do Cipra. Stoga se sasvim izglednom čini pretpostavka da je upravo te godine Bartolomej imenovan biskupom, ali i da se kao kraljev isповjednik i pratitelj na putovanju i sam tada nalazio na Cipru.

Kralj Ljudevit je u svibnju 1249. napustio Cipar i krenuo opsjetati Damiettu u Egiptu, a Bartolomej je tada vjerojatno već bio preuzeo svoju biskupsku službu. Pretpostavlja se da je na Cipru proveo narednih pet ili šest godina, do 1254. kada mu je stigla Papina naredba da hitno otpušte kralju Ljudevitu u Palestinu. Povjesničari se ne slažu o naravi i svrsi njegova putovanja, pa čemo se stoga zadržati na onome što je o ovoj svojoj misiji zapisao sam biskup Bartolomej. Kao zao je da je bio s kraljem u Jaffi, Sidonu i Ptolemaidi te da su ga kralj i kraljica prije povratka u Francusku zamolili da ih posjeti u Parizu.

Biskup u Vicenzi

Vidjeli smo da je bl. Bartolomej otpotovao k francuskom kralju Ljudevitu u Siriju, ali se ne zna je li se odande vratio u svoju biskupiju na Cipru. Ako i jest, nije se dugo ondje zadržao jer ga je papa Aleksandar IV. potkraj 1254. ili najkasnije početkom 1255. imenovao biskupom njegova rodnoga grada Vicenze. Posvetio se pastoralnom radu među vjernicima i klerom, posvetivši osobitu pažnju obraćenju manihejaca. Uz brojne simpatije i divljenje, stekao je i neprijatelje. Među takvima osobito se isticao Ezzelino da Romano, deklarirani neprijatelj vjere i klera. Okomio se na uzornoga biskupa, koji je morao napustiti svoj rodni grad i potražiti zaštitu kod pape u Rimu.

Boraveći u Rimu, biskup Bartolomej primio je nalog pape Aleksandra IV. da podje u diplomatsku misiju u London i Pariz. Prvo je otišao u London, odakle je u pratinju engleskoga kralja otpotovao u Pariz, gdje se susreo sa starim prijateljem, francuskim kraljem Ljudevitom. Prisustvovao je pregovorima dvojice suverena i zaključio povjerenu mu misiju, saznavši u međuvremenu da je preminuo njegov progonitelj Ezzelino da Romano. Stoga se uputio u Italiju, ponijevši sa sobom poklone koje mu je dao kralj Ljudevit. Nisu to bili obični pokloni ni uobičajene dragocjenosti. Kralj mu je poklonio dvije relikvije koje se smatralo autentičnim i stoga osobito dragocjenima: komadić drveta pravoga Kristova križa i trn iz krune kojom su mučitelji okrunili Krista. Uz relikvije mu je dao i dokument s kraljevskim pečatom i svjedočanstvom da je kralj relikvije poklonio biskupu Bartolomeju od Braganze kao dokaz svoje osobite naklonosti prema njemu. S dragocjenim relikvijama Bartolomej je početkom 1260. stigao u svoj rodni grad. Vjernici su mu izišli ususret i veličanstveno ga dočekali sa svijećama i maslinovim granama u ruci, kličući mu: "Blagoslovjen koji dolazi u ime Gospodnje!"

Vrativši se u svoju biskupiju, Bartolomej je nastavio gdje je silom prilika morao stati. Trudio se oko obnove vjerskoga života, reforme klera i uspostave mira među zavađenima. Bog

je blagoslovio njegov rad i u biskupiji je zavladao mir. Biskupovim zalaganje prevladani su sukobi koje su izazivali heretici katarske sljedbe, ali i neprijateljstvo koje je buknulo između Padove i Vicenze. Zahvalni svojem biskupu, građani Vicenze molili su ga da preuzme i svjetovnu vlast u gradu. U međuvremenu je biskup potaknuo dominikance da podignu u Vicenzi još jedan samostan s veličanstvenom crkvom u koju je pohranio relikvije što mu ih je poklonio francuski kralj Ljudevit.

Prema nekim autorima Bartolomej je nekoliko godina poslije povratka u Vicenzu bio imenovan jeruzalemskim patrijarhom. To se navodno zbilo 1264. te je Bartolomej te godine oputovao u Jeruzalem, ali se poslije dvije godine odrekao patrijarhata i 1266. ponovno bio imenovan biskupom Vicenze. Više je razloga zbog koji suvremenii povjesničari odbacuju ovu mogućnost, a među najvažnijima je činjenica da sam Bartolomej u svojoj oporuci, premda

nabralja službe koje je vršio, ne spominje službu patrijarha u Jeruzalemu. Iz toga se može zaključiti da na tu službu nije ni bio imenovan. U ovom uvjerenju utvrđuje nas činjenica da je Bartolomej 1266. zamolio papu da ga razriješi biskupske službe u Vicenzi, ali je papa to odbio i zamolio ga da nastavi s radom.

Spomenimo još da je Bartolomej 1267. prisustvovao Vrhovnom zboru Reda i drugom prijenosu posmrtnih ostataka sv. Dominika. Tom je prigodom održao zanosnu propovijed.

Datum Bartolomejeve smrti nije poznat, ali se svi povjesničari slažu da je preminuo 1270., nedugo nakon što 16. listopada sastavio dodatak svojoj oporuci od 23. rujna te godine. Nad smrću učenoga i uzornoga biskupa mnogi su žalili, ali osobito udovice, siročad i siromasi kojima je bio snažan zaštitnik i milosrdni otac. Vjernicima su ga nakon smrti počeli štovati i utjecati mu se u svojim molitvama. Zbog svetosti njegova života i zbog čudesa koja su se događala po njegovu zagovoru, već u prvim godinama nakon smrti prozvan je blaženikom. Kada je osamdeset godina nakon smrti otvoren njegov grob u katedrali u Vicenzi, Bartolomejevo je tijelo pronađeno neraspadnuto, što je dalo snažan zamah njegovu štovanju. Ipak, do službene beatifikacije prošlo je pet stoljeća. Bartolomeja je blaženim proglašio papa Pio VI. 11. rujna 1793. Grob mu se nalazi u crkvi koju su dominikanci upravo na njegov poticaj podignuli u Vicenzi.

LITERATURA: Giovanni Michaele Piò: *Delle vite degli uomini illustri di S. Domenico*, 4. In Bologna 1620., coll. 117 – 125. Antonio Touron: *Ristretto delle vite dei primi discepoli di S. Domenico*. In Roma 1744., str. 46 – 60. – Laura Gaffuri: *Introduzione*. U: Bartolomeo da Braganze: *I sermones de Beata Virgine (1266)*. Padova 1993., str. VII – CLI.

Ivan Armanda

DA SE BOLJE UPOZNAMO

s. MARTINA NEGOVEC, OP

U prošlom je broju AM (3/2017) objavljena vijest da je s. Martina Negovec primila priznanje grada Korčule za životno djelo, koje se dodjeljuje svake godine na blagdan sv. Todora, zaštitnika grada, osobama koje su posebno pridonijele boljitu građana. ‘Društvena zajednica prepoznaла je i vrednovala njezin rad i zalaganje na promicanju i očuvanju života kroz dugi niz godina u gradu Korčuli’ –istaknuto je u obrazloženju dodjele ovog priznanja. Bio je to čin poštovanja prema osobi koja je bila u službi života.

Članak u kojem se navodi to odlikovanje s. Martini potkrijepio je svojim svjedočenjem i Neven Fazinić, koji ističe da je s pravom nagrada došla u njezine ruke (vidi AM 3/2017, str. 21)

Smatrala sam korisnim nadopuniti ovaj članak iskazom same odlikovane. Zamolila sam je za kratak (telefonski) razgovor u kojem je otkriла (ne tako rado, s velikom dozom skromnosti) još neke zanimljivosti iz svoga djetinjstva i po priličnog ‘redovničkog staža’. Tvrdi da nema ništa značajnoga reći, jer je tijekom života činila samo ono što je mogla i na što se obvezala. Ali ona ove godine, 9. svibnja 2018., slavi 60. obljetnicu svojih redovničkih zavjeta, što je još veći razlog da malo bolje upoznamo našu višestruku slavljenicu.

AM: Sestro recite nešto o svom djetinjstvu, o svom odrastanju, odakle ste, tko su vam bili roditelji, gdje ste rođeni?

s. Martina (dalje s. M.) Rođena 25. ožujka 1939. u mjestu Škriljevec, župa Margečan, od oca Josipa

i majke Marije rođ. Mraz. Roditelji su mi na krštenju dali ime Nadica. Zapravo, mama je htjela da se zovem Bernardica, ali onda je bio običaj da kuma dođe po dijete i nosi ga na krštenje. Kad je svećenik pitao *koje ćete ime dati djetetu?*, kuma se nije mogla sjetiti što je rekla mama i kaže: „Nadica.“ I tako sam ja ostala Nadica. Ja sam treća po redu od svoje braće i sestara. Zapravo, bilo nas je desetero, ali je prva sestrica umrla u ranoj mladosti.

Kasnije su roditelji imali još tri sina i šest kćeri. Nabrojiti ću sve, po starosti: Zvonko (1935), Anđela (1937), ja – Nadica (1939), Stanko (1940), Ivan (1943), Božica (1944), Ana (s. Pavla) (1946), Tereza (1948) i Biserka – Margareta (1952).

AM: - Jeste li živjeli sami ili s bakom i djedom? Od čega živjeli?

s. M. - U početku smo živjeli svi zajedno: moj otac i njegovi roditelji - djed Stjepan i baka Elizabeta. Uz djeda je bio i njegov brat sa svojom obitelji. Kao što vidite, bilo nas je puno, ali nama

Zvonko, Božica, Ana (s. Pavla) i Stanko

Zvonko, Stanko, tata drži Ivicu, Nadica (s. Martina), Anđela

je bilo lijepo. Ne mogu reći da smo bili bogataši, ali nismo bili niti siromasi. Tko je u ono doba imao krave i konje i druge domaće životinje, taj je mogao pristojno živjeti. A moj je djed imao sve to, jer je gospodarstvo to zahtijevalo. Onda nije bilo traktora koji bi orali, nego su to radili konji. I moj djed i njegov brat, a i njihova djeca bili su izuzetno marljivi, zato smo imali, Bogu hvala, svega. Razumije se da je to zahtijevalo puno posla i muke. Kako nas je bilo puno, svatko je imao svoje zaduženje, a u nekim su poslovima svi sudjelovali, kao kod berbe i slično. Tu se ništa ne naređuje, sve ide spontano, mlađi uče od starijih i sretni su kad i sami mogu nešto pridonijeti. Kad je djed umro onda smo se podijelili, mi smo otišli u drugu kuću, jer se naša obitelj povećavala. Otac je nastavio marljivo raditi, trebalo je obrađivati zemlju. Imali smo i mi konje, i to nam je bila velika pomoć. Otac je išao i drugima orati, i tako je nešto zaradio, ili su nam za uzvrat došli pomoći raditi. U svakom slučaju, materijalnih stvari nam nije nedostajalo i unatoč tome što nas je bilo puno, nismo nikada gladovali. U našem su mjestu zemljoradnici bili jako marljivi. Nadaleko su poznati njihovi poljoprivredni plodovi: krumpir, kupus, mrkva, salata i dr.

AM: Je li se u vašoj kući molilo? Jeste li išli u crkvu svake nedjelje?

s. M.: Kako ne! Kod nas se u svakoj kršćanskoj obitelji molilo zajedno. Ja se mogu pohvaliti da sam imala izuzetno pobožne roditelje. Čak je otac prednjačio u pobožnosti, što nije baš uobičajeno. On nikada ne bi propuštao molitvu i misu. Prije svakog posla bi se pomolio. Kod nas je bila lijepa izreka prije posla: *Bog pomagaj!* Kad bi u crkvi zvonilo *Anđeosko pozdravljenje*, obavezno se prekida posao i pomoli se. Molilo se zajedno i prije jela. Bila je to zdrava pobožnost. Moj otac se najviše volio družiti s ocem s. Nevenke, Stjepanom, koji je bio jako pobožan, dobio je čak u nadimak „pobožni Štefek“. Nije to bila nekakva pobožnost da stalno kleče i obilaze crkve, nego su sav svoj život i rad pretvorili u molitvu. Nisu se stidjeli, kad god su stigli, uzeti molitvenik i moliti neke njihove omiljene molitve. Ništa zato što su listovi požutjeli od njihovih radničkih ruku i poljubaca kojim su ‘zapečatili’ stranice prije nego bi zatvorili molitvenik. Sudjelovali su u nekim katoličkim društvima, hodali su i kod Stepinca. I tako su roditelji i u nas usađivali tu pobožnost od djetinjstva.

AM: - Jeste li svi vi odrastali uz roditelje?

s. M.: - Kad smo se odijelili, strina od pokojnog tatinog bratića, Miška, je molila da ja ostanem kod njih, a kad je umrla baka Evica (mamina mama), tetka, njezina kćer, koja je bila neudata, uzela me k sebi da ne bude sama. Tako su mene ‘posuđivali’ gdje god je trebalo. Nije to bila ništa loše, dapače, ja sam voljela biti kod tetke, od nje sam išla i u školu. Ona me jako voljela. Poučavala me u svemu kao

Nadica (s. Martina), Zvonko, mama drži Terezu, tata, Anđela
Prvi red: Boža, Stanko, Ivica i Ana (s. Pavla)

prava mama. Bila je vješta svakom poslu. Njezina kuća nije bila daleko od mojih roditelja, pa sam mogla ići k njima kad god sam htjela.

AM: - Kakav ste bili đak u školi?

s. M.: Pa, da vam budem iskrena, bila sam uviјek odličan đak, držali su me među najboljima, premda sam ja mislila da su i drugi jako dobri. Moj je razred bio zbilja nešto posebno, više je dječaka otišlo u sjemenište. Trojica su postali svećenici: p. Marijan Biškup, dominikanac, p. Drago Rogina, isusovac i vlč. Josip Dumbović, dijecezanski svećenik. I drugi su krenuli, neki su ustrajali, a neki nisu. Nakon strićove mlade mise više je mladića krenulo u dominikance.

AM: - A djevojčice, jesu li se i one oduševile za redovnički stalež? Kad ste vi odlučili postati časna sestra?

s. M.: - U Radovan su dolazile časne sestre milosrdnice. Ja sam bila uviјek jako radosna kad sam ih vidjela. One su okupljale djecu i uviјek su stajale kod oltara, pobožno. To je bilo negdje pedesetih godina. Jedna se zvala s. Marija Habunek, drugoj se ne sjećam imena. One su zaokupljale moju dječju pažnju, bio mi je zanimljiv svaki njihov pokret, molitve, držanje. U duši sam osjećala kako je to nešto lijepo i da bih i ja htjela biti 'časna'.

Kasnije su se prijavile za samostan moje mještanke, Štefica Kozulić (s. Ljubica) i Ankica

Negovec (s. Nevenka). One su trebale biti primljene kod sestara u Đakovo. I ja sam pošla s njima, ali su me one sestre odbile da sam još premlada. Onda sam pošla u Zagreb kod tete s. Agnete, milosrdnice, u želji da me one prime. No, i one su rekle da sam premlada. I dok sam čekala tu nekakvu njihovu 'punoljetnost', dragi Bog mi je pokazao gdje me čeka, gdje me treba. Ne znam ni sama tko me uputio da krenem u Trnje, kod sestara dominikanki. Želim vjerovati da je i to bilo u Božjem promislu. Tu me primila na razgovor majka Andjela Milinković. I ona je, doduše, rekla da moram još malo pričekati. Srećom, to čekanje nije bilo dugo. Već sam 1955. primljena i odmah sam pošla u Korčulu, u našu Kuću maticu, u novicijat.

AM: Kako ste saznali za sestre dominikanke?

s. M.: - Prvi put sam čula da postoji dominikanski Red od strica, p. Pavla (+2003.). On je brat moga oca. Htio je postati svećenik i pošao je u franjevce, u Sloveniju, Škofja Loka. Međutim, tamo se teško razbolio na pluća. Morao je šest mjeseci biti u nekom sanatoriju. Ne znam jesu li ga nakon toga franjevci otpustili ili se on sam nije više htio vratiti. Upisao se na prirodoslovni fakultet u Zagrebu. I njega je Bog čudesnim putem vodio. Na fakultetu se sprijateljio s p. Tončijem Deškovićem, dominikancem, koji je također studirao na Filozofskom fakultetu,

kako bi mogao predavati u dominikanskoj gimnaziji u Bolu. Tako je stric, nakon dvije godine, prekinuo studij na spomenutom fakultetu i odlučio se za dominikance. Kad je imao mladu misu 1952. (ili treće) više se mladića i djevojaka oduševilo za naš Red. Tada su se i naše, s. Ljubica i s. Nevenka, predomislile i umjesto u Đakovo, krenule su u dominikanke. Nakon njih ni ja nisam više dvoumila gdje ću, i evo me, napokon sam našla mjesto gdje me Bog čekao. Kasnije su i druge krenule u samostan.

P. Zlatan, baka, p. Pavao, tata, mama, Andjela
Prvi red: Stanko, Boža, Ivica, Ana (s. Pavla), Tereza, Nadica (s. Martina)

AM: Jesu li vam roditelji dopustili da tako mlada krenete u samostan?

s. M.: - Mogu reći da roditelji nisu bili protiv. Mislim da bi moj otac bio najsretniji da svi kre-nemo tim Božjim putom. Ali nije nikoga nago-varao. Ja sam bila prva iz naše obitelji, pa se i on malo bojao hoću li moći izdržati tako mlada. Davao mi je lijepo upute kakva moram biti, ali ako vidim da ne mogu, neka se slobodno vratim kući. Mama je, doduše, malo teže prihvatala moj odlazak, ali se ipak nije protivila. Oboje su bili sretni i otpratili su me s blagoslovom.

AM: - Ali kasnije su se i druge vaše sestre, pa i braća odlučili za samostan. Jeste li ih vi zvali?

s. M.: - Svakako sam bila jako sretna što su i oni htjeli biti dominikanci i dominikanke, ali ja ih nisam nagovarala. Sami su se, malo pomalo odlučivali. Kao što sam prije rekla, u našoj je obitelji bilo takvo ozračje gdje su se mogla rađati duhovna zvanja. No, eto, ustrajale smo samo s. Pavla i ja. Drugi su odustali, neki na samom početku, a neki kasnije. Pravo veli Isus *Puno je zvanih, malo izabranih* (Mt 22,14). Drago mi je što s. Pavla lijepo radi, postala je jako popularna sa svojim zborom. Ali ja se molim za nju da bude sve na Božju slavu. Samo Gospodinu za ljubav isplati se svaki trud i što smo sami bliže Bogu, lakše i druge privodimo k Njemu.

AM: - Kakvi su bili vaši prvi dojmovi u samostanu? Tko vam je bila Učiteljica novakinja.

s. M.: - Moram reći da nisam previše razmišljala o nekim dojmovima. Bila sam sretna što sam primljena u samostan i ta radost me nosila. To je postao moj novi dom. Došla sam u samostan u mjesecu lipnju 1955. Radila sam što su mi rekli. Učiteljica nam je bila s. Gabrijela Batistić. Bila je prilično zahtjevna, takav je bio njezin stil, ali sve je to bilo za naše dobro. Ne možemo usporediti današnju mladež i ondašnju. Mislim da je nama bilo lakše sve prihvatići i slušati, jer smo tako odgajane od djetinjstva. Tko bi se u naše vrijeme usudio suprotstaviti starijem ili, ne daj Bože, reći „neću“, ako nam se nešto naredi!? Mentalitet je u našim obiteljima bio sasvim

s. Martina, Stanko, s. Pavla, p. Pavao
Tereza i s. Janja

drugačiji. Mi smo roditelje oslovljavali sa Vi. I to je nama bilo sasvim normalno. Zato nama i nije bilo tako teško naviknuti se na samostansku stegu. Č. Gabrijela je sve potkrepljivala poticanjem na traženje i vršenje volje Božje. Uvijek je naglašavala kako se moramo nastojati svidjeti Bogu, a ne ljudima, pitati se, nakon svakog posla, je li On zadovoljan? Što bi Bog rekao na ovo i ono? -, to nam mora biti važno. Imala sam tada 15 ili 16 godina i sigurno mi nije išlo uvijek sve tako glatko kako sam htjela i kako su poglavari od mene očekivali, ali zato je bila ona tu koja nas je, kao majka, poticala, opominjala i poučavala. Tražila je od nas nadasve iskrenost, poniznost i poslušnost. Uvijek sam imala neko strahopoštovanje prema njoj. Bila sam sretna, i danas to s ponosom ističem, što mi je ona bila učiteljica. Njezine su me pouke nosile i dalje kroz život, osobito kad sam krenula u medicinsku školu. Rado se i danas sjećam njezinih riječi: „Nemoj nikada

raditi nešto da te ljudi vide i pohvale, gledaj samo što Bog hoće, je li On zadovoljan.“ Mislim da dijelim mišljenje mnogih svojih kolegica da nam je s. Gabrijela postavila izvrsne temelje.

AM: Tko je sve bio s vama u novicijatu?

s. M.: - Novicijat smo započele: s. Magda Čulin, s. Lina Jukić, ja i s. Jozefina Mance. Bile su, zapravo, u početku čak tri rođene sestre Mance, rodom iz Delnica: Marija, Jozefina i Leonora. Marija je napustila samostan još kao kandidatica, Jozefina kao novakinja, a prve je zavjete položila s nama samo s. Eleonora. Nažalost, i ona je kasnije napustila samostan, što nam je bilo jako žao. Novicijat je trajao godinu dana, ali smo morale malo produžiti jer se uređivala kapela.

AM: - Jeste li sami izabrali svoje redovničko ime ili su vam dali drugi, slično kao kod krštenja?

Naša redovnička imena su u ono doba birali i određivali poglavari. Saznale smo kako ćemo se zvati kao sestre tek kad smo primile redovničko odijelo. Bilo je to za nas vrlo uzbudljivo i naporanito. Ja sam dobila ime s. Martina po sv. Martinu de Poresu, - možda zato što sam, osim drugih poslova, neko vrijeme radila i u štali, voljela sam životinje. Moram priznati da mi je trebalo vremena da zavolim to svoje novo ime. Sad mi se čini kao da sam s njim srasla.

AM: - Gdje je bo vaš prvi 'let' nakon novicijata?

s. M.: - Nakon novicijata krenula sam u Šibenik u dvogodišnju bolničku školu u Šibenik. Ali sam prije toga, kao i druge moje kolegice, trebala polagati neke ispite, da dobijemo završenu osmoljetku, kakva se tražila za srednju školu. U medicinsku školu je išla sa mnom s. Magda i dvije naše kandidatice: Aranka i Blagica Primorac (s. Marcela). Stanovale smo u samostanu, sve smo išle u civilu, jer se nije smjelo u redovničkom. Škola je trajala dvije godine. Nakon toga smo se zaposlike u Korčuli u Domu zdravlja. Tu sam radila kao bolničarka. Ali Dom zdravlja u Korčuli je trebao još neke stručne discipline pa su nas poslali na doškolovanje za medicinske sestre, opet u Šibenik. Nakon toga su nas, kao svoje

s. Martina rendgenska tehničarka

namještenice, s. Magdu i mene, poslali u Zagreb, na kliniku Rebro. Bio je to šest mjeseci tečaj za rad u laboratoriju. Ja sam bila na hematologiji, a s. Magda je bila na biokemiji. No, nakon povratka u Korčulu ja nisam radila u laboratoriju, nego u ambulanti Doma zdravlja, a u tom je sklopu bila i terenska služba, ili pripravnost. Tada još naš Dom zdravlja nije imao rendgen, a niti tehničara za taj posao, nego su ljudi trebali putovati na pregled u Dubrovnik, opet me Dom zdravlja šalje u Zagreb, od 1975. do 1977. godine na Višu medicinsku školu - radiološki smjer, u Mlinarsku ulicu. Prije podne sam radila u bolnicu, na praksi, a poslije podne su bila predavanje. Taj studij je trajao dvije godine. Stekla sam zvanje inženjer medicinske radiologije. Tada sam u Domu zdravlja, koji me poslao na specijalizaciju, najprije pomogla pri uspostavi radiološkog kabineta i opremanju prostorija, a 1977. počela sam tu raditi kao rendgenski tehničar. Bila sam sama na tom poslu. Jedan liječnik, radiolog, je povremeno dolazio iz Dubrovnika samo za očitanje slika i radi intravenoznog snimanja bubrege i pregled želuca. To je mogao raditi samo liječnik, specijalist, a sve ostalo je bilo prepušteno meni. Bogu hvala nisam imala nikakvih teškoća. Mnogi se boje toga posla jer su tehničari najviše izloženi zračenju, ali ja nisam na to gledala. Važno mi je bilo pomoći čovjeku. Na rendgenu sam, dakle, radila sve do umirovljenja, tj. do 1998.

AM: - Ali niste ipak radili samo taj posao?

s. M.: - Povremeno sam i dežurala po noći. Obilazila sam po kućama kad je trebalo nepokretnim

Korčula: Boža, tata, s. Martina i Ivica – na putu za Bol bolesnicima davati injekcije i drugu medicinsku njegu. Isto tako smo mi sestre imale dežurstva ili pripravnost. To, doduše, nije bio moj posao kao rendgenologa, ali sam se izmjenjivala sa svim sestrama koje su radile u Domu zdravlja. To znači da su nas mogli zvati u svako doba dana ili noći kad je trebalo ići kojem bolesniku, i mi smo išle. Dovoljno je bilo nazvati telefonski, poslali bi po nas šofera, i išle smo. Osim svih drugih medicinskih usluga koje smo trebale davati, često puta smo morale i oblačiti mrtvace po selima, sve do Račišća. Za tu su nam uslugu ljudi znali dati kakvu nagradu, ako su htjeli, ali mi nismo od nikoga ništa tražile. Ljudi su nas, uglavnom voljeli i imali su povjerenja u nas.

AM: - Jeste li imali prigode, kod obilazaka bolesnika svjedočiti, evangelizirati, što je naše dominikansko poslanje?

s. M.: - Kod tih obilazaka bilo je svakavih slučajeva. Imale smo prigode potaknuti neke i na molitvu, na pouzdanje u Boga i na ispovijed, osobito kad se radilo o teškim bolesnicima ili starcima. Bilo nam je draga kad su bolesnici htjeli s nama nešto izmoliti. Razumije se da nam to, kao medicinskim djelatnicama, nije bila obaveza, ali se to od nas, kao redovnica očekivalo. Mislim da bi nedostatak tog duhovnog sadržaja bio za nas veliki propust. Već svojim odijelom svjedočimo duhovne vrednote za kojima ljudi, možda i nesvesno žđaju. Ljudi su prepoznali našu žrtvu i spremnost da im dođemo u svako

doba dana ili noći, kad bi nas zvali, i to im je bilo najveće svjedočanstvo, barem su se tako mnogi izrazili. Uvijek smo išle po kućama u redovničkoj uniformi. Nitko nam nije nikada zbog toga pravio probleme. Isto tako smo u Domu zdravlja radile u redovničkoj uniformi.

AM: Jeste li u svemu imali podršku liječnika?

s. M.: - Sve ovo što sam vam rekla možemo najviše zahvaliti upravo liječnicima, posebno dr. Šteki i dr. Podbevšeku. Oni su uvijek cijenili sestre. Upravo nas je dr. Podbevšek, kao ravnatelj Doma zdravlja, slao na doškolovanje, na specijalizaciju koja je nedostajala u toj zdravstvenoj ustanovi. Bilo mu je izuzetno stalo da sestre rade u Domu zdravlja, ali i da budu stručno osposobljene za posao koji im je povjeren. Kažem, najvećim dijelom moramo njemu zahvaliti i za posao i za stručno osposobljavanje. Bilo je i civilnih sestara koje su radile s nama. Sa svima smo bile u vrlo lijepom odnosu. Moram reći da su liječnici stekli veliko povjerenje u sestre i u njihov požrtvovni rad, zahvaljujući uglavnom s. Viktoriji Brajić i s. Ksaveriji Orebić koje su radile prije nas. One su se istakle i kao stručne djelatnice, i kao prave sestre, majke i redovnice. Bilo je zadovoljstvo, ali i pravi izazov nastaviti njihov rad.

AM: - Kako ste se vi, Varaždinka, sa zelenih površina, naviknuli na život na otoku?

s. M.: - Istina je, ja sam, osim kratkog razdoblja, dok sam studirala u Šibeniku i Zagrebu, cijeli svoj redovnički život provela u Korčuli. Kao što sam rekla na početku, meni je bilo jedino važno da postanem redovnica. Nikada se nisam opterećivala time gdje će ostvariti taj svoj san, da li će to biti blizu moga kraja ili negdje drugdje. Taj mladenački zanos me nije nikada napustio. Prilagodila sam se beskrajnoj morskoj pučini, morskom zraku, hladnim burama i visokim valovima, kamenjaru, pa i hrani koja je, dakako, drugačija nego u mom kraju. Jedino nisam nikada izgubila svoj zagorski naglasak. Usvojila sam, duduše, neke 'korčulanske' riječi bez kojih se ne bi mogla sporazumjeti s Korčulanima, ali njihov naglasak ne bih mogla nikada doslovno

imitirati. Sada već savršeno razumijem sve riječi i narječja. Korčula je, dakle, postala moj drugi dom. Bog mi je namijenio to mjesto, vrijeme i osobe. Nikad mu ne mogu dovoljno za sve to zahvaliti.

AM: - Je li vas ipak vežu neke uspomene na djetinjstvo i mladenaštvo, lijepi i možda neke manje lijepi?

s. M.: - Moram priznati da sam, nešto svjesno nešto nesvjesno, izbrisala iz svoga sjećanja sve što bi me opterećivalo. Jednostavno ne želim pamtiti ili nositi nikakve loše uspomene niti iz djetinjstva niti kasnije, bilo da se radi o događajima, osobama ili mjestima. Osjećam da moram samo puno zahvaljivati Bogu na tolikim divnim ljudima, njihovim primjerima, njihovim riječima i životu. Evo, uskoro mi je 79 godina. Ne znam koliko mi još vremena Gospodin daruje na ovoj zemlji, ali želim iskoristiti svaki trenutak da mu se klanjam i zahvaljujem na nebrojenim milostima i dobročinstvima. Često mi padne na pamet ona rečenica iz Ponovljenog zakona (Pnz 1,31b) „Gospodin Bog tvoj, cijeloga puta što ste ga prevalili nosio te je kao što čovjek nosi svoga sinčića“. U tom se ‘sinčiću’ prepoznajem još i danas. I kad su krenule zdravstvene teškoće nisam željela praviti paniku, znam da me Bog moj nosi dokle mu se svidi.

AM: - Kome ste osobito pobožni?

s. M.: - Mislim da bih grijesila kad bih stavila bilo koga ispred svoga Gospodina Isusa. Presveti oltarski sakramenat moja je najveća ljubav, pa Srce Isusovo. Duhu Svetom se svagdano preporučam. A draga Gospa me stalno usmjerava, prati i vodi. Ona je moja Majka. Što se svetaca tiče, pomolim se i svom zaštitniku sv. Martinu, ali mu isto tako kažem neka mi oprosti što se više utječem Gospi i Gospodinu. Mislim da me on razumije jer je i on to isto činio.

AM: - Što sada, kao ‘penzionerka’ radite, kad više niste u zdravstvenoj službi?

s. M.: - Aha...ha... zar umirovljenici baš moraju mirovati!? Ja se uopće ne osjećam kao penzionerka. Znate da u samostanu, gdje ima više

celjadi, treba uvijek zdravstvenih usluga, pa gdje god mogu rado pomognem. Osim toga, odmah nakon umirovljenja dobila sam zaduženje kao sakristanka u katedrali sv. Marka. Nije mi to teško, dapače, svakodnevno idem rado tamo i po kiši i po suncu, i kad je bura ili jugo. Sretna sam što mogu biti često uz Gospodina. Smatram to posebnom milošću. Isto tako sam radosna što mogu svaki dan biti na dvije svete mise i pričesti. To je ono što me nosi i što mi daje snagu. Zahvaljujem Gospodinu svakoga dana i molim ga milost da moj život bude samo njegov.

U katedralu dolaze, osobito ljeti, mnogi turisti, različitih boja i jezika. Najčešće dolaze iz znatiželje, sretna sam kad vidim da se neki prekriže i pomole. Svaki njihov dolazak za mene je novi poticaj da ih preporučim Gospodinu. On najbolje zna što ti ljudi nose u sebi, što im je najviše potrebno.

AM: - Za koga posebno molite?

s. M.: - Imam svoj ‘ritual’. Svako jutro stavim pred Gospodina svećenstvo, pa našu mladost, obitelji, našu zajednicu. Često puta znam reći: Gospodine, zašto da cjepljam za ovo ili ono kad si ti dao život za sve nas, ti najbolje znaš kome je danas najpotrebnija tvoja milost. Spasi nas, Gospodine. Sjetim se i svoje braće i sestara, molim za njihovo duševno i tjelesno zdravlje. Ali jednako tako molim i za sve one koji su na bilo koji način utkani u moj život. Molim za njihovu vjeru, ufanje i ljubav, da spase svoje duše. Moja česta molitva je također da nas Duh Sveti oslobođodi od vlasti Sotone. Čini mi se da danas on previše ulazi u naše živote. Imamo sve, a trajno smo nezadovoljni. Taj duh nezadovoljstva dolazi upravo od Sotone. Zato, nikada dosta molitve, posta i pokore da budemo prožeti Božjim Duhom radosti i predanja.

AM: - Vi ste nedavno, tj. prošle godine primili veliko priznanje grada Korčule. Je li vam to bio dodatni poticaj da se dajete ljudima?

s. M.: - Da vam pravo kažem, čudila sam se i bilo mi je neugodno to primiti. Pitala sam se: pa kakvo sam to životno djelo ja napravila? Radila

sam samo svoj posao, iz ljubavi prema Bogu i za bolesnike, kako sam mogla i znala i ništa više. Mislim da bi to mogla dobiti svaka sestra i svaka zdravstvena djelatnica. Ne mogu reći da mi je to bio neki dodatni motiv za rad, jer se, poput svake druge redovnice želim trajno davati drugima, iz ljubavi prema Bogu. Činit će to i dalje dokle mi Bog dade snage i zdravlja. Drago mi je ako sam svojim radom pomogla bolesnicima utažiti bol, a posebno ako su istodobno rasli u vjeri. Najveća mi je želja da svi uzljube Boga i da se spase. Neka bude što manje mene, a što više Boga.

AM: - Vaše prošlogodišnje odlikovanje poklopilo se s ovogodišnjom proslavom 60. obljetnice redovništva, kako gledate na te prohujale dane i godine? Kad biste se danas trebali odlučivati o svom zvanju, da li biste izabrali isto?

s. M.: - Dobro ste me podsjetili na taj jubilej. Vrijeme jako brzo leti, tko bi rekao da mi je već 60. obljetnica. Da vam pravo kažem, već od prvih zavjeta, kad sam se predala Bogu i zakletvom koju mi zovemo zavjet, ja se nisam nikada dvomila je li redovnički život za mene ili nije, hoću li izdržati ili neću. Za mene je to bio gotov, doživotni odabir. Često razmišljam o hrabrim svjedocima vjere. Radije su podnijeli i najteže muke nego se odrekli svoje vjere. Sigurno nisam toliko hrabra, ali znam da mi je Bog sve u životu, on

mi daje da dišem, govorim, pa kako bih mogla uopće pomisliti da ga ostavim, da izaberem nešto drugo! Sretna sam što ga smijem i mogu moliti da se smiluje meni i tolikim drugim dušama. Oh, ne mogu uopće izreći što mi moj Bog znači. On je u meni, ja u njemu. To je nešto nerazdvojivo. A kad me pitate da li bi izabrala isto, mislim da bi svaki drugi potez za mene bio pogrešan. Za mene nema ispravnijega puta prema svesti nego u dominikanskoj

obitelji. To je moj stav, to je moje duboko uvjerenje. Voljela bih da još mnoge mlade duše ovđe nađu svoj mir i smisao života. I usuđujem se reći da ne ostajem samo na toj želji; vičem, vapijem, pozivam, ali ne glasom, nego iz dubine duše. Molim Boga da čuje taj moj nečujni krik, neka se smiluje i pomogne svim mladima koji još lutaju stranputicama života. Posebno molim za one koji su se opredijelili za posvećeni život da budu uistinu sveti.

AM: - Što biste poručili svojim sestrama, osobito mlađima?

s. M.: - Ja sam obična sestra, nemam što poručivati drugima. Gospodin nam svima neprestano šalje poruku. Beskrajno je važno da li je čujemo, prepoznamo i slijedimo.

(Razgovor vodila za AM s. Slavka Sente, 2018.)

Službeni dokument grada Korčule o priznanju s. Martini

U prošlom j. broj AM 3/2017. objavljena vijest o priznanju grada Korčule. Sada slijedi službeni dokument o tom priznanju:

Sestra **Martina Negovec**¹ s krsnim imenom Nadica rođena je 25. ožujka 1939. godine u Škriljevcu u općini Ivanec. Bila je četvrto dijete među desetoro djece u obitelji. Nadica Martina i

Pavla su redovnice u Kongregaciji sestara dominikanki u Samostanu Andjela čuvara u Korčuli. Sestra Martina ima stručnu spremu medicinske sestre i inženjera medicinske radiologije. Školovala se u Šibeniku od 1961. do 1963., a kasnije u Zagrebu od 1975. do 1977. godine na Višoj medicinskoj školi - radiološki smjer.

U dominikanski red stupa je 15. lipnja 1955. godine, a u novicijat 8. prosinca 1956. godine.

Prve zavjete položila je u svibnju 1958. godine, a doživotne zavjete u svibnju 1964. godine. Od 1977. godine do 1983. obnašala je dužnost učiteljice novicijata, a od 1983. do 1989. bila je član vrhovnog vijeća kao četvrtu savjetnicu.

Od 1. siječnja 1966. godine pa sve do umirovljenja 31. prosinca 1997. godine, radila je u Domu zdravlja u

Korčuli. Zajedno sa časnom sestrom Viktorijom Brajićić radi kao medicinska sestra. Uz rad u Domu zdravlja obavlja i terensku službu, strpljivo i odgovorno, njeguje bolesne, stare i nemocne, stalno dostupna da i van službe priskoči i pomogne. Tiha i vrijedna na sve je stizala, njezina strpljivost i upornost znala je odagnati sve strahove i jačati povjerenje bolesnika pa je svugdje dočekivana s olakšanjem. Provodi godine tu među nama u radu koji je pun tjeskoba, često i neuspjeha, redovnički samozatajno, sretna što može biti od pomoći i raditi posao koji voli. Nakon deset godina takvog rada ukazale su se potrebe novog ustroja Doma zdravlja. Planira se modernizacija radiološke dijagnostike, a kako nitko nije zainteresiran za takav rad zbog zračenja, sestru Martinu su "uvjerili" da je to tek pravi posao za nju.

Nije prihvatile s oduševljenjem da ju se odvaja od posla u kojemu se već osjećala sigurnom, ali što je mogla reći? Neću!? Nikako. I to ne bi bila sestra Martina. I prihvatile je izazov. Godine

1975./77. prošle su za čas, u učenju i savladavanju novih vještina u zagrebačkim bolnicama. Vraća se na Korčulu puna entuzijazma znajući da donosi tu među svoj svijet nešto novo i potrebito za unaprjeđenje i zaštitu zdravlja. Danas možemo slobodno reći osniva uz pomoć dr. Josipa Podbevšeka, ravnatelja i pok. primariusa Marka Margaritonija, radiološki kabinet u Domu zdravlja. Iz njezinih ruku pred liječnike dolaze rendgenske slike koje su teh-

nički savršene i dijagnostički jasne. Česti su bili komentari bolničkih specijalista koji su pitali tko radi ove slike ili preporučali da se iste naprave u Korčuli jer se to tamo krasno radi. I zaista u radiološkom kabinetu gdje je mogućnost nereda dio svakodnevne napasti (rad u mraku, kemikalije, izlučevine) tihi i neprimjetni rad sestre Martine stvarao je red i na svijetlo dana iznosio slike koje su bile dokaz da je svjesna svoje odgovornosti i da je zavoljela i ovaj rad u službi bolesnika. Nije se strašila zračenja čemu je tijekom rada bila izložena, pa nije izbjegavala biti uz bolesnika tijekom pretraga već je dapače držala da e to njezina dužnost. I tako radeći među aparatima i kemikalijama uvijek je imala na umu da je čovjek bolesnik, sa svim svojim brigama i strahovima, najhitniji dio njenog rada. Umješno i odgovorno davala bi intravenska kontrastna sredstva za prikaz unutarnjih organa uz tek formalnu podršku dežurnog liječnika, umirujući bolesnike svojom sigurnošću i osmjehom. Nekoliko generacija medicinskih sestara i liječnika koji su imali privilegiju surađivati

1 Na temelju članka 9. i 11. Statuta Grada Korčule ("Službeni glasnik Grada Korčule", broj 6/09, 3/13, 4/13 - pročišćeni tekst i 5/14), članka 68. Poslovnika Gradskog vijeća Grada Korčule ("Službeni glasnik Grada Korčule", broj 7/09, 8/11, 3/13, 4/13 - pročišćeni tekst i 1/16) te članka 9. Odluke o sadržaju, obliku i postupku dodjeljivanja javnih priznanja Grada Korčule ("Službeni glasnik Grada Korčule", broj 2/02), Gradsko vijeće Grada Korčule je na 2. sjednici održanoj dana 18. srpnja 2017. godine donijelo Z A - K L J U Č A K o dodjeli nagrade Grada Korčule za životno djelo časnoj sestri MARTINI NEGOVEC, iz Korčule. Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenom glasniku Grada Korčule". KLASA: 061-01/17-01/02 URBROJ: 2138/01-01-17-9 Korčula, 18. srpnja 2017. PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA Marko Skokandić, ing. Predmet: 061-01/17-01/02 Datum otpreme: 18.07.2017. Ur. broj: 2138/01-01-17-9. Organizaciona jedinica: 01.

sa sestrom Martinom, sigurno su joj zahvalni za sve što su od nje naučili. Kada je otišla u mirovinu čekala ju je dužnost sakristanke katedrale Sv. Marka u Korčuli, dužnost koju i danas obavlja neumorno jednakom požrtvovnošću i skromnošću. Predlažući danas priznanje za životno djelo sestri Martini za plodove njenog rada, mi se također s dužnim poštovanjem želimo zahvaliti njenim sestrama dominikankama Samostana Andjela čuvara u Korčuli, pok. sestri Ksaveriji Orebić, pok. sestri Viktoriji Brajičić, te sestrama Marceli Primorac, Almi i Mariji Goretti Milanović, sestri Dijani Bačak za sve što su učinile stvarajući laboratorijsku i citološku dijagnostiku na otoku Korčuli i Pelješcu. Grad Korčula i njegovi stanovnici ovim svečanim činom priznanja zasluga i poštovanja prema onima koji su bili u službi života tu među nama, pokazuju da je bio vrijedan njihovog truda žrtve.

Neka nam svima to služi na čast!

Evo još jednog priloga:

Časna sestra Martina pojам је за niz generacija Korčulana još od vremena kada je radila u starom Domu zdravlja u Svetog Nikole (danас Općinski sud) do novog, modernog Doma u Kalcu. Pamte je brojni bolesnici, djeca, odrasli, umirući, po DOBRU je pamte. Uvijek smirena, tiha, skromna, suosjećajna, tješiteljica, a pri tom vrhunski stručna i savjesna u odgovornom poslu medicinske sestre koji je požrtvovno godinama obavljala, a nije joj bilo ni teško pohađati bolesnike po njihovim domovima s riječima ohrabrenja i nade.

Kada je nakon godinâ toga rada otišla u mirovinu, preuzima novi, ne manje zahtjevni i odgovorni posao, sakristanke zapravo "domaćice" korčulanske župne crkve naše katedrale sv. Marka, koji tiho i zdušno obavlja već godinama. Tu nema radnog vremena, ne broje se ni sati ni dani. Tu je i jutrom i popodne, kad treba i do kasne večeri, nedjeljom i blagdanom, a posebno pri svećanim obredima i događajima kojih u korčulanskim drevnim tradicijama ima mnogo i često. Sestra Martina, kao i uvijek tiha, reklo bi se nezamjetna brine o savršenoj čistoći katedralnog prostora, oltara, snježno bijelih izglačanih čipkastih oltarnika, blistavih svijećnjaka i obrednih

predmeta, cvjetnih ukrasa i još toliko toga što niti ne primjećujemo, smatrajući da tako mora biti. Međutim brojni strani posjetioci nerijetko diveći se vrijednostima naše katedrale i te kako zamjećuju kako je održavana, zapravo domaćinskom rukom njegovana. Dakako ne znaju da o tome požrtvovno brine i skrbi jedna sitna, tiha i gotovo neprimjetna redovnica Sestra Martina. Dodati ću i jedno malo, a tako znakovito osobno sjećanje: jednog ljeta prisustvovala sam krštenju tromješčne bebe u krstionici katedrale. Ne govoreći ništa pojavila se s. Martina noseći krsnu vodu koju je u sakristiji na rešou malo zagrijala da djetetu ne bude neugodna hladna voda. Ovaj čin duboko se dojmio djetetovih roditelja i do danas ga pamte, pa kad god dođu u Korčulu spominju s. Martinu - a toj bebi sada je sedamnaest godina. Jedan svećenik nekadašnji višegodišnji korčulanski župnik jednom mi je o s. Martini rekao: "To je žena". Teška, odgovorna riječ, ali izgovorena s ozbiljnošću i iskrenim uvjerenjem.

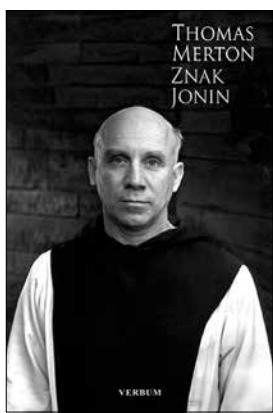
Sestra Martina tiha, skromna reklo bi se gotovo nezamjetna, svojim radom na području zdravstva i sada samozatajnim služenjem korčulanskoj katedrali zavrjeđuje zahvalnost Korčule i Korčulana i starijih ali i sadašnjih generacija.¹

¹ Alena FAZINIĆ, Korčula 1. srpnja 2017.

ŠTO IMA NOVA U KATOLIČKIM KNJIŽARAMA?

Thomas Merton: ZNAK JONIN

Nakon što je u *Gori sa sedam krugova* opisao svoj životni put od razuzdane mladosti perspektivna studenta do obraćenja na katoličanstvo i ulaska u trapiški samostan, u knjizi *Znak Jonin*, Thomas Merton sabire i iznosi vlastite dnevničke zapise napisane u razdoblju između 1946. i 1952. godine.

Ova iznimna knjiga osim što upoznaje čitatelje s monaškom vizijom vjere i njihovim životom i svakodnevicom, istodobno je i svojevrsna škola duhovnosti. Ali ne na općenit i teoretski način, već po osobnim dubokim uvidima u život Mertona kao duhovnoga tragača, kao i po njegovim životnim usponima i padovima u potrazi za nadnaravnim. Pišući s velikim mlađenačkim žarom, osebujnošću, a ponekad i buntom, Merton iskreno iznosi duhovne izazove, svakodnevne borbe, nemire i sukobe unutar sama sebe koje treba razriješiti, istodobno dajući poticajno i vrlo korisno duhovno iskustvo. Osim toga, prateći Mertonovo prilagođavanje monaškome životu *Znak Jonin* na pristupačan način nudi proučanu i drevnu monašku mudrost za sve one koji traže duhovno obogaćenje i usmjerenje za svoj život u svijetu.

“MAMA I DIJETE”

Ova jedinstvena knjiga je sveobuhvatni stručni priručnik o svemu što trebate znati o njezi svojega novorođenčeta kao i dnevnik u kojemu iz dana u dan možete bilježiti najznačajnije

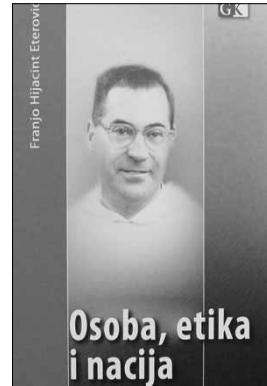

događaje i uspomene na prvu godinu djetetova života. Uz mnoštvo informacija o njezi djeteta knjiga je obogaćena i lijepim duhovnim citatima o ljubavi, djeci i obitelji, a u posebnom dodatku nalaze se i mnogobrojni savjeti i informacije za mlade majke. (Verbum)

Franjo Hijacint Eterović: OSOBA, ETIKA I NACIJA

Knjiga donosi rasprave, studije i članke dominikanca Franje Hijacinta Eterovića

U izdanju nakladne kuće “Glas Koncila”, u okviru edicije “Hrvatska katolička baština”, objavljena je knjiga “Osoba, etika i nacija”. Knjiga donosi rasprave, studije i članke dominikanca Franje Hijacinta Eterovića (1913-1981), filozofa, teologa, sveučilišnog profesora, pastoralnog i kulturnog djelatnika, putopisca, urednika, enciklopedista i publicista. Tekstovi su raspoređeni u tri tematske cjeline: *Osoba* obuhvaća članke koji govore o problemu ljudske slobode i sreće te o kršćanstvu kao jedinstvenom odgovoru na povjesne stranputice ljudskog duha; *Etika* donosi tekstove koji zastupaju ideju (nad)naravnog zakona i naravnog prava kao temelja obnovе modernog čovjeka, radnika, društva i države; *Nacija* uključuje tekstove koji govore o graničnim pojmovima nacionalizma i domoljublja, nadnacionalnim vrijednostima kršćanskog univerzalizma i međunarodne suradnje, etičkom nasljeđu hrvatskog naroda te mukotrpnom i kontroverznom ozbiljenju njegova državotvornog potencijala. Knjigu je priredio (uvodna studija, izbor tekstova, životopis, bibliografija, literatura) fr. Domagoj A. Polančak, OP.

Jacques Fesch:
ZA PET SATI ĆU VIDJETI ISUSA
Zatvorski dnevnik osuđenika na smrt

Bio je buntovni ateist, izvršio pljačku, ubio policajca i ranio nekoliko ljudi. Osuđen je na smrtnu kaznu i uskoro ga čeka stravična smrt giljotiniranjem. Dva mjeseca prije smaknuća počinje pisati dnevnik u kojemu pripovijeda o svojem iskustvu spoznaje Boga iznoseći misli i doživljaje koji će vas ostaviti bez daha.

Godine 1957., odlazeći u smrt giljotiniranjem, u dnevnik upisuje svoje posljedne riječi: "Za pet sati ću vidjeti Isusa".

Nova knjiga u Verbumovoj biblioteci *Svjedočanstva* ponovo pred čitatelje stavlja isповijest koja osvaja napetošću i iznimnom dramatičnošću. Pročitajte ovo potresno svjedočanstvo, jednu od najdramatičnijih isповijesti o obraćenju suvremenoga doba, životnu priču ubojice za kojega je otvoren postupak za proglašenje blaženim.

Biškop, Marijan:
AUGUSTIN KAŽOTIĆ U RIJEĆI I SLICI:

Razmatranja o prvom hrvatskom blaženiku s kratkim ikonografskim dodatkom, Zagreb: Dominikanska naklada Istina, 2013 (monografija)

nadarenosti i ljubavi prema knjizi 1286. poslan u Pariz na specijalni studij iz teologije. Kao mladi

doktor teologije i poznat propovjednik, Augustin se 1301. uključuje u papinsko poslanstvo koje u Hrvatsku i Ugarsku vodi bivši dominikanski general kardinal Nikola Boccasini. Kad je Boccasini postao papa (Benedikt XI.) nepuna dva mjeseca nakon izbora (9. prosinca 1303.) imenovao je svoga redovničkoga subrata Augustina zagrebačkim biskupom. Po dolasku u Zagreb poduzetni biskup obnavlja liturgijski život, reformira zajednicu kanonika, u svjetlu odluka Trećeg lateranskog sabora (1179.) organizira katedralnu školu, u zajedništvu s klerom raspravlja o obnovi duhovnoga života i materijalnom stanju biskupije (sinode 1307. i 1314.), energično brani prava Crkve siromašnih, financira gradnju crkava i ustanova kršćanske ljubavi. Papa Klement V. pozvat će Kažotića, zajedno s kaločkim nadbiskupom i erdeljskim biskupom na opći crkveni sabor u Vienni, kod Liona (1311.-1312.). Kao delegat ugarsko-hrvatskog episkopata, Kažotić je 1318. oputovao u Avignon, gdje je, u ime ostalih biskupa, papi Ivanu XXII. izložio stvarno vjersko i socijalno stanje u ugarsko-hrvatskom kraljevstvu. To je jako uvrijedilo i razljutilo kralja Karla Roberta, koji je Kažotiću zabranio povratak u Zagreb. Zbog toga Augustin od 1318. do 1322. boravi u papinskom Avignonu i odatle upravlja zagrebačkom biskupijom. Tu je sastavio dva teološka spisa: Raspravu o siromaštvu i Izlaganja o praznovjerju i svetogrdju. Kako kralj nije dozvao Augustinu povratak u Zagreb, papa Ivan XXII. šalje ga ljeti 1322. u Luceru (južna Italija), gdje će neumorni pastir u nepunu godinu dana steći nepodijeljene simpatije puka i 3. kolovoza 1323. napustiti ovaj svijet na glasu svetosti. Na njegovu grobu u Luceri, prema svjedočanstvu suvremenika, dogodila su se brojna čudesna. Iako je već 20. listopada 1325. kalabrijski vojvoda Karlo zamolio papu da Augustina proglaši svetim, trebat će čekati 4. travnja 1702. da ga papa Klement XI. proglaši blaženim. U više od šest i pol stoljeća od Kažotićeve smrti u Hrvata i među stanovnicima južnotalijanskoga grada Lucere nikad nije prestalo štovanje uzor-biskupa kakav je bio dominikanac iz Trogira bl. Augustin Kažotić. (DNI, 2013.)

Biškop, Marijan O.P.**BLAŽENA OZANA KOTORSKA (1493.-1565.)**

Razmatranja o prvoj hrvatskoj blaženici s kratkim ikonografskim dodatkom, Zagreb: Dominikanska naklada Istina, 2007 (monografija)

Knjiga sadrži najvažnije aspekte života i djelovanja Ozane Kotorske, prve hrvatske blaženice (proglašene blaženom 1927.). Dan je i kratak pregled crkvenih priča u razdoblju od 14. do 16. stoljeća te osnovne činjenice o dominikanskom redu

u doba humanizma i renesanse. Osim glavnog teksta, knjiga sadrži pregled literature, sažetke na engleskom i talijanskom jeziku, prilog naslovljen "Potvrda o dekretu štovanja bl. Ozane Kotorske" te ikonografske priloge koji se sastoje od slika, mozaika, freski i crteža razasutih po crkvama, samostanima, te knjigama blaženičinih životopisaca i kroničara dominikanskog reda. (DNI (2007)

Biškop, Marijan:**BLAŽENI AUGUSTIN KAŽOTIĆ (1260.-1323.)**

biskup, prosvjetitelj i zaštitnik siromaha, Zagreb: Glas Koncila; Dominikanska naklada Istina, 2002 (monografija)

Augustin Kažotić, dominikanač, biskup Zagreba i Lucere (Italija), rođen je oko 1260. u Trogiru. Studira u Parizu i 1303. postaje biskupom Zagreba. Istaknuo se kao organizator visokog školstva, teolog i prosvjetitelj. U knjizi su priložni i njegovi

spisi "Izlaganje o praznovjerju" i "Rasprava o siromaštvu Krista i njegovih učenika", te diplomička vrela o Kažotiću. 1318. odlazi u ime

hrvatsko-ugarskog episkopata na papinski dvor u Avignon. Zbog zabrane povratka u Zagreb od strane kralja Karla Roberta, 1322. papa Ivan XXII imenuje ga biskupom Lucere u Italiji. Iduće godine umire na glasu svetosti. (DNI 2002.)

Biškop, Marijan: BOGOSLOVNE KREPOSTI U DJELIMA KLEMENTA RANJINE,

Zagreb: Glas Koncila, 2000 (studija i prijevod)

Knjiga sadrži opsežan komentar i prijevod teksta Klementa Ranjine, dubrovačkog dominikanca iz 16. stoljeća, O bogoslovskim krepostima u komentaru na SENTENCIJE Petra Lombardskog. Riječ je o dosad neobjavljenom rukopisu koji se čuva u knjižnici Male braće u Dubrovniku. Djelo je važno jer svjedoči o burnom razdoblju europske povijesti: razdoblju velikih otkrića i ekonomskih promjena, ali i duhovne krize Zapadnog kršćanstva (razdoblju protestantizma) kao posljedice neuspjele unutarnje obnove Rimске Crkve). Od bogoslovnih kreposti kojima se bavi Ranjina osobito je zanimljiva krepst nade, o kojoj su njegovi suvremenici malo pisali. (GK 2000.)

Biškop Marijan:**DIVOTE SE GOVORE O TEBI,****DJEVO MARIJO,**

Zagreb: Glas Koncila, 2016; mariologija hrvatskih dominikanaca

Knjiga je nastala povodom proslave 800. obljetnice dominikanskoga reda i govori o marijanskem apostolatu hrvatskih dominikanaca. Sadrži dviye cjeline: u prvoj autor donosi temeljne značajke autentične pučke pobožnosti, a u drugoj, podijeljenoj u četiri podcjeline obzirom na povjesna razdoblja, donosi cjelokupan prikaz mariologije hrvatskih dominikanaca. Sadrži i dvadeset i dva likovna priloga, također radove hrvatskih dominikanaca.

Biškup Marijan: LJUDSKA PRAVA

povijesno-teološki osvrt

Zagreb : Kršćanska sadašnjost, 2010.

Tema ljudskih prava predmet je dugogodišnjeg autorovog istraživanja na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Studija sadrži tri poglavlja, od kojih se u pravome znose objašnjenja temeljnih pojmovaa:

pravednost, pravo, ljudska prava, zatim kriteriji određivanja, načini ostvarivanja i vrste ljudskih prava. Slijede poglavlja s povjesnim, a zatim i teološkim osvrtom na ostvarenje ljudskih prava. Na kraju knjige je zaključak, bilješka o autoru te popis literature.

Leo Scheffczyk:

MARIJA - KRISTOVA I NAŠA MAJKA

U ovoj knjizi poznati katolički teolog kardinal Leo Scheffczyk, prepoznavajući znakovne vremena, daje cjelovit i zaokružen biblijski prikaz Marije kao Bogorodice, Isusove majke i prve učenice, zatim njezine uloge u Crkvi i kršćanskemu štovanju, a potom i prikaz njezina djelovanja tijekom povijesti, sve do suvremenih ukazanja. Posljednju veliku cjelinu ove knjige kardinal Scheffczyk posvetio je ukazanjima u Fatimi, gdje se lako mogu prepoznati sve osobine Marije koje nalazimo u Bibliji i u tradiciji Crkve.

Blažena Djevica Marija od početka kršćanstva ima posebno mjesto u Katoličkoj Crkvi i

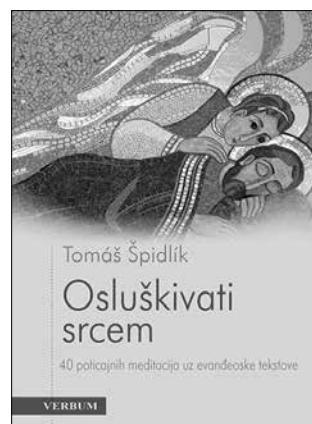
u povijesti spasenja, no posljednjih desetljeća česte su kritike pobožnosti i štovanja Blažene Djevice Marije kako feminističkih i antikršćanskih struja, tako i u samoj Katoličkoj Crkvi, uglavnom liberalnih teologa, što je rezultiralo svojevrsnom marginalizacijom mariologije. Stoga ovo istinsko teološko i duhovno remek-djelo ne bi smio zaobići nijedan proučavatelj katoličke teologije, kao ni vjernik koji želi napredovati u vlastitoj vjeri i pobožnosti budući da ono daje itekako potrebnu sintezu nauka o Blaženoj Djevici Mariji i njezinoj ulozi. (Verbum)

Tomaš Špidlik

OSLUŠKIVATI SRCEM

40 poticajnih meditacija uz evanđeoske tekstove

Pomoću 40 meditacija temeljenih na evanđeoskim tekstovima poznati duhovnik i teolog kardinal Tomáš Špidlík poziva nas da naučimo osluškivati Božji glas, poput Adama koji ga je slušao za dnevno-ga povjetarca u raju zemaljskomu. Taj grijehom narušeni sklad i bliskost s Bogom učinio nas je „gluhima“ za njegov glas i otada smo preplavljeni bukom svijeta, svime što dolazi izvana. Kardinal Špidlík kaže: „Današnji je čovjek zaboravio da su upravo glasovi naše nutrine najvažniji. A tek u samoći može progovoriti i naše srce, glas naše savjesti, nutarnje nadahnuće. To su glasovi koji viču u pustinji. Stoga podupirem povremeno povlačenje u osamu u kojoj Bogu pružamo priliku da nam progovori. Njegova je vijest uvijek radosna.“ Ova knjiga nudi prigodu za kratko povlačenje svakoga dana kako bismo osluškivali srcem i pronašli tu istinsku radost.

ŠTO KAŽU NAŠE NAJMLAĐE?

Nastup u emisiji *Budimo mladi* na HKR

U ponedjeljak, 5. veljače 2018., u emisiji na HKR-u nastupile su s. Ana Begić, postulantice Irena Lušo i Ana Turi, kandidatica Karmela Šagud i na koncu emisije ukratko se uključila, putem telefona, č. majka s. Katarina Maglica. Povod nastupa u emisiji bio je vezan uz proslavu Dana posvećenog života. Emisiju možete poslušati na http://arhiva.hkr.hr/vjerska_redakcija/budimo_mladi/180205bum.mp3

Andđeli dragi, skoro me prepadoste

Andđeli čuvari koji stoje na našoj ogradi je prvo čega sam se prepala, više sam osjećala strah od tih kamenih kipova nego toga što gledam u kuću u kojoj ću ako Bog da provesti iduće 2 godine. Zašto baš njih? Lijepi su oni, ali kad im se malo bolje zagledate u lice kao da imaju neki prijeteći izraz, a i možda su mi strašni jer me podsjećaju na jedne vanzemaljce iz serije Doctor Who koji kad te dotaknu te prebac će na neko drugo mjesto u neko drugo vrijeme...a tako sam se i osjećala.

Djevojka ponosnih bosanskih korijena koja je cijeli život bila okružena zelenilom, ravnica-ma, traktorima i koju su budili lijepi pjevovi pijetlova odjednom se našla na otoku okružena modrinom, morem, kamenjem, brodicama i koju će buditi ne tako lijepo i ugodno kreštanje galebova. Sestre su nas divno dočekale kako im i priliči i teže je bilo njima upamtiti imena nas tri nego nama od njih trideset i to se nije promjenilo sve do danas, no ni ne zamjeramo im to. Ana, Ana i Irena, ili da kažem isto Ana? Već sam se navikla na to da kad viknu Ana da se i ja okrećem.

Našim dolaskom na Korčulu smo promijenili sve a najviše mir i tišinu koja je tu prevladavala, jer gdje god da idemo uvijek smo pojava, ne samo time što se ističemo našim crnim suknjama među

bjelinom, već i time što ćete nas prvo čuti, a tek onda vidjeti. U kapeli su nas po običaju stavile u prve klupe tako da su nas svi mogli vidjeti, a mi nikoga i to je bilo jako zanimljivo na početku: mi bi npr. klekle kad nije trebalo, stajale uspravno dok su ostale sestre bile nagnute, sjedile dok svi stoje ili kako se na početku nismo snalazile (a i dan danas se znamo pogubiti) u časoslovu, pa bi mi, našim strelovitim okretajima stranica, neugodno popunjavale tišinu i remetile mir i sklad za vrijeme molitve. Sva sreća pa su nas razdvojile jer kada nas opali smijeh, same se uspijemo zaustaviti, ali kad smo zajedno to je već opasno. Dok smo bile u Zagrebu tijekom jedne mise, kad

smo se dizale iz klečećeg položaja, skoro smo prevrnule klupu ispred nas. Smijale smo se još i na doručku poslige.

Kad smo već kod smijeha, da ne zaboravim spomenuti i osmijehe naših sestara koje nam svaki dan upućuju, osmijehe koji nam rasvijetle dan i oraspolože dušu, osmijehe koji, bez obzira na godine, na umor ili na nervozu, uvijek je tu kad nas susretnu. A i ne samo njihovi osmjesi, već i naših divnih braće fratra, koji bez obzira koliko rano u jutro nam dolazili, uvijek će biti nasmiješeni i kad god nas susretnu nikada neće zaboraviti pitati kako smo. Ti osmjesi, ti trenutci su nam neprocjenjivi.

A i hrana. Nikako ne smijem zaboraviti spomenuti hranu. Hrana koja je toliko fina da kad ju je moja familija kušala, rekli su da se ne čude što sam se udebljala. I za nas novi korčulanski običaji koje smo ovdje upoznale, kao na primjer za svetoga Martina. Prvi put sam u životu vidjela da se pjeva pred zatvorenim vratima. To mi je stvarno bilo urnebesno. Dva smo

tjedna vježbale i učile napamet te stihove da pjevamo iza zatvorenih vrata gdje nas ukućani niti ne mogu čuti. Njihov rječnik također ne smijem zaboraviti spomenuti. Kad smo došle, ama baš ništa nismo razumile. Bila ja u kuhinji i kaže mi sestra: „ajde, stani za onaj škaf“, „uzmi žuti maštel i oguli balancane“, a ja stala i gledam u nju kao tele u šarena vrata. Ili „otvori škure i stavi na libar“. Pa „fažol, gudin, banja, skale...

I tako dok dani prolaze polako se i mi navikavamo na ovaj način života. Dan po dan i evo već je skoro godina dana da smo ovdje. Jedna se od nas već obukla, a slijedit ćemo je Ana Turi i ja evo već u svibnju, pa i naša Karmela poslije nas u listopadu, te za njom i naša Zorana, koja nam je nedavno došla.

Preporučamo se u vaše molitve i zahvaljujemo Bogu što nam je, kako kaže naša teta Dragica koja moli za nas i za nova zvanja, na vrijeme pamet prosvijetlio.

Irena Lušo, kandidatica

ZABILJEŠKE NEVENA FAZINIĆA O SESTRAMA DOMINIKANKAMA (nastavak sa br. 3/2017)

OREBIĆ

✓ Vidim da kuća u Orebiću prima goste preko ljeta. U naš atelier svrnula mi je jedna gospođa sa malom curicom iz Zagreba i zanimala se za pletenje čvorova. Tako sam doznao da ljetuje u Orebiću u kući od sestara i da je jako zadovoljna. Lijepa reklama. A, kad smo kod "zimmer frei" (sestrama ta reklama ne treba), vidim povremeno goste koji se u priči naslonjeni između andela, ogledaju prema Korčuli.

✓ Kad smo se dotakli Orebića, evo jednog članka pod naslovom "**Pelješac je manifestirao svoj katolicizam**" o Euharistijskom kongresu godine 1934. Sudjelovale su i sestre. Evo kratkog sažetka događaja:

... *Euharistični kongresi, održani do sada u pojedinim dekanatima dubrovačke biskupije predstavljaju velebne manifestacije katoličke žive vjere i nepokolebive odanosti Sv. Ocu Papi i svome biskupu. Kongres u Pridvorju bio je veličanstven, onaj u Korčuli veličanstven, prošlogodišnji u Stonu takogjer veličanstven, a o ovome u Orebiću moramo kazati da je više nego veličanstven; jer nije ovo više euh. kongres za sami pelješki dekanat; ovo je zapravo euharistični kongres čitave dijeceze'...*

Poslije podne u 3.30 sati počela se razvijati veličanstvena procesija, u kojoj su uzele učešća sve župe i sva mjesta sa poluotoka Pelješca, otoka

Korčule, Dubrovnika i okoline te Splita i dr. U procesiji je sudjelovalo do 7.500 duša, 140 križevara i barjaka, zatim više od 150 emblema Euharistije i muke Gospodinove. Svaka je župa bila za sebe jedna dobro uregjena procesija sa križevima, barjacima i bratovštinama i vjerskim organizacijama. Žapnici, odnosno dušobrižnici su vodili svoje župe. Vjernici su molili Zlatnu krunicu, pjevali litanije i nabožne pjesme, euharistične, Mlake Božje ili Srca Isusova.

... Župa Korčula istakla se je svojim križevima i valikim torčunima bratovština. Na čelu joj je bio korčulanski Opat presv. Don Mašo Bodulić. I djeca sa amblemima što su ih uredile čč. ss. Dominikanke stupala su ozbiljno i za svakoga izgledno. Glazba 'Jadranske Straže' svirala je nabožne komade. - Ispred Baldakina išla je domaća župa Orebić. Isticala su se djeca, što su posipala cvijeće ispred Presvetog. - Iza nebnice hodili su predstavnik državnih vtasti, g. Franc Maršić, načelnik Općine g. N. Štuk, odbor Euh. Kongresa te

predstavnici ureda i škola. Procesiju je zaključivala masa vjernika, koji su slijedili triumfalnom putu Euharističnog Isusa iz Matice, pa obalom do ispod Velike Gospe i natrag opet u crkvu Maticu.

Svečani ‘Tebe Boga hvalimo’ bio je kruna i zaključak velebnog ovog euharističnog slavlja...

Treba istaknuti, da važnost i uspjeh ovoga euh. kongresa otskače tim više kad se promisli, da je ogromna masa od preko 10.000 ljudi došla u Orebic sama bez ičije pomoći doprinijevši materijalne žrtve i veliki napor a bez ikakovih povlastica kako se to u nekim drugim prigodama dešava. Dvanaest parobroda, veliki broj brodova, motornih lagja i jedrilica usidrenih na moru pružale su jedinstveni prizor za gledaoca, koji nije znao, da li će se više diviti njima ili onim masama, koje su se poput valova, talasale po ulicama Orebica...”.¹

▼ Zatekao sam se na katamaranu koji dolazi iz Splita kad se u gužvi probijaju dvije sestre sa jednim paketom. Svaka ima svoj zadatak, a sestre to besprijekorno rade.

▼ Pitam sestru Kristinu za zdravlje i u priči postavim pitanje: - “A, imaju li sestre godišnji odmor?” - “Imaju, samo treba pitati prioru”. Dobro je poći malo svojoj rodbini u posjete.

KORČULA

▼ Nego da vam sad nešto iz povijesti podastrem. Kad se godine 1929. uvodila električna rasvjeta u gradu Korčuli, istu su instalirali i dominikanski samostan sv. Nikole (4 kilovata), Zavod Andjela Čuvara (57 kilovata), a Župska crkva (44 kilovata). Sestre su prednjačile sa “vatažom” jer je bila u pitanju škola pa je uvađanje rasvjete i te kako bilo važno. Cijena po kilovatu iznosila je 12 dinara.

▼ Čitali smo i slušali dosta komentara o radu nedjeljom. Nije to “novotarija”. 1935. u rubrici “Pisma iz naroda - O zatvaranju radnja u nedjelje i na blagdane” dopisnik iz Trpnja na Pelješcu

(oprostite što sam Vas malo preselio na Pelješac, ali već 10 godina obrađujem i pišem o ovom lijepom i posebnom hrvatskom poluotoku) izvješće:

“... dobar je utisak učinila na narod nova naredba o zatvaranju dućana i radnja cijeli dan u nedjelju i na blagdane. Ističemo da je ovaj postupak upravne vlasti i Trpanj sa zadovoljstvom i pohvalom primio i prihvatio. Sada i naš trpanjski trgovac i obrtnik osjeća da mu je došla nedjelja, pa je svakomu pravo - i trgovcu, obrtniku i narodu. I mi želimo, da se takogjer općinski ured zatvara u nedjelju, jer i oni koji su zaposleni na tom uredu, imaju pravo na počinak u nedjelju. Šteta je, što je preko sv. Mise otvorena u nedjelju još ‘Jugoslav. čitaonica’, koja se nalazi blizu župske crkve. I doista djeluje sablazno, da vjernik čita iz novina, koju vijest o noćnoj provali dućana ili o rezultatu koje nogometne i atletske utakmice dok u crkvi u neposrednoj blizini odjekuje najsvetije slovo: Evangjelje. Zato se čuju glasovi, da bi se imala čitaonica, a valjda i kafane zatvarati od 9 odnosno (zimi) od 10 do 11 sati, dok traje služba Božja...”².

▼ Pisma iz naroda

KORČULA. “Nada” društvo katoličkih žena izabralo je za svoju pokroviteljicu Bl. Ozanu, pak je na njezin blagdan 27.IV. duhovni vogja društva preč. Dn Božo Depolo u crkvi O.O. Dominikanca sv. Nikole držao sv. Misu, kojoj su prisustvovale korporativno sve članice društva, a na koru je pjevao zbor č. ss. Dominikanka. - U Nedjelju 17. o. mj. društvo je proslavilo “Majčindan”. Uveče je u zavodu “Angjela Čuvara” davalо potresnu dramu u 5 čina “Majčina slika”. I ako je komad prilično težak, ipak su ga naše diletantkinje baš majstorski izvele na opće zadovoljstvo brojne publike. To se ima zahvaliti pomlatku “Nade”, koja već od osnutka društva neumorno radi pak se je već dobro rutiniralo.³

...

² Narodna svijest, God. XVII-Br. 5, str. 2, Dubrovnik, 31. veljače 1935.

³ Narodna svijest, God. XVIII-Br. 21, str. 5, Dubrovnik, 28. svibnja 1936.

1 Narodna svijest, God. XVI-Br. 29, str. 1-2, Dubrovnik, 18. srpnja 1934.

✓ KORČULA. Katol. Društvo "Nada" započelo je svoj sezonski rad te je na Badnji dan priredilo "Božično Drvce" za siromašnu djecu i po svom običaju obdarilo cipelama i zimskim odijelom petnaestoricu najsistemašnjih. Pred blagdanom sv. Triju Kralja priredilo je ganutljivu dramu u 2 čina "Kristova ljubav pobjegjuje". Djevojčice su baš majstorski izvele svoje uloge a dvorana "Angjela Čuvara" bila je prepuna publike, koja je bila sva razdragana ovom lijepom predstavom. Društvo "Nada" nastaviti će i dalje svoj humanitarni i socijalno prosvjetni rad, te im želimo najljepši uspjeh.⁴

...

✓ 1930. traže sestre - "Zavod Andjela Čuvara Korčula", ali i drugi, (franjevci otok Badija, samostan Dominikanaca, Zaklonište siromaha) da im se udijeli sladora (šećera) za njihove potrebe, kako za pravljenje marmelade ili vina. U to vrijeme skupljale su se meginje (plod stabla *arbutus unedo*). Možda da Vam sestra biologinja koja piše svoje priloge u Ave Mariji napiše nešto više.⁵

✓ Dana 13. srpnja je u gradu održana svečanost proglašenja **O. Miškova** počasnim građaninom za zasluge u gradnji i osnivanju zavoda Andela čuvara. Kako je u prigodnim govorima rečeno, u tome mu je mnogo pomogao i sam Strossmayer, inače mecena i ljubitelj Korčule. Prvog listopada

je zavod otvorio svoju školsku godinu "s internatom, za odgoj odraslih djevojaka. Tko želi svoju kćer odgojiti pravom domaćicom i izobraženom, neka je ovom zavodu povjeri. Osim triju propisanih tečaja građanske škole, tu je i tečaj kućanstva, za kuhanje, krojenje, šivanje, vezenje; pa uče se jezici talijanski, njemački, francuski, onda glasovir, tamburica itd. Ovaj zavod još i svake druge ili treće godine sgodno upriličuje i naukovno-zabavni izlet sa svojim gojenicama, ko što je i ove godine po Hrvatskoj, po Slavoniji i po Bosni".⁶

...

✓ Neki dan prođu tri sestre pokraj naše stojne kuće u sv. Nikole. Pozdravim kao i uvijek, no za mene su to nova lica. Neka pamtim još iz "davnih" vremena, a neka nikad vidio. Jedna od njih se nasmije s komentarom: - "Vas znam kako ste lijepo pjevali!" Očito je nešto pobrkala. Nikad nisam bio pjevač (osim u gimnazijском bendu), pogotovo ne u solo izdanju, ali lijepo je čuti što mi se pripisuju i te sposobnosti. A, kad već "uhodim" sestre, onda ih se nađe i u Domu zdravlja na redovnom očnom pregledu, jer sve nas je više sa naočalima, kao i one dvije mlade sestre u bjelini na sv. Misi u katedrali.

○ ○ ○

4 Narodna svijest, br. 4-5, 31. siječnja 1936.

5 ASC Korčula - Lastovo, Općina Korčulanska, nesređena arhivska građa, arhivska kutija bb.

6 Zvonko LETICA, Sjećanja jedne generacije, str. 135, Korčula, 1990. Isto, 19.7.1913. Isto, 24.9.1913.

DOMINIKANCI U NAŠOJ SREDINI (II dio) (Lanterna sv. Marka 1/98)

O. Miškov je zaista ljubio Korčulu i nije slučajno izabrao baš Korčulu za područje svoje aktivnosti. Kada sam ga jednom zgodom, već kao sjeničtarac, zapitao kako se on, čovjek velikoga svijeta, može snaći u Korčuli, odgovorio mi je: "Moj Ladi, ovo je za mene predvorje raja!"

O. Miškov je bio uvijek aktivan, pisao je propovijedi, molitvenike, priručnik za misije, sastavljao jedan originalan rječnik na pet jezika, korespondirao s mnogobrojnim priateljima, napose s biskupom Strossmayerom. U arhivu provincije čuvaju se 23 pisma, koja je Strossmayer uglavnom slao o. Miškovu. Koliko je o. Miškov svojom dušom i propovjedničkom djelatnošću svojom i svoje braće bio osvojio Strossmayera za svoj red vidi se upravo iz ove korespondencije. U jednom pismu piše Strossmayer: "Ja sam od sad već sav Vaš, a Vi ste moji". Dio ove korespondencije čuvaju i sestre Dominikanke.

Tihi samostan sv. Nikole, okružen morem, borovima i makijom, bio je prikladan za duhovno i propovjedničko spremanje misionara, a i za fizički odmor nakon mnogih npora. O. Miškov, o. A. Novak, o. Orlandini i o. V. Bodlović odlažili su da drže korizmene i prigodne propovjedi po našim gradovima i da drže misije širom naše Domovine. Njihova misionarska djelatnost bila je tako intenzivna, da su neki, kao o. Miškov i o. Bodlović održali preko 300 svetih misija. Razumije se da su svoju aktivnost razvijali i u samom gradu Korčuli i po otoku i okolici. Uz katehezu u školi zavoda sv. Andjela Čuvara i duhovništvo u samostanu čč. sestara rado su

pomagali u Opatskoj crkvi propovijedanjem, pastoralnim ispolaganjem i kod svetih obreda. Kroz svoju crkvu sv. Nikole razvijali su razne pobožnosti, osobito prema Bl. Gospa širenjem molitve i bratovštine Presvetog ružarija te Trećim redom sv. Dominika. Srce Korčulana povezano se je vrlo rano sa srcem Velike Gospe, koje je ostalo toplo i pouzdano utoчиšte u svim

osobnim i obiteljskim potrebama. Koliko je suza i uzdaha palo pred Njezinim likom na bijelom mramornom oltaru i koliko je milosti, utjehe i smirenosti poneseno domovima iz tog oltara?! A za Njezinu moćnu zaštitu znaju ne samo Korčulani, nego i Žrnovci, Račićani i Pelješčani. Zato su Korčulani bili uvijek zainteresirani da se ovo njihovo malo Svetište sačuva. Njihovim doprinosima bilo je već god. 1665. prošireno lijevom lađom, ukrašeno oltarima naših domaćih majstora i popločano mramornim pločama.

Treba priznati i to da su Korčulani uvijek gajili simpatije prema fratrima svetog Nikole. U njima su gledali dobre prijatelje, savjetnike i tješitelje. Smatrali su se počašćenim njihovim posjetima u obitelji. Zato su u problemima samostana rado preuzimali i na sebe dio brige. Tako je bilo od početka, kao i za vrijeme tur-skog napadaja. A kada su useljenjem Arbanasa u samostan redovnici morali za pola godine napustiti samostan, obitelj Fazinić im je ustupila prvi kat svoje kuće. Advokati su besplatno činili samostanu svoje usluge, liječnici su besplatno liječili redovnike, trgovci su im po sniženoj cijeni prodavali svoju robu ili je darivali, narod ih je uzdržavao darovima i milostinjom. Fra Bene je svojom škrabicom siguran ulazio u kuće, dućane i kancelarije.

Vremena su se promijenila i s njima mogućnosti, ali ljubav je ostala. Djelotvorna ljubav ovoga svijeta i u najnovijoj akciji obnove krovista sv. Nikole. Ostala je i zahvalnost.

o. Andelko Fazinić

NAŠI POKOJNICI

O. MARIJAN BIŠKUP dominikanac

23. 8. 1939. - 5. 01.2018.

OBAVIJEŠT O SMRTI

Obavještavamo vas da je u noći 4./5. siječnja 2018. u Zagrebu,
u 79. godini života, 60. godini redovništva i 53. godini svećeništva
prešao s ovoga svijeta u vječnost

Fr. Marijan Biškup, OP

Vijest Hrvatske dominikanske provincije o preminuću p. Marijana Biškupa, munjevitom se brzinom proširila diljem zemlje, kao i u inozemstvo. Bilo je to neugodno iznenadenje za sve koji su poznavali o. Biškupa, jer se njegova smrt dogodila posve iznenada. Revan i točan u najmanjoj obvezi redovničkog života, nemalo je začudio svoju subraću što se nije pojavio ujutro s njima na redovito, zajedničko slavljenje euharistije. Međutim, dok su oni, ne mogavši ga više čekati, počeli slavili ovozemaljsku misnu žrtvu, on ju je, vjerojatno istovremeno, slavio na zbiljski način, s anđelima, u dvoru nebeskom. Tu je, zajedno s nekrvnom žrtvom Sina Božjega, prikazao i svoj život u kaležu Božjega milosrđa iz kojega je 53 godine, kao svećenik, napajao svoju dušu. Zato, umjesto tuge za ovim Božjim čovjekom, možemo slobodno reći: „blago njem“!, ili pak sa sv. Katarinom Sijenskom – ‘zavidimo mu svetom zavišću’. Pater Biškup je bio uvijek spremam pomoći gdje god je i

kad god je mogao. Osobito ćemo ga pamtiti kao neumornog, znanstvenog istražitelja života i kreposti hrvatskih svetaca i blaženika. A proces za proglašenjem svetim bl. Augustina Kažotića zaokupio je, možemo slobodno reći, najveći dio njegova života. Jednako se tako zalagao i za kanonizaciju bl. Ozane. Redovito je pisao o njoj članke u Glasu Koncila povodom njezina blagdana. Ali nije htio ostati u tome usamljen. Tražio je suradnike i poticao sve da pišu i da se zalažu na tom području. Jer, - govorio je, - tko će promicati naše svece ako nećemo mi sami! Sigurna sam da su mu naši dragi blaženici i sveci već uzvratili za njegovu gorljivost i da zajedno s njima sada uživa u blaženu gledanju Onoga kome su posvetili svoj život.

O. Marijan Biškup bio je do nedavno redoviti sveučilišni profesor na KBF Sveučilišta u Zagrebu. Isti je fakultet prenio vijest o iznenadnoj smrti o. Biškupa svim svojim profesorima, studentima i djelatnicima sljedećeg sadržaja:

Obavješćujem Vas da je svoj ovozemaljski život vječnim zamijenio profesor emeritus Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, o. Marijan Biškup, OP.
U prilogu Vam dostavljam informacije o sprovodnim obredima i Misi zadušnici.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

U Dekanatu Fakulteta na I. katu (soba 101), od ponedjeljka 8. siječnja 2018. do petka, 12. siječnja 2018., u vremenu od 8.00 do 16.00 sati, bit će otvorena Knjiga sučuti u spomen na dragog Pokojnika. Svi koji želite pozvani ste doći upisati svoje sjećanje.

Pozdrav u Kristu!

Prof. dr. sc. Mario Cifrak, dekan Fakulteta

Sprovod o. Marijana Biškupa

Sprovod p. Marijana Biškupa bio je u utorak 9. siječnja na zagrebačkom groblju Mirogoju. Sprovodne je obrede vodio pomoćni zagrebački biskup Ivan Šaško, izaslanik zagrebačkoga nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića, uz razočnost 50-tak redovničkih i biskupijskih svećenika, 30-ak bogoslova i isto toliko redovnica različitih družbi, te mnoštvo prijatelja, znanaca i bivših studenata o. Biškupa. Biskup Šaško je na početku sprovida istaknuo kako smo se „okupili kao suputnici, dionici Božjega dara besmrtnosti, da bismo sproveli, da bi nas Bog učinio dionicima sprovida kojim redovnik, dominikanac,

profesor, prijatelj, naš brat svećenik Marijan Biškup s ovoga svijeta odlazi k našemu Stvoritelju, svomu nebeskomu Otcu u zagrljaj.“ Govoreći o milosrdnom Ocu čiji je o. Marjan bio sluga i svećenik, biskup je nastavio: „Svatko tko poznaje Marijana nosi u sebi spomen na njegovu blagost i dobrohotnost, dječačku vedrinu, susretljivost i uljudnost, marljivost i predanost u ispunjavanju dužnosti... U kršćanskoj su se nadi otca Marijana povezale ljubavi: ljubav prema redovničkomu pozivu kao dominikanca, ljubav prema liturgiji, ljubav prema teološkom promišljanju, brižnosti za kršćanski moral, ljubav prema hrvatskoj

domovini, ljubav prema čovjeku u združenosti s nebeskom prisutnošću po svetima“, istaknuo je, između ostaloga, biskup Ivan Šaško.

Fr. Slavko Slišković OP:

Oproštajne riječi od svog subrata, o. Biškupa, izrekao je provincial hrvatskih dominikanaca o. dr. Slavko Slišković, koji je ukratko iznio njegov plodan životni, redovnički i znanstveni put. Naime, osamdesetih godina XX. stoljeća, nakon povratka sa studija u Rimu fr. Marijan svoj redovnički život provodi u samostanu Kraljice sv. Krunice u Zagrebu, a pastoralno je bio uglavnom vezan uz crkvu Ranjenog Isusa u zagrebačkoj Ilici, rekao je provincial i dodao: „U samostanu je redovito imao brojna zaduženja. Više puta je bio biran za samostanskog priora i lektora, a službu supriora povjeravalo mu je više priora te ju je vršio sve do smrti jer je svojom stalnom prisutnošću i odgovornim pristupom bio jamstvo redovitog odvijanja samostanskog života.

Na razini Hrvatske dominikanske provincije višekratno je obnašao službe člana provincialnih skupština, provincialnog vijećnika, promicatelja kanonizacije i štovanja naših svetaca, člana Povjerenstva za ispitivanje ređenika i kandidata za isповједne ispite te Liturgijskog povjerenstva. Svojim znanjem i iskustvom uvelike je pridonio sastavljanju brojnih akta naše Provincije, ali i oblikovanju njezinih članova u intelektualnom, liturgijskom i pastoralnom vidu. Od 1979. do 1999. obnašao je službu prosinodalnog suca Nadbiskupskog ženidbenog suda, a nakon toga suca Međubiskupijskog suda prvog stupnja

u Zagrebu. (...) Nad ljesom je križ s imenom Marijan Biškup, a ispod njega je malena crta koja spaja godine: 1939. i 2018.

U njoj su skrivene brojne radosti i žalosti, uspjesi i manje uspješni događaji koji su obilježili život dragoga nam pokojnika. Poznajući ga već gotovo četvrt stoljeća usuđujem se istaknuti nekoliko životnih niti vodilja koje sam kod njega prepoznavao, istaknuo je fr. Slavko. Prva je nesumnjiva ljubav prema rodnom kraju i obitelji iz koje je potekao. Možda je rani odlazak u dominikansko sjemenište u Bolu na Braču, bez modernih sredstava komunikacije i mogućnosti češćih susreta, još snažnije povezao Marijana s varaždinskim krajem i obitelji. Slikovito govorеći, oni su bili stalna oaza gdje je nalazio hlad i okrjepu nakon žege dana. No, oni su ga i oblikovali kao čovjeka i redovnika.

Čini se da se u riječima koje je nerijetko ponavljao: ‘Moj je otac bio rudar!’, nalazi izvor njegove redovničke skromnosti, ali i ljudske upornosti u svakom pothvatu koji je započinjao. Druga vodilja bila mu je pripadnost Redu propovjednika. Treća odrednica bila je ljubav prema studiju i Katoličkom bogoslovnom fakultetu, što mu je u našim krugovima pribavilo nadimak ‘Veleučeni’. Odlazak na Fakultet doživljavao je kao radost, ali i stanovitu svečanost kojoj je ozbiljno pristupao, što se osjetilo u nutarnjoj pripravi i vanjskom izgledu. Čini se da ga onaj početni zanos za učenjem i prenošenjem znanja nije napustio sve do zadnjih dana. Na koncu, ali ne i na posljednjem mjestu, Biškupova je ljubav prema svećima. Posebno mjesto u njegovu

životu zauzimao je bl. Augustin Kažotić i Ozana Kotorska. Prije godine dana objavio je knjigu 'Divote se govore o tebi, Djevo Marijo (u izdanju Glasa Koncila, op.a) u kojoj je predstavio mariologiju hrvatskih dominikanaca. Bio je član papinske Marijanske akademije i Hrvatskoga mariološkoga instituta."

U ime Hrvatske dominikanske provincije i svih njezinih članova, oče Marijane, izričem zahvalnost za Tvoj život, a Boga molim da Te primi u zajednicu svetih s kojima si već ovdje na zemlji bio u zajedništvu sentimenta i intelekta", rekao je provincial HDP o. Slavko Slišković.

Prof. dr. Mario Cifrak:

Potom je u ime Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu dekan dr. Mario Cifrak, zahvalio nekadašnjem profesoru i „profesoru emeritusu“ zagrebačkoga Sveučilišta, te podsjetio na njegovo znanstveno-nastavno djelovanje kao profesora moralne teologije i prodekana za nastavu, nositelja poslijediplomskoga

specijalističkoga studija na Katedri moralne teologije na KBF-u, dionika projekta „srednjovjekovna baština u Hrvata“, profesora na Katedetskom institutu u zagrebu, člana Etičkoga povjerenstva zagrebačke Klinike „SUVAG“, autora brojnih članaka, priloga, prikaza i prijevoda s područja moralne teologije i teološke misli u Hrvata s respektabilnih oko 240 bibliografskih jedinica. Osim toga, rekao je dr. Cifrak, vrijedno je spomenuti barem nekoliko samostalnih djela ili knjiga kod kojih je sudjelovao u pripremi i objavljanju na hrvatskom, talijanskom i francuskom jeziku: „Magistri Joannis (Stojković) de Ragusio“, Il beato Agostino Kazotić!, „Blaženi Augustin Kažotić“, „Bogoslovne kreposti u djelima Klementa Ranjine“ i drugo. Bio je redaktor tema iz moralne teologije i liturgike „Općega religijskoga leksikona“, član uredništva časopisa „Croatica christiana periodica“, glavni urednik glasila „Blaženi Augustin Kažotić“, suradnik „Glasa Koncila“ i drugo. Osim toga bio je i član nekoliko znanstvenih ustanova u zemlji i inozemstvu te je

sudjelovao na brojnim domaćim i inozemnim znanstvenim skupovima. Dekan Cifrak je također podsjetio: „Poštovani profesore, učili ste nas krepostima i pri tom uvijek isticali ‘in medio stat virtus’ (krepot je u sredini). Kreposni ljudi ‘teže k blaženom gledanju Boga licem u lice i neumorno rade na proslavi Božjega imena i proširenju Božjega kraljevstva na zemlji’. Dok se u ovom trenutku opravštamo od Vas kao Katolički bogslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, želim u ime svih njegovih profesora, djelatnika i studenata zahvaliti za Vaše djelovanje među nama koje je imalo ‘kao zadnji cilj životno usmjerjenje duše prema Bogu u vjeri i ljubavi, u nasljedovanju i u posvemašnjem predanju Kristu’. Ti, blagi Kriste budi ‘laus eius in ecclesia sanctorum’ (Ps 149,1). Počivao u miru Božjem!“

o. Zvonko Knežević OP

Nakon sprovodnih obreda na zagrebačkom groblju Mirogoj, u samostansko-župnoj crkvi Kraljice sv. Krunice slavlјena je misa zadušnica koju je predslavio fr. Zvonko Knežević, prior samostana. On je još jednom ukratko istaknuo

kršćanski odgovor na tajnu smrti, kojega je nje-
gov redovnički subrat o. Biškop živio i propo-
vijedao cijeli svoj život. „Smrt za svako ljudsko
biće jest i ostaje velika, najveća tajna koja i kod
nevjernika izaziva poštovanje. O njoj ništa ne
možemo reći na temelju vlastitog iskustva. Od-
govor se nalazi u dubini naše vjere.“ – rekao
je o. Knežević te podsjetio na riječi iz Ivanova
Evangelija kada učenici nisu mogli shvatiti kamo
Isus odlazi, na što on misli kad im govori o svom
odlasku. „Strah ih je, boje se. Isus ih, kao i toliko
puta do sada, ohrabruje i traži od njih vjeru.
Ne vjeru u boga filozofa, nego vjeru u Boga Oca
Isusa Krista. U Kristu više nego u svemu stvo-
renom očituje se veličina i slava Božja: ‘Tko je
mene video, video je i Oca’ reći će Filipu, koji kao
i Toma traži jasan i nedvosmislen odgovor, kao
što to traži svako ozbiljno pitanje. Naš brat Ma-
rijan sav je svoj život, svoje snage i sposobnosti
uložio da nađe i zadobije ovaj život. Iz ljubavi i
težnji prema ovom životu on je proučavao, pou-
čavao, razmatrao, molio, obdržavao redovničke
zavjete i opsluživao redovnička pravila. Jednom
riječju, ovom cilju podredio je sav svoj život.“

rekao je prior i zaključio: „Znam da i nakon ovih riječi naša pitanja neće prestati. Trajat će sve do onoga trenutka dok sam nebeski Otac ne otare i posljednju suzu s naših očiju, tada ga više ništa nećemo pitati, a naši će jecaji prijeći u klicanja.

Mi vjernici, svoje suputnike na hodočašću života, a naš brat Marijan je bio naš suputnik, i kad se rastajemo od njih ne napuštamo, ne ostavljamo same, nego ih svojim molitvama preporučujemo nebeskom Ocu.“

OSNOVNI PODACI O. MARIJANA BIŠKUPA

*iz pera Tomislava Vukovića,
GK od 14. siječnja 2018.*

Rođen je 23. kolovoza 1939. u Završju, općina Novi Marof, mjestu 50-ak km od Zagreba prema Varaždinu, u obitelji sa šestero djece otca Ćirila i majke Margarete rođ.- Plantak. Osnovno obrazovanje stekao je u susjednom Radovanu, gimnaziju je započeo u Varaždinu, a završio u dominikanskoj srednjoj školi u Bolu na Braču. Nakon toga položio je g. 1958. prve zavjete u Dominikanskom redu te iste godine započeo studij na Visokoj dominikanskog bogoslovnoj školi u Dubrovniku. Nastavio ga je po povratku s odsluženju vojnoga roka g. 1963. na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, kada je položio i vječne redovničke zavjete. Za svećenika je zaređen 1965. u Zagrebu, a diplomirao je 1966. kada je otišao za župnoga vikara u župu Žalec kod Celja u Sloveniji. Tada je, razumije se, naučio slovenski jezik pa je do posljednjih godina života rado odlazio pastoralno pomagati slovenskoj subraći, članovima Hrvatske dominikanske provincije. Potom je g. 1968. premješten u dominikanski samostan u Šibeniku, odakle je

uz redoviti pastoral 1969. magistrirao teologiju na zagrebačkom Bogoslovnom fakultetu. Iste godine otišao je na studij u Rim, gdje je 1971. postigao magisterij iz liturgike na Sveučilištu Anselmianum, dvije godine kasnije doktorat iz teologije na Sveučilištu sv. Tome Akvinskoga – „Angelicum“ s tezom „Liturgija sv. Petra i hrvatski glagoljski misali“, kao i 1975. diplomu iz specijalizacije u moralnoj teologiji. Odmah nakon doktorata započeo je njegov rad na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Svoj redovnički život proveo je u zagrebačkom samostanu Kraljice sv. Krunice, ali se nikada nije odrekao pastoralna te je bio uglavnom vezan uz crkvu Ranijenog Isusa u zagrebačkoj Ilici. U samostanu je redovito imao brojna zaduženja. Više puta je bio biran za samostanskoga priora i lektora, a službu supriora povjeravalo mu je više piriora te ju je vršio sve do smrti jer je svojom stalnom prisutnošću odgovornim pristupom bio jامstvo redovitoga odvijanja samostanskoga života. Na razini Hrvatske dominikanske provincije višekratno je obnašao službe člana provincijskih skupština, provincijskoga vijećnika, promicatelja kanonizacije i štovanja dominikanskih svetaca, člana Povjerenstva za ispitivanje ređenika i kandidata za isповједne ispite te Liturgijskoga povjerenstva. Svojim znanjem i iskustvom uvelike je pridonio sastavljanju brojnih akata dominikanske provincije, ali i oblikovanje njezinih članova u intelektualnom, liturgijskom i pastoralnom vidu. Od 1979 do 1999. obnašao je službu prosinodalnoga sudca Nadbiskupskoga ženidbenoga suda, a nakon toga sudca Međubiskupijskoga suda prvoga stupnja u Zagrebu.

Ci ha lasciati P. Marijan Biškup OP

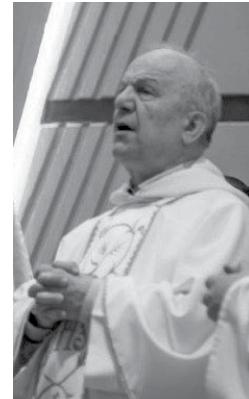
(*napustio nas je p. Marijan Biškup OP*)

January 5, 2018

P. Marijan Biškup OP, socio corrispondente della PAMI, è ritornato nella Casa del Padre il 5 gennaio 2018. Era professore Emerito della Facoltà di Teologia all'Università cattolica di Zagabria. Aveva 79 anni di età, di cui 60 di vita religiosa e 53 di sacerdozio.

Nato a Završje il 23 agosto del 1939, era entrato nell'Ordine domenicano nel 1956. Dottore in Filosofia e in Teologia, aveva frequentato l'Anselmianum di Roma e si era poi specializzato in Morale all'Alfonsianum. Dal 1977 insegnava teologia morale all'Università Cattolica di Zagabria.

Faceva parte dell'Istituto Mariologico Croato e ha partecipato ai vari Congressi Mariologico Mariani Internazionali.

Ukratko

Izvor: Laudato.hr – dobra informacija

BIŠKUP, Marijan, svećenik, dominikanac, doktor teoloških znanosti, umirovljeni profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, promicatelj kauze za proglašenje svetim bl. Augustinu Kažotića (Završje, Novi Marof, 23. 8. 1939.)

Odrastanje. Njegovi roditelji Ćiril i Marga-reta, rođena Plantak, bili su seljačkoga porijekla. Vjenčani su godine 1926. u župi Margečan kraj Varaždina, a živjeli su u Završju u općini Novi Marof. Otac je pokojni od 1985., a majka od 1987. godine. Uz Marijana je u obitelji rođeno još petero djece: Marko, Živko, August, Agata i Đurđica. Živjeli su i odrasli u rodnom selu u skromnim uvjetima. Otac je bio rudar punih četrdeset godina.

Iz vjerskoga života. Obitelj Biškup živjela je tradicionalnim vjerničkim životom. Obiteljska molitva bila je redovita. Večernja molitva bila je i mjesto i vrijeme prve obiteljske vjerske kateheze. Na župni vjeronauk išlo se za sakramente prve pričesti i krizme. **Obrazovanje, redovništvo, svećeništvo.** Četiri razreda osnovne škole završio je u Radova-nu, sljedeće tri godine školovanja nastavio je u

gimnaziji u Varaždinu, a četvrti je razred nastavio i završio u osmogodišnjoj školi u Bolu na Braču. Nakon toga je, 1954., upisao peti razred Dominikanske klasične gimnazije u Bolu. Pet i šesti razred pohađao je redovito, a sedmi razred gimnazije polagao je privatno u ljetu 1956. iza šestoga razreda. Osmi razred i maturu polagao je u lipnju 1957. U to vrijeme kao sjemeništarac je provodio redoviti život kandidata za redovnički i svećenički poziv.

Nakon mature u lipnju 1956. ušao je u dominikanski novicijat u Dubrovniku, a prve redovničke zavjete položio je 1957. u Dubrovniku. Nakon toga upisao je studij filozofije i teologije na Visokoj dominikanskoj bogoslovnoj školi u Dubrovniku. U veljači 1959. prekinuo je studij i otišao na odsluženje vojnoga roka. Iz vojske se vratio 1961. i nastavio studij filozofije i teologije. Doživotne zavjete položio je 27. rujna 1963. u Dubrovniku. Nakon završenoga studija filozofije i prve godine teologije prešao je na Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu na kojem je upisao drugu godinu teologije, odnosno četvr-tu godinu studija. Za svećenika ga je, 29. lipnja

1965. u zagrebačkoj katedrali zaredio kardinal Franjo Šeper. Diplomirao je u lipnju 1966. i te je godine imenovan kapelanom u Sloveniji, u župi Žalec kraj Celja. Nakon dvogodišnjega boravka u Sloveniji, godine 1968. otišao je u Šibenik gdje je pripremio te je 1969. obranio magistarski rad iz teologije. U dominikanskoj zajednici u dva je navrata obnašao službu priora samostana, u više navrata službu dopriora, samostanskog lektora i člana Provincijskoga vijećnika. Godine 1969. otišao je na specijalni studij liturgike na „Anselmianum“ u Rimu. Drugi magisterij iz teologije položio je 1971., specijalizirao je liturgiku. Istovremeno je u lipnju 1971. na Sveučilištu sv. Tome Akvinskoga (Angelicum) u Rimu položio usmeni ispit za doktorat, a 1973. je s tezom „Liturgija sv. Petra i hrvatski glagoljski misali“ na istome Sveučilištu postigao doktorat iz teologije. U međuvremenu je 1971. na „Alfonsonianu“ upisao specijalizaciju iz moralne teologije koju je 1976. završio.

Asistentom pri Katedri moralne teologije imenovan je godine 1973., a te iste godine počeo je predavati moralnu teologiju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, od 1977. na Katehetskom institutu te ljudska

prava također na Katoličkom bogoslovom fakultetu od 1991. Habilitirao je 1979. i postao naslovnim docentom. Godine 1990. postao je sveučilišnim docentom, 1997. promaknut je u izvanrednog, a 2000. za redovitoga sveučilišnoga profesora. Reizbor za redovitoga profesora u trajnom zvanju bio mu je 2005. Od 1998. do 2001. obnašao je službu prodekana za nastavu. Na službu obnašatelja pročelnika Katedre za moralnu teologiju imenovan je 1998., pročelnikom je postao 1999. i ponovno 2005. Desetak godina bio je voditelj poslijediplomskoga studija i predavač u moralnoj specijalizaciji. Sudjelovao je na deset međunarodnih i na pet domaćih znanstvenih skupova. Autor je oko 240 bibliografskih jedinica o raznim moralnim temama te o piscima s područja moralne teologije. Autor je ili suautor više znanstvenih i stručnih knjiga.

Osobno. Veseli ga proučavanje svjedočanstava svetosti hrvatskih dominikanskih blažeđnika Augustina Kažotića i Ozane Kotorske, sa zanimanjem istražuje ikonografska i liturgijska svjedočanstva o njihovom kreponom životu i svetosti. O tome je objavio više knjiga.

(sabrala s. Slavka Sente)

O. VESELKO BEGIĆ

15. 10. 1937. – 23. 2. 2018.

U petak 23. veljače 2018. preminuo je u Splitu, u 81. godini života, 57. godini redovništva i 52. godini svećeništva fr. Veselko Begić, dominikanac. Rođen je 15. listopada 1937. u Gradacu (Posušje) u brojnoj obitelji, od oca Ante i majke Josipe rođ. Koštro. Imao još tri brata (svećenika Rafaela, Ljubomira i pok. Vinka, kao i dvije sestre (časnu sestru Matiju-Dobroslavu i Anu). Nakon osnovne škole u rodnom mjestu, Veselko jer osjetio poziv za svećenički stalež. Oduševio ga je Red propovjednika, te je krenuo u Bol, gdje

je završio gimnaziju. Teološki je studij pohađao u Dubrovniku i Zagrebu. Za svećenika je zaređen 26. lipnja 1966. u Zagrebačkoj katedrali. Najveći dio svoga svećeničkog i redovničkog služenja, (od 1980.) proveo je u Trogiru, rodnom mjestu našega blažeđnika, Augustina Kažotića.

U nedjelju 10. srpnja 2016., u istoj crkvi Svetog Dominika gdje je dugi niz godina bio prior, svećano je obilježio 50. obljetnicu svoga misništva. Misi zahvalnici pridružio se i rođeni brat o. Veselka, franjevac fra Rafael Begić i fr. Luka Prcela OP.

Uvodeći u misno slavlje fr. Veselko je zahvalio Bogu što mu je dao priliku obilježiti ovaj

U Splitu pokopan fr. Veselko Begić

Posljednji ispraćaj pokojnog fr. Veselka bio je na groblju Lovrinac u Splitu, u srijedu 28. veljače 2018. Uz njegovu rodbinu i prijatelje na sprovodu su bila braća dominikanci i sestre dominikanke.

Fr. Veselka su uz mons- Marina Barišića, nadbiskupa splitsko-makarskog, ispratili i drugi redovnici i dijecezanski svećenici te časne sestre. Sprovodne obrede vodio je fr. Petar Galić, starješina samostana sv. Dominika u Trogiru, koji je na početku homilije rekao kako je fr. Veselko bio osebujna i simpatična osoba. Imao je djetinje srce koje se moglo dobro naslutiti i u njegovoj privrženosti Blaženoj Djevici Mariji.

Svaki dan je uporno, bez obzira u kakvom su stanju bile glasnice (zbog bolesti, prehlade), predmolio svetu krunicu u crkvi. To je odzvanjalo u zadnje vrijeme s crkvenoga kora jer se zbog zdravstvenih poteškoća nije mogao spustiti u crkvu. Fr. Petar je potom iznio nekoliko razmišljanja Trogiranima o fr. Veselku koji su naglasili kako je on bio „dobar čovik, dobar fratar i dobar svećenik.“

Misu zadušnicu u samostanskoj crkvi u Trogiru predvodio je provincijal Hrvatske dominikanske provincije fr. Slavko Slišković koji je uvodno podsjetio na pokojnikov životni put posebno istaknuvši njegovu požrtvovnost koju je iskazivao tijekom Domovinskog rata kada je samostanske prostore otvorio brojnim izbjeglicama i prognanicima, osiguravajući im uz smještaj i sve ostalo potrebno za dostojan život.

Najveći dio života, od godine 1980. pa do smrti živio je u gradu-otoku Trogiru. Postao je simbolom dominikanske nazočnosti u ovom

veliki jubilej. Pozdravio je svu rodbinu, braću svećenike, gradonačelnika Antu Stipčića, pjevče i sve drage prijatelje koji su došli podijeliti s njim ovu radost. Posebno se obratio svojim Trogiranim riječima: „Hvala vam dragi moji Trogirani za sve lijepo što sam prošao u vašem gradu. Bio sam u mnogim krajevima zemlje i svijeta, ali Trogir u mom srcu zauzima posebno mjesto.“ Veselkov subrat, fr. Luka Prcela, u svojoj homiliji osvrnuo na ovaj jubilej, rekavši: „Milošću Božjom smo svećenici, ali samo se neki mogu ponositi s pola stoljeća svećeništva. Fra Veselko je jedan od rijetkih koji je dobio i nagradu Grada u kojem djeluje, Grada Trogira.“ Potom je fr. Luka, izdvojio pojedine dijelove životnog puta fra Veselka koji i nije uvijek bio lagan.

Na kraju misnog slavlja gradonačelnik Ante Stipčić poklonio je zlatomisniku repliku ploče na kojoj su stihovi „Lijepe naše“, a koja se nalazi na pročelju zgrade Kneževa dvora.

„Iskreno se radujem što Vam danas mogu u svoje osobno ime i u ime svih Trogirana čestitati 50. obljetnicu svećeništva i izreći zahvalnost za sav dugogodišnji rad popraćen molitvom i odricanjem.“ - kazao je gradonačelnik i slavljeniku zaželio još mnogo godina u zdravlju i sreći.

gradu, ali jednako tako u Redu je bio simbol Trogira.

Osim brigom o očuvanju samostana, njegovoj obnovi i prezentaciji kulturnih dobara, njegovanja raznih oblika pobožnosti, vodio je duhovnu skrb o trogirskim sestrama benediktinkama te sestrama dominikankama u Šibeniku, rekao je provincijal Slišković i dodao: "Istina, ponekad je život p. Veselka ovdje u Trogiru u odnosu na Hrvatsku dominikansku provinciju izgledao svojevrsnim otokom ili čak inozemstvom, budući da nije uvijek imao s kim dijeliti zajedništvo redovničkoga života. Međutim, on je nastojao ne postati stranac ili izolirani otok. Rado je primao braću, pratilo događaje i pothvate u Provinciji te ih moralno i materijalno podupirao. Kako ne bi ostao otok okružio se vjernicima laicima koji su mu pomagali u pastoralnom radu, ali i životnoj svakodnevici".

Završavajući homiliju provincijal je zahvalio svima koji su ga pratili i bili mu na usluzi do

posljednjeg dana ovozemnog života, posebno dugogodišnjoj liječnici i medicinskom osoblju. Potom je zahvalio i fr. Veselkovoj obitelji: sestra Ani i č. s. Dobroslavi; braći Ljubi i fra Rafaelu, nevjesti Anici, nećakinjama i nećacima i drugim članovima obitelji; kao i zajednici u Trogiru.

Na kraju misnoga slavlja, u ime samostanske zajednice sućut obitelji i riječ zahvale svima koji su bili u pokojnikovoj blizini uputio je fr. Petar Galić, a u ime trogirskih svećenika katedralni župnik don Vinko Sanader. U ime grada Trogira, riječ sućuti uputila je zamjenica grada načelnika gđa Ruža Kovačević Bilić. (usp. www.dominikanci.hr)

Mnogopoštovani p. Veselko,

Hvala dragom Bogu da sam imala sreću živjeti s Vama osam godina. Bili ste mi kao dobar brat i otac. Mnogo sam od vas naučila. Bili ste čovjek molitve i velikodušne ljubavi. Niste se ustručavali prihvatići bilo kojeg posla što je god

trebalo u samostanu. Pomagali ste svakom tko je bio u potrebi, bilo duhovnoj ili materijalnoj. Za svakoga ste imali vremena i primjerenu riječ ohrabrenja. Neka Vas za sve to dobri Bog nagradi. Posebno ste bili pobožni Majci Božjoj i rado molili svetu krunicu. Vjerujem da će vas draga Gospa dovesti u Kraljevstvo svoga Sina.

STIPE MADŽAR

HRVATSKI BRANITELJ
1962. – 2018.
(nećak s. Milanke Nakić)

Još jedan hrvatski branitelj, Stipe Madžar, u pu-nini životne dobi, zaklopio je zauvijek svoje zemaljske oči. U četvrtak 25. siječnja 2018. godine, preselio se u vječnu domovinu moj dragi nećak Stipe Madžar. Rođen je 1962. godine u župi Mirlović Zagora (Drniš) od oca Marka i majke (moje sestre) Stane rođ. Nakić (roditelji su po-kojni). Treće je, od šestero djece u svojoj obitelji. Roditelji su svojoj djeci osigurali školovanje kako bi se mogli što bolje osposobiti za život. Tako je i Stipe, nakon završene zanatske škole, u Splitu našao posao i počeo zarađivati kruh. No, uz posao se susreo djevojkom Marijom s kojom je sklopio kršćanski brak. Imaju dva sina, Marka i Franu, koji su na ponos obitelji. Sinu Frani rodila se, prije par mjeseci, prošle godine 2017., kći Marija. Unučici se Stipe posebno radovao jer je postao djed. (Nažalost ta ovozemaljska radost nije dugo trajala...!)

Bezbrižan obiteljski život zasjenio je Domo-vinski rat. Stipe, kao i njegova dva brata, spre-mno su krenuli 1991. braniti domovinu Hrvat-sku u Šibenskom zaleđu. Njihova je postrojba prva zaustavila neprijateljske tenkove u Pakovu Selu. Hrabri branitelji nisu žalili svoje živote, ostali su do kraja štiti i braniti svoju domovi-nu. Nakon 1995. Stipe se napokon vratio svojoj obitelji. Svima će ostati u sjećanju kao umilja-ta, plemenita i dobra duša. Znao je posjećivati

Izraz moje sućuti upućujem vašoj rodbini, braći dominikancima na čelu s provincijalom o. Slavkom Sliškovićem i svima koji su vas voljeli i bili Vam blizu kad god ste i Vi nešto trebali.

Neka Vam je laka hrvatska zemlja. Počivali u miru Božjim!

s. M. Andrijana Zebić

svoje tetke (mamine sestre). Kod mene je znao navraćati kad sam bila u Šibeniku.

Početkom prošle, 2017. godine saznala sam da se bori sa opakom bolešću. Kad god sam ga nazvala javio bi se riječima: „E, Bog tetka moja! Drago mi je što se čujemo.“ Bog mu je bio u ustima i u srcu. Zato je mogao s vjerom prihva-titi svoj križ bolesti, no, ipak se uvijek nadao da će ‘biti bolje’. U njegovim je teškim trenucima uvijek bila uz njega vjerna i hrabra supruga Ma-rija kao i sinovi Marko i Frane.

Znajući za njegovo teško stanje nastojali su mu pomoći, koliko god su mogli, i materijalno i duhovno, njegova sestra Mladenka i brat Nediljko. Sestra je s njim rado dijelila svoja duhovna iskustva. Tako je Stipe svjesno, u čvrstoj vjeri, primio sakrament bolesničkog pomazanja, kako bi bio što spremniji preseliti se na drugu oba-lu života, u susret Milosrdnom Ocu, u kojem nema više ni smrti ni boli ni rastanka.

Budući da je bio hrvatski branitelj, supru-ga Marija pobrinula se za njegov dostojanstven ispraćaj. Sprovodne je obrede vodio njegov žu-pnik don Darko Matijević, koji je također pred-vodio sprovodnu misu nakon pogreba. Pokopan je, uz uobičajene vojne počasti, u braniteljskoj grobnici, u Splitu, gdje je i živio sa obitelji. Nje-govoj supruzi Mariji, u znak zahvalnosti uru-čena je hrvatska zastava. Na vječni ga je počinak ispratila njegova obitelj, supruga Marija i sinovi

Marko i Frane sa obitelji; braća i sestre sa obiteljima, brojna rodbina, prijatelji, znaci, sestre dominikanke, hrvatski branitelji. Ta, napustio nas je u punoj muževnoj snazi, naš voljeni Stipe Madžar. Bio je tužan rastanak, koji će dugo ostati u srcima njegovih najdražih.

JOSEF SCHMIDT

1924. – 2018.

U četvrtak 1. veljače 2018. preminuo je, u 94. godini života, nekadašnji naš dobročinitelj, g. Josef Schmidt. Rođen je 22. siječnja 1924. u Temerinu, kod Novog Sada. Započeo

je svoje školovanje najprije u Novom Sadu, pa u Beogradu, Budimpešti, Beču. Želio je završiti Učiteljsku akademiju, što mu je napoljno uspjelo, ali tek u Njemačkoj. Za vrijeme 2. Svjetskog rata morao je, naime, 1944., zbog svog njemačkog podrijetla, zajedno sa svojom obitelji, pobjeći iz svoga doma i potražiti sigurnije sklonište. Bio je to nadasve rizičan bijeg, koji je trajao gotovo cijelu godinu. Stigao je, 1945., preko Beča u Bayern. Rado je i ponosno isticao da je on „Dunavski švaba“. Josef je bio velikodušan čovjek. Premda nije bio

Dragi naš nećače, bila ti laka hrvatska zemlja. Dobri Bog te nagradio vječnom svjetlošću. Počivao u miru Božjem!!!

Teta Danica – s. Milanka
Zagreb, 25. siječnja 2018.

In memoriam

SJEĆANJE NA MOGA POK. ŠOGORA IVANA CAFUKA

U ovom broju glasila Ave Maria želja mi je osvrnuti se sa nekoliko misli na moga pok. Šogora Ivana, supruga moje sestre Fanike koji je iznenada, nakon kratke i teške bolesti, napustio ovozemni život 2. kolovoza 2017. godine. U prošlom sam broju našega Glasila AM bila više usredotočena na svoga brata Stanka, koji je preminuo ni puna dva mjeseca nakon Ivana.

Bila je srijeda, dan posvećen svetom Josipu čuvaru i zaštitniku svete Obitelji, a posljednji ispraćaj Ivanov bio je 4. kolovoza, na prvi petak,

dan posvećen Srcu Isusovu. Kako znakovito da Gospodin, osobe predane kršćanskom životu, uzima na tako simbolične dane! To je naš Ivan očito zasluzio svojim kreposnim životom. Redovito je obavljao svoje vjerske i kršćanske dužnosti, dokle god je u njemu bio i atom snage išao je na Nedjeljnu svetu misu, sakramente, a i svake je godine vjerno hodočastio Majci Božoj Bistričkoj.

Sve nas je iznenadio, jer nismo znali da je ta opaka bolest u njemu tinjala možda i duže vrijeme. Ivan je bio radišan čovjek, ljubav prema poslu za njega je bila jača od svake slabosti, ali na žalost sve ima svoj kraj te je ipak trebao prihvatići poraz koji mu je bolest nametnula. Nakon što su liječnici objelodanili dijagnozu njegove bolesti, borba za životom njega i njegove cijele obitelji trajala je samo dva dana. Budući da je sa svojom suprugom Fanikom obitelj odgajao u vjeri, u toj snazi lakše su zajedno nosili trpljenje. Sprovodne obrede i misu zadušnicu vodio je mjesni kapelan Marijan Kovačić. Na vječni počinak našeg Ivana otpratilo je mnoštvo rodbine, prijatelja, susjeda, znanaca i nekoliko sestara dominikanki zajedno sa

časnom majkom Katarinom Maglicom. Nakon sprovoda navratili smo u njihovu kuću gdje nas je njegova obitelj, kao i uvijek, lijepo primila i počastila.

Moj šogor Ivan rođen je 17. studenoga 1946. u Vidovcu kraj Varaždina. Bio je sretno oženjen sa mojom sestrom Fanikom s kojom je dijelio gotovo 50 godina života. Zajedno su u kršćanskoj ljuba-

vi radili, žrtvovali se za svoju djecu, svoju obitelj, život ih nije mazio ali ljubav u njihovom životu bila je izvor snage u svladavanju svakodnevnih životnih poteškoća i zapreka. Imao je dva sina, Josipa i Božidara i jednu kćerku Karmicu, zeta Danijela i dva divna unuka Davida i Dominika na koje je bio ponosan, kako se kod nas kaže: 'sa njima se štimao'!

Od malena se bavio poljoprivredom i tu je ljubav prema proizvodnji, trgovini i odnosu sa mušterijama prenio i na svoju obitelj koja se i danas time bavi. Ivan je bio samozatajan čovjek, vesele naravi. Radovao se životu, radovao se susretu sa svakim čovjekom tko god bi navratio u njegov obiteljski dom. Uvijek se veselio kada bi čuo da dolazim, kao i svakoj sestri koja bi sa mnom uvijek dobrodošla. Dočekao bi nas toplim smiješkom i kojom šaljivom doskočicom,

Ivan i Fanika, prije 50 godina u Korčuli, na oblačenju pok. Marice – s. Maristele Osredek.

a njegova darežljivost pri našem povratku kući nije imala računice.

Cijela moja obitelj Osredek voljela je Ivana, a posebno naš brat Stanko koji je i u svome bolesničkom trpljenju uvijek iskazivao brigu i za njegovo zdravlje. Želja mu je bila uvijek mu pomoći, pa ponekad mu je išao i na živce. Zanimljivo je kako je Bog zamislio da baš obojica u kratkom vremenu, iste godine u razlici od samo mjesec i pol izgube svoje bitke za život. No, s vjerom u Boga sigurni smo da su se u vječnosti susreli i da zajedno uživaju diku nebesku.

Ove godine, 2018. u mjesecu ožujku sestra Fanika i pokojni šogor trebali su proslaviti 50. obljetnicu braka. Svi smo se tome veselili i spremlali se za tu feštu. No, pravo se veli: čovjek snuje a Bog određuje, tako nam je svima Ivezova pre-rana smrt uskratila to veselje. Nadamo se ipak da Ivan sada s neba i dalje voli i prati svoju suprugu Faniku kao i cijelu obitelj.

s. Ivanka Osredek

MEDITATIVNI TRENUTAK

USKRS JEST I OSTAJE SVETKOVINA U NOĆ

Uskrs je svetkovina u noći, svetkovina koja dolazi iz mraka. Proslava vazmene noći započinje u mraku, svjetlo se plaho, bojažljivo probija. Da se shvati Uskrs, ne smije se zaboraviti noć. Svjetlo uskrsnuća rasvjetljuje noć, raspršuje noćne tmine, ali ne dokida noći. Kad govorimo o Uskrsu a ne govorimo o noći, u opasnosti smo da omalo-važimo, bagateliziramo iskustvo noći.

Ali poruka o uskrsnuću ne razliježe se samo nad tamom, ne odzvanja, ne odjekuje samo nad mrakom, i ne lebdi iznad tame i mraka kao da će se onoga koji vjeruje u Isusa sva ta tama, sav taj mrak automatski preobraziti u svjetlo.

I vjernik zna za tamu, za mrak. I sam Isus ju je poznavao. „Neka me mimoide ova čaša“,

molio je, i „Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio!“ Ali: Molio je! Imao je slobodu molići. Imao je slobodu naslućivati volju Božju tamo gdje se činilo da se od te Božje volje ne ostvaruje ništa, baš ništa; gdje se činilo da Bog želi dobro, da želi spasenje. Upravo tu On, Isus, govori: „Budi volja tvoja!“

I upravo je tako On, Patnik, a zatim Uskrasnuli, znak Božje ljubavi koja ulazi u svaku tamu, u svaki mrak. On smatra ljubav Božju jačom od svega onoga što sada doživljava. To je ljubav koja svoju moć pokazuje ne u tome da jednim udarcem dokida svaku tamu. Ne. Isus znade: Ljubav je jaka upravo onđe gdje je ranjiva, krhka, lomljiva.

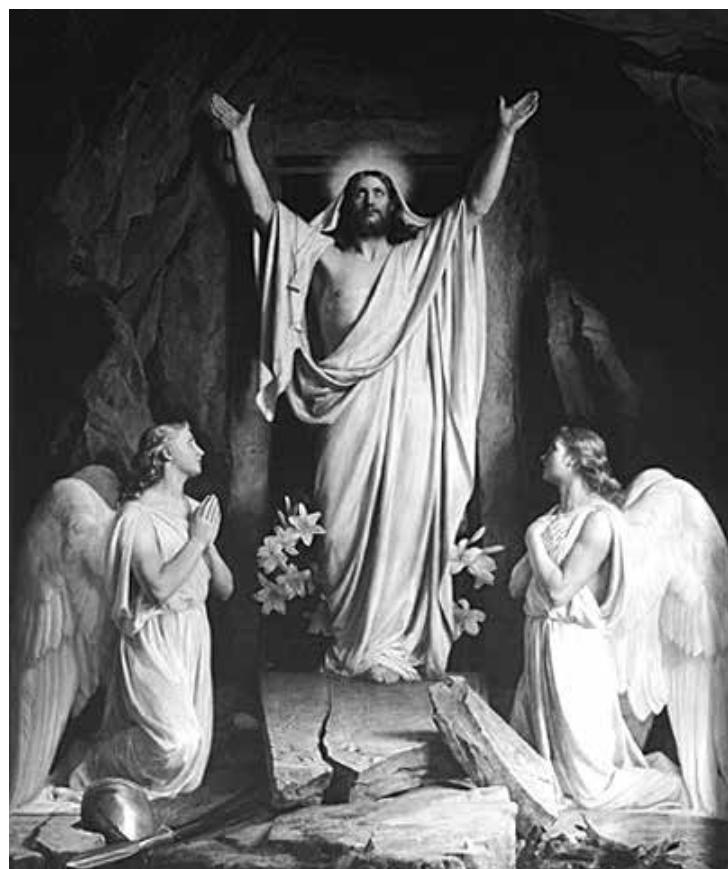
On želi biti svjedokom ove ljubavi. On sebe čini ranjivim. On ne bježi, ne uzmiče pred tamom trpljenja i smrti. Božja ljubav postaje ranjiva po Isusovu trpljenju i trpljenju svijeta. Ali ona je jaka upravo u tome da podnosi i izdržava, ustrajava. I stoga je pobjeda ljubavi koja ustrajava, pobjeda jača od one koja jednostavno odgoni tamu. Uskrsnuće je pobjeda Božje ljubavi u trpljenju, jer je to pobjeda izvojevana u trpljenju i samo je tako i pobjeda nad trpljenjem. U trpljenju, u svoj tami ovoga svijeta smijemo stoga i danas vjerovati u ljubav na djelu koja sebi krči put kao svjetlo uskrsne svijeće u Vazmenoj Noći.

Nije moguće govoriti o Uskrusu a da se ne govori o noći, rekosmo. Ali otkad se dogodilo Isusovo uskrsnuće, valja svakako dodati: Nije više moguće govoriti o noći a da se ne govori o Uskrusu.

Tama zasigurno koji puta toliko pritišće da se jedva usudimo govoriti o nadi u svjetlo i novi život. ... No, nije li ova noć i Noć vjere? Noć u kojoj se sva tama, sav mrak, još jednom potencira, jer mrak je već progutao i samu nadu u svjetlo, život i uskrsnuće? Zar ne trebamo, upravo u ovu Noć poruku o uskrsnuću?

Uskrs ostaje svetkovina u noć, možda upravo tamo gdje je ta noć, noć vjere. A Bog prihvata i ovu noć, u kojoj nam se čini toliko dalek. Ni ovu noć s kojom je povezana nevolja i tjeskoba vjere našega vremena nije moguće odvojiti od Usksrsa. I baš zato, jer se ne možemo sami oslobođiti iz ove noći, trebamo poruku o Uskrsnuću, koju ponovno slušamo noćas (danas, ovih uskrsnih dana): ISUS KRIST, RASPETI, USKRSNU!

(usp. Iz portala Đakovačko-osječke nadbiskupije)

ZELENI AGRONOMOV KUTIĆ

s. Maje Karmelete Stričak OP, dipl. ing. agronomije

PLANIKA (Arbutus unedo L.)

CARSTVO: Plantae

ROD: Arbutus

RED: Ericales

VRSTA: Arbutus Unedo

PORODICA: Ericaceae

Planika (*Arbutus unedo* L.) je razvijeni zimzeleni grm ili maleno drvo, koje može narasti do 10 m visoko. Tvoriti gustu krošnju, a korijenski sustav je dobro razgranat. Listovi su mu 5-8 cm dugi, kao u lovora kožasti i sjajni, jajasto lanceasti, na oba kraja zašiljeni, s kratkom peteljkom i oštrom nazubljenim rubom. Zelenkasto bijeli cvjetovi razviju se u bogatim i lijepim grozdastim cvatovima od listopada do prosinca. Narančasto crveni okrugli i brašnasti plodovi 12-20 mm promjera (maginje, magunje, manjige...) na površini su neravni i posuti gusto smještenim bradavicama; dozrijevaju vrlo sporo, u kasnu jesen i zimu, tako da ih često nalazimo na jednoj

grani zajedno s novim cvjetovima. Sjemenke su sitne, izdužene, smeđe boje.

Ovaj lijepi mediteranski grm raste kao ukras na mnogim mjestima uz našu obalu. Osobito lijepi i razvijene skupine čini na otoku Mljetu. Ima ga na Lošinju, zatim po otocima oko Zadra, na Pelješcu, Braču, Hvaru, Korčuli, Lokrumu, Šipanu, kod Šibenika. Često raste zajedno sa lovrom.

Plodovi ovog grma, maginje, imaju slatkast okus i sadrže oko 16 % šećera (pretežno fruktoze). Pored toga, u maginjama ima oko 1 % organskih kiselina (najviše jabučne), 1.8 % pektinskih tvari, a u prezrelim plodovima i nešto (0.5 %) alkohola.

Kao voće, maginje nisu osobito ukusne, pa ih u našim krajevima ne cijene mnogo. Ako se jede veća količina zrelih plodova, izaziva probavne smetnje i stanje slično pijanstvu.

Još je starim Rimljanim bilo poznato dje-lovanje ovih plodova, ako se jedu u većoj količini. Ime vrste, unedo, stari je rimski naziv za

maginju, izведен prema Pliniju od „unum tantum edo“ (jedem samo jedan).

Maginje su bogate vitaminom C. Plodovi u stadiju sazrijevanja sadrže prosječno 285 mg% askorbinske kiseline. U prezrelim, omekšalim plodovima nađeno je prosječno 125 mg% ovog važnog vitamina. Utvrđeno je i to, da u marmeladi priređenoj od maginja vitamin C ostaje razmjerno stabilan i nakon dužeg stajanja. Maginje kada se skuhaju zadrže visoku količinu vitamina C pa su zato idealna zamjena za svježe voće.

U nekim dijelovima Dalmacije maginje se preraduju u rakiju, vino ili marmeladu, čak su služile i za dobivanje brašna. Na Korčuli su, za vrijeme rata pravili pogačice od sušenih maginja, uz dodatak 1/3 krušnog brašna.

Listovi planike upotrebljavaju se ponekad za začin umjesto lovora.

Planika odlično podnosi niske i visoke temperature, sušu, ali ju treba pratiti tijekom rasta nakon što se posadi. Lako se može prilagoditi i oblikovati prostoru gdje raste.

Zanimljiva je zato što istodobno ima bijele cvjetove i plodove koji zriju. Maginje se beru u različitim fazama, kako dozrijevaju početkom jeseni. Dok su joj neki plodovi zreli, neki joj pak istodobno cvjetaju, oblikuju i rastu, a kolika će im biti veličina ovisi o klimatskim uvjetima tijekom ljeta, odnosno o kiši i suši. Planika u isto

vrijeme stvara sitne cvjetove koje posjećuju pčele zato što tijekom listopada, studenog i prosinca nema mnogo cvijeća. Med od planike preporuča se šećerašima (dijabetičarima).

Planika voli područje s blagom klimom, a kako je prilagodljiva, može lako uspijevati na bilo kojem tipu tla, ali najbolje joj paše crnica i crvenica.

Marmelada od maginja priprema se jednostavno. Na 2 do 3 kg plodova dodaje se 1 kg šećera i dva na kockice narezana limuna. Maginje ne treba pasirati jer su mekane i lako se gnječe običnom vilicom, pa kod kuhanja treba samo paziti da se masa ne zalijepi po dnu.

Njam, njam, baš je fino!

Pozdrav od s. Maje Karmelete

RAZBIBRICA

Korisni savjeti i šale

Ne bacajte koru od banane, možete je iskoristiti višestruko

- 1. Poliranje cipela.** Samo trljajte cipelu unutrašnjom stranom kore, a potom površinu izglačajte mekom krpom.
- 2. Omekšajte meso.** Dodajte koru zrele banane dok pečete meso, kako bi ostalo mekano i sočno.
- 3. Nahranite ruže.** Kora banane bogata je kalcijem i magnezijem što cvijeće voli. Ostavite koru banane pored korjena.
- 4. Smanjite osip i svrab.** Utrljajte unutrašnju stranu kore na mjesto ujeda insekta ili isušenu kožu, to će smanjiti svrab i crvenilo.
- 5. Sjajno cvijeće.** Listove cvijeća obrišite od prašine i prljavštine unutrašnjom stranom kore.
- 6. Uklonite bradavice.** Komad unutrašnje kore banane stavite na bradavice i učvrstite ljepljivom trakom. Ostavite da djeluje preko noći. Kalij će ukloniti bradavicu i spriječiti ponovno izbijanje.
- 7. Uklonite trn.** Ljepljivom trakom učvrstite komad unutrašnje strane kore na mjesto gdje imate trn. Prirodni enzimi olakšat će uklanjanje.

Nuspojave

- Doktore, ima li ovaj lijek koji uzimam i neke loše posljedice? – pita mali Perica liječnika.
- Ima, ima, Perice, sutra ćeš opet morati u školu!

90 rođendan

Gospodin župnik čestitao gospodi Milki 90. rođendan. Između ostalog je rekao:

- Ja se nadam da će vam ja čestitati i vaš 100-ti rođendan!
- A zašto da ne? – odgovara slavljenica. Pa vi mi, gospodine župniče ne izgledate još tako loše, još ste prilično mlad i zdrav.

USB

Dođe kompjuteraš u mesnicu i kaže:

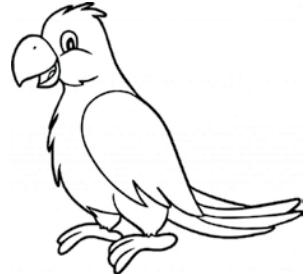
- Dajte mi 100 grama salame.
- Da vam narežem?
- Ma jok, prebac mi na USB.

Papige

Bogata gazdarica primila novu kućnu pomoćnicu. Nakon što ju je upoznala, postavlja joj i neka pitanja.

- Marice, volite li vi papige?
- Ah, ne brinite gospodo, ja jedem sve.

Ispovijed

Nakon što je protumačio važnost kajanja za grijehe kao preduvjet za dobru isповijed, pita vjeroučitelj male prvopričesnike:

- Što trebamo mi učiniti da bi nam Bog mogao oprostiti grijehe u sakramentu pomirenja.”
- Moramo sagriješiti!” – odgovara Perica.

Osvježenje

U svlačionici nogometnog kluba slavi se pobjeda.

- Momci, obraća im se trener, zaslužili ste osvježenje, otvorite prozore.

